

OBŚŁUGA ŚRODOWISKOWA DORADZTWO PRAWNE

Obsługa:

- na etapie projektowania / budowy
(analizy możliwości wykonania inwestycji; przygotowanie wniosków do uzyskania decyzji administracyjnych; nadzór przyrodniczy w czasie budowy),
- na etapie użytkowania / eksploatacji
(całość zagadnień związanych z ochroną środowiska)

Dokumentacje:

- Karta informacyjna przedsięwzięcia
- Raport o oddziaływaniu na środowisko
- Ekofizjografia
- Prognoza oddziaływania na środowisko
- Przegląd ekologiczny
- Analiza porealizacyjna
- Operat wodnoprawny
- Inwentaryzacja zieleni
- Program Ochrony Środowiska
- Ekspertyzy, opinie

Wnioski:

- o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
- o wydanie pozwoleń (wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, przetwarzanie odpadów, odprowadzanie ścieków)
- o wydanie pozwolenia zintegrowanego

Naliczanie opłaty:

- za korzystanie ze środowiska
- produktowej

Sprawozdania:

- do Urzędu Marszałkowskiego
- do NFOŚiGW
- do KOBIZE

Szkolenia

Tytuł dokumentacji:	Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wry”
---------------------	---

Zleceniodawca:	Autorska Pracownia Projektowa ANPOL mgr inż. Arch. Anna Poloczek ul. Filarowa 30, 40-565 Katowice
----------------	--

Autorzy:	mgr Aleksandra Papin..... (prowadzący) mgr Daria Drobek..... (współautor) mgr inż. Ewa Michalska..... (współautor) mgr Katarzyna Białek..... (współautor) mgr Małgorzata Struk..... (współautor) mgr Joanna Karda (współautor i nadzorujący)
----------	---

Data wykonania:	Czerwiec 2018 rok	Egzemplarz:	1
-----------------	-------------------	-------------	---

Siedziba:

43-100 Tychy
ul. Targiela 105
NIP 646-26-02-021
Regon 278089289
BNP Paribas Fortis S.A. o/Bielsko-Biała nr rachunku: 60 1600 1299 0002 3505 3593 3001

Pracownia:

40-020 Katowice
ul. Przemysłowa 10
tel. (32) 785 91 84
tel./fax (32) 785 91 85
e-mail: werona@werona.com.pl
Internet: www.werona.com.pl

SPIS TREŚCI:

1	Wstęp	3
1.1	Przedmiot opracowania	3
1.2	Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry	3
1.3	Powiązania projektu Studium uwarunkowań z innymi dokumentami.....	13
1.4	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	18
1.5	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	20
1.6	Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko	20
2	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska	21
2.1	Istniejący stan środowiska, w tym stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	21
2.1.1	<i>Lokalizacja terenu objętego ustaleniami Studium uwarunkowań .....</i>	<i>21</i>
2.1.2	<i>Morfologia, rzeźba terenu i krajobraz.....</i>	<i>23</i>
2.1.3	<i>Budowa geologiczna.....</i>	<i>24</i>
2.1.4	<i>Wody podziemne .....</i>	<i>28</i>
2.1.5	<i>Wody powierzchniowe płynące i stojące .....</i>	<i>32</i>
2.1.6	<i>Gleby i zagospodarowanie powierzchni ziemi .....</i>	<i>38</i>
2.1.7	<i>Warunki klimatyczne.....</i>	<i>39</i>
2.1.8	<i>Powietrze atmosferyczne .....</i>	<i>39</i>
2.1.9	<i>Klimat akustyczny .....</i>	<i>41</i>
2.1.10	<i>Promieniowanie elektromagnetyczne .....</i>	<i>41</i>
2.1.11	<i>Środowisko biologiczne obszaru gminy Wiry .....</i>	<i>41</i>
2.1.12	<i>Środowisko kulturowe – zabytki .....</i>	<i>43</i>
2.1.13	<i>Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....</i>	<i>44</i>
2.2	Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu	45
2.3	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody	46
2.4	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu ..	50
3	Przewidywane oddziaływania projektowanego dokumentu na środowisko.....	52
3.1.	Oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska	52
3.1.1	<i>Zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.....</i>	<i>58</i>
3.2.	Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne	61
3.3.	Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000 oraz integralność tych obszarów	63
4	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zminimalizowanie wpływu na środowisko	65
4.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru	65
4.2	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	69
5	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	71

SPIS TABEL:

Tabela 1	Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy Wiry	31
Tabela 2	Charakterystyka JCWPd przeznaczonych do poboru wody na potrzebę zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.....	31
Tabela 3	Zestawienie jakości wód podziemnych w granicach JCWPd obejmujących tereny gminy Wiry, badanych w latach 2014 - 2017	32
Tabela 4	Zestawienie wskaźników jakości wód decydujących o klasie jakości w 2017 roku	32
Tabela 5	Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących tereny gminy Wiry.....	34
Tabela 6	Wyniki wstępnej oceny stanu wód odwadniających teren gminy Wiry.....	36
Tabela 7	Wstępna klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w punktach pomiarowo kontrolnych badanych w 2017 roku na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2016, poz. 1187)	37
Tabela 8	Wynikowa klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia na przestrzeni lat 2012 - 2017	40
Tabela 9	Wyniki oceny jakości powietrza w latach 2012 - 2017 na terenie strefy sklasyfikowanej pod kątem ochrony roślin	40
Tabela 10	Średnioroczne stężenie substancji w powietrzu na terenie gminy Wiry	40
Tabela 11	Obiekty zabytkowe znajdujące się w granicach gminy Wiry	43
Tabela 12	Najważniejsze cele ochrony środowiska wyznaczone na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym uwzględnione w Studium uwarunkowań	50
Tabela 13	Ocena wpływu zapisów Studium na poszczególne elementy środowiska	58
Tabela 14	Zbiórce zestawienie wpływu ustaleń Studium na lokalne środowisko przyrodnicze i społeczne.....	59
Tabela 15	Potencjalne możliwe oddziaływanie ustaleń Studium na poszczególne elementy środowiska i obszary NATURA 2000	61
Tabela 16	Ocena szacunkowa negatywnych oddziaływań na środowisko mogących wynikać z nowych kierunków zagospodarowania obszaru gminy oraz sposoby przeciwdziałania, ograniczenia i kompensacji - wskazania do mpzp.....	65

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1	Lokalizacja gminy Wiry na tle powiatu mikołowskiego.....	21
Rysunek 2	Gmina Wiry - ogólne zagospodarowanie	22
Rysunek 3	Lokalizacja gminy Wiry na tle podziału na regiony fizycznogeograficzne Polski	23
Rysunek 4	Budowa geologiczna obszaru gminy Wiry.....	25
Rysunek 5	Położenie obszaru gminy Wiry na tle złóż i fragmentu obszaru górniczego	26
Rysunek 6	Uwarunkowania górnicze obszaru gminy Wiry.....	27
Rysunek 7	Położenie obszaru gminy Wiry na tle obszarów zagrożonych osuwiskami	28
Rysunek 8	Położenie obszaru gminy Wiry na tle jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)....	29
Rysunek 9	Położenie gminy Wiry na tle najbliższych zbiorników GZWP i LZWP.....	29
Rysunek 10	Stopień zagrożenia głównego poziomu użytkowego wód podziemnych w rejonie gminy Wiry.....	30
Rysunek 11	Stopień podatności wód podziemnych na zanieczyszczenia	30
Rysunek 12	Układ sieci hydrograficznej na obszarze gminy.....	33
Rysunek 13	Lokalizacja obszaru gminy Wiry na tle korytarzy ekologicznych.....	47
Rysunek 14	Położenie obszaru gminy na tle Mapy korytarzy ekologicznych z 2012 roku	48

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1	Oświadczenie o spełnieniu wymagań do sporządzenia prognozy
----------------	--

1 WSTEP

1.1 Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko realizacji projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Wiry w jej granicach administracyjnych.

Niniejsza prognoza spełnia wymogi zawarte w 51 art. oraz art. 52 ust. 1 i 2, ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z dnia 3 października 2008 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1405 z późniejszymi zmianami) dotyczące warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko.

Niniejsza prognoza wraz z projektem zmiany studium podlegać będzie opiniowaniu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przedstawiona w niniejszym opracowaniu analiza oddziaływania na środowisko określa skutki wpływu ustaleń studium uwarunkowań dla gminy Wiry na środowisko przyrodnicze, społeczne i kulturowe, które mogą wynikać z przyjętych założeń i proponowanego przeznaczenia obszaru. Prognoza uwzględnia jednocześnie rozwiązania ograniczające bądź eliminujące negatywne skutki realizacji ustaleń zawartych w projekcie dokumentu, uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe, społeczne i kulturowe.

1.2 Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry

Podstawą do sporządzenia Studium była Uchwała Nr XXVII/278/2017 Rady Gminy Wiry z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry obejmującego cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych.

Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały, konieczność sporządzenia studium wynika z konieczności dostosowania treści i formy studium do aktualnych przepisów prawnych oraz ze zmian granic administracyjnych gminy z 2012 r. (przyłączenie do gminy terenów o pow. 7,60 ha z gminy Kobiór).

Celem projektowanego dokumentu jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, zapewniającej zrównoważony rozwój z uwzględnieniem wymagań urbanistycznych i architektonicznych, walorów krajobrazowych i środowiskowych, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, uwzględniającej walory ekonomiczne przestrzeni, prawo własności, oraz potrzeby interesu publicznego, a także potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednak jego ustalenia są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, plany miejscowe nie mogą naruszać ustaleń studium.

Studium składa się z dwóch zasadniczych elementów, przedstawianych w formie tekstowej i graficznej – uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiących ustalenia studium, określające politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań ustala następujące cele polityki przestrzennej gminy:

- ochrona wartości dziedzictwa kulturowego gminy - działania umożliwiające realizację celu obejmują zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej;
- jakość życia i środowiska zamieszkania - cel zakłada konieczność działań obejmujących utrzymanie tradycyjnej skali i formy zabudowy, ochronę terenów otwartych i powstrzymanie rozprzestrzeniania się zabudowy na tych terenach, dbałość o dalszy rozwój i atrakcyjność ośrodków usługowych w miejscowości Wiry i Gostyń, kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz ich wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę, kształtowanie różnorodnych terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, rozwój transportu publicznego, w tym z wykorzystaniem transportu kolejowego, powiązanie terenów mieszkaniowych z terenami rekreacyjnymi i obiektami usługowymi siecią ścieżek pieszych oraz rowerowych, rozwój systemów infrastruktury technicznej, w szczególności zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, wprowadzenie rozwiązań służących ograniczeniu zagrożenia powodzią i podtopieniami poprzez dopuszczenie budowy suchych zbiorników przeciwpowodziowych lub polderów przeciwpowodziowych oraz retencjonowanie i ponowne wykorzystanie wód opadowych w obrębie działek budowlanych;
- zwartość struktury przestrzennej gminy - cel zakłada kształtowanie racjonalnej i zrównoważonej struktury funkcjonalno - przestrzennej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Możliwość osiągnięcia celu wymaga ograniczenia rozpraszania zabudowy, racjonalnego i sukcesywnego rozwoju układu drogowego o parametrach właściwych dla obsługiwanego funkcji;
- wszechstronny rozwój i potencjał inwestycyjny - działania umożliwiające realizację celu obejmują tworzenie warunków rozwoju działalności gospodarczych i wzrost zatrudnienia w sektorze wytwórczym i usługowym, efektywne wykorzystanie zasobów i walorów środowiska dla rozwoju usług rekreacji, wypoczynku i turystyki, w tym potencjału rekreacyjnego Jeziora Wicie, kompleksów leśnych, a także obiektów zabytkowych.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY

Przyjęte kierunki struktury przestrzenno-funkcjonalnej są kontynuacją dotychczasowej polityki przestrzennej w gminie Wiry.

Główne kierunki działań przestrzennych dotyczą takich obszarów, jak:

- obszary wymagające zmian kierunków polityki przestrzennej z uwagi na szczegółowe rozpoznanie lokalnych uwarunkowań:
  1. obszar położony w rejonie ul. Wróbla - zmiana kierunku przeznaczenia obszaru z przemysłowo - usługowego na zabudowę mieszkaniową ma na celu wyeliminowanie konfliktów, jakie mogą wynikać z bezpośredniego sąsiedztwa tych terenów z terenami zabudowy mieszkaniowej, w tym z uwagi na brak obsługi komunikacyjnej;
  2. obszar w sąsiedztwie stawów "Kaśka" - zmiana kierunku przeznaczenia obszaru z ośrodka sportowo - rekreacyjnego na obszar zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług, obiektów małej architektury i zaplecza sanitarnego z uwagi na bardzo niewielką powierzchnię tych stawów, a tym samym brak ich atrakcyjności i predyspozycji dla rozwoju ośrodka sportowo - rekreacyjnego, znaczne oddalenie od struktury osiedleńczej gminy, uwarunkowania prawnego - ekonomiczne, w tym brak infrastruktury technicznej w tym rejonie gminy.
- obszary przestrzeni publicznej, w tym terenów zieleni urządzonej i terenów sportowo -

- rekreacyjnych,
- obszary dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - zabytek przemysłowy - wylot sztolni odwadniającej Mundloch z 1905 roku,
  - obszary obejmujące nowe tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową - określa się nowe obszary rozwoju funkcji mieszkaniowej, położone są w różnych rejonach gminy, pozwalające na zwiększenie zasobów mieszkaniowych na podstawie bilansu terenów przeznaczonych pod ten rodzaj zabudowy. Określenie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej zakłada ograniczony rozwój na zasadzie wykorzystania łatwo dostępnych terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów dotychczas zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zdecydowanej przewadze dostępnych komunikacyjnie i w zasięgu istniejącego systemu zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz przy założeniu, że ich zasięg nie naruszy wartościowych terenów zaliczanych do obszarów lasów, terenów dolin i obniżeń dolinnych oraz nie wkroczy w sposób konfliktowy na tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
  - obszary komunikacji,
  - obszary, na których przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² - "WOH" obejmujące obszar zabudowy usługowej U i obszar zabudowy produkcyjno - usługowej PU położony po zachodniej stronie ul. Pszczyńskiej oraz obszar zabudowy usługowej U, położony po wschodniej stronie ul. Pszczyńskiej.

KIERUNKI ZMIAN W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Ustala się podział obszaru gminy na obszary o różnych funkcjach, odmiennych pod względem kierunków przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów zlokalizowanych w ich obrębie:

- **MN** - obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- **MW** - obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- **UM** - obszary zabudowy usługowo - mieszkaniowej o randze centrów lokalnych
- **MU** - obszary zabudowy mieszkaniowo - usługowej
- **U** - obszary zabudowy usługowej
- **PU** - obszary zabudowy produkcyjno - usługowej
- **ITK** - obszary infrastruktury technicznej i komunalnej
- **ZL** - obszary lasów
- **ZP** - obszary zieleni urządzonej
- **ZP/U** - obszary zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług
- **ZD** - obszary ogrodów działkowych
- **ZC** - obszary cmentarzy
- **ZE** - obszary zieleni i rolnicze w ciągach ekologicznych
- **R** - obszary rolnicze
- **RO** - obszary produkcji w gospodarstwach ogrodniczych
- **RM** - obszary zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych
- **W** - obszary wód powierzchniowych śródlądowych
- **KD** - obszary dróg publicznych
- **KS** - obszary parkingów
- **KK** - obszary kolejowe

W sporządzanych planach miejscowych dopuszcza się wprowadzenie nowych, nie wyznaczonych w studium stref i obszarów, z zastrzeżeniem, iż nie naruszają one podstawowych ustaleń studium i zostaną określone w trybie obowiązujących dla nich przepisów odrębnych, dostosowane do bieżącej sytuacji formalno - prawnej i nie spowodują naruszenia zgodności planu ze studium.

Poniżej przedstawiono wskazania najbardziej istotne z punktu widzenia przedmiotowej prognozy dla poszczególnych terenów, do których należą:

MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jako kierunki dopuszczalne określa się: tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, tereny zabudowy usługowej w zakresie usług nieuciążliwych, tereny usług publicznych, tereny sportu i rekreacji, utrzymanie terenów zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich, oraz inne, wymienione w Studium.

W miejscowych planach należy zapewnić dominujący udział terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, udział terenów zabudowy mieszkaniowo - usługowej i usługowej winien być ograniczony, należy wykluczyć usługi o charakterze konfliktowym. Zakazuje się przeznaczania terenów na cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z wyjątkiem wydzielania dodatkowych lokali mieszkalnych w istniejących budynkach jednorodzinnych. Wyklucza się uciążliwe obiekty produkcji rolniczej takie jak fermi i ubojnie drobiu, trzody chlewnej, bydła, zwierząt futerkowych, wytwórnie grzybów lub podłoża do ich hodowli, itp.

MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

W miejscowych planach należy określić zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem wymagań ochrony konserwatorskiej, z uwagi na fakt, iż w obszarze **MW** są zlokalizowane obiekty mieszkalne objęte Gminną Ewidencją Zabytków, proponowane do objęcia ochroną w planach.

UM - tereny zabudowy usługowo - mieszkaniowej, jako kierunki dopuszczalne określa się: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy w zakresie usług publicznych, tereny nieuciążliwej zabudowy usługowej, tereny nieuciążliwej działalności produkcyjnej, tereny sportu i rekreacji, oraz inne, wymienione w Studium.

W miejscowych planach należy umożliwiać wielofunkcyjny kierunek przeznaczenia terenów, w tym kształtowanie zabudowy mieszanej, z preferencją dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej i usługowej, przy uwzględnieniu ustaleń zapewniających niekonfliktowe współistnienie funkcji mieszkaniowej i usługowej. Należy określić zasady kształtowania przestrzeni publicznych zapewniających wysoką estetykę oraz służących integracji tych obszarów. Należy wykluczyć usługi o charakterze konfliktowym.

MU - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej, z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, jako kierunki dopuszczalne określa się: tereny zabudowy usługowej w zakresie usług nieuciążliwych, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, utrzymanie zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich, inne wymienione w Studium.

W miejscowych planach zakazuje się przeznaczania terenów na cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z wyjątkiem wydzielania dodatkowych lokali mieszkalnych w istniejących budynkach jednorodzinnych. Należy wykluczyć usługi o charakterze konfliktowym, uciążliwe obiekty produkcji rolniczej takie jak fermi ubojnie drobiu, trzody chlewnej, bydła, zwierząt futerkowych, wytwórnie grzybów lub podłoża do ich hodowli, itp.

U - tereny zabudowy usługowej, jako kierunki dopuszczalne określa się: tereny zabudowy w zakresie usług publicznych, obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², na terenach "WOH", tereny sportu i rekreacji, budynki zamieszkania zbiorowego, centrum przesiadkowe na terenie oznaczonym symbolem **U1**, inne wymienione w Studium.

W miejscowych planach należy rozgraniczyć tereny usług w podziale na usługi publiczne i pozostałe, z uwzględnieniem terenów obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży

powyżej 2000 m². Należy ustalić zakaz lokalizacji usług stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakaz działalności związanych ze zbieraniem, składowaniem, magazynowaniem, przetwarzaniem odpadów stanowiących samodzielne działalności gospodarcze. Przy określaniu rodzaju usług należy wprowadzić ustalenia zapewniające bezkonfliktowe współistnienie funkcji podstawowych i dopuszczalnych, jak również mając na uwadze ograniczenia środowiskowe dotyczące rodzajów usług, dla których obowiązują wymogi m. in. w zakresie dopuszczonych poziomów hałasu. Wyklucza się możliwość wydzielania terenów przeznaczonych wyłącznie na cele produkcyjne; funkcja produkcyjna jest dopuszczalna wyłącznie jako łączona z funkcją usługową lub mieszkaniową, przy czym jej prowadzenie może nastąpić wyłącznie w budynkach o formie i gabarytach odpowiadających budynkom usługowym, bez możliwości sytuowania poza budynkiem wszelkich obiektów, urządzeń i instalacji technologicznych związanych z procesem produkcyjnym.

PU - tereny zabudowy usługowo - produkcyjnej, tereny zabudowy usługowej, tereny baz, składów i magazynów. Jako kierunki dopuszczalne określa się: obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na terenie "WOH", stacje paliw z dopuszczeniem zaplecza usługowo - handlowego, inne wymienione w Studium.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określić przeznaczenia terenu, które mogą być dopuszczone w obrębie obszaru z uwagi na lokalne uwarunkowania. W stosunku do zabudowy usługowej wykluczyć możliwość realizacji usług publicznych, zwłaszcza tych dla których określono dopuszczalne poziomy hałasu, w tym związanych ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży. Ustala się zakaz działalności związanych ze zbieraniem, składowaniem, magazynowaniem, przetwarzaniem odpadów stanowiących samodzielne działalności gospodarcze. Należy ustalić zakaz lokalizacji usług i działalności przemysłowych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

ITK - tereny infrastruktury w zakresie zaopatrzenia w gaz, odprowadzania i oczyszczania ścieków, instalacji transportu mieszaniny żużlowo - wodnej i wody odciekowej oraz gospodarki odpadami w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Jako kierunki dopuszczalne określa się: grzebownisko zwierząt w obszarze **ITK1**, inna infrastruktura techniczna, inne wymienione w Studium.

W miejscowych planach należy ustalić minimalną odległość linii zabudowy od granicy działki, na której zlokalizowana jest instalacja transportu mieszaniny żużlowo - wodnej przebiegająca po estakadzie nadziemnej oraz transport wody odciekowej z instalacji odwadniania żużla w kierunku składowiska odpadów paleniskowych "Gardawice", ustalić odległość linii zabudowy od instalacji wody powrotnej ze składowiska Gardawice do elektrowni, ułożonej w gruncie.

ZL - tereny lasów, jako kierunki dopuszczalne określa się: tereny zieleni objęte formami ochrony przyrody, tereny wód powierzchniowych, tereny rekreacji.

W miejscowych planach obowiązuje zasada ograniczenia zmian przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne do niezbędnego minimum. Należy zapewnić ochronę istniejących lasów, z możliwością ich ekstensywnego zagospodarowania, z uwzględnieniem form ochrony przyrody oraz terenów wartościowych pod względem przyrodniczym oraz edukacyjnym.

ZP - tereny zieleni urządzonej, jako kierunki dopuszczalne określa się: terenowe obiekty i urządzenia rekreacji i wypoczynku, obiekty małej architektury.

ZP/U - tereny zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług gastronomii, na obszarze oznaczonym symbolem **ZP/U.1** z zastrzeżeniem ustaleń dla strefy ekspozycji, oznaczonej symbolem SK3, dopuszcza się ponadto usługi kultury, takie jak muzeum lub inne o

podobnym charakterze, związane z gromadzeniem i ochroną dóbr kultury, upowszechnianiem wartości historii, nauki i kultury oraz funkcje wystawiennicze i ekspozycyjne, obiekty zaplecza technicznego, gospodarczego i sanitarnego, obiekty małej architektury, przy zachowaniu udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 70%.

ZD - tereny ogrodów działkowych, jako kierunki dopuszczalne określa się: obiekty zaplecza technicznego, gospodarczego administracyjnego i sanitarnego.

ZC - tereny cmentarza, jako kierunki dopuszczalne określa się: usługi i obiekty kultury religijnej.

Sposób zagospodarowania i zabudowy cmentarza należy ustalać zgodnie z wymogami określonymi w przepisach odrębnych.

ZE - tereny rolnicze, tereny zieleni nieurządzonej (naturalnych nieużytków), tereny zadrzewień, tereny wód powierzchniowych.

W miejscowych planach należy uwzględnić ochronę terenów o istotnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych (min. doliny, wody powierzchniowe, zadrzewienia). Dopuszcza się wyznaczanie terenów sportu i rekreacji, zagospodarowanych wyłącznie jako tereny otwarte, bez zabudowy, z dużym udziałem zieleni, o ograniczonym do minimum udziale powierzchni utwardzonych materiałami nieprzepuszczalnymi. W dolinie rzeki Gostynki dopuszcza się budowę suchych zbiorników przeciwpowodziowych lub polderów przeciwpowodziowych.

R - tereny rolnicze.

W miejscowych planach należy przyjmować ustalenia uwzględniające priorytet kontynuacji produkcji rolniczej oraz wykluczenie nierolniczych sposobów zagospodarowania terenu, w tym rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

RO - tereny zabudowy produkcji w gospodarstwach ogrodniczych, jako kierunek dopuszczalny wyznacza się: zamieszkanie związane z produkcją ogrodniczą, zabudowę zagrodową. Należy uwzględnić priorytet produkcji ogrodniczej oraz wykluczenie nierolniczych sposobów zagospodarowania terenu.

RM - tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, w tym agroturystyka, specjalistyczne gospodarstwa rolne i ogrodnicze.

W - tereny wód powierzchniowych, tereny służące gospodarce wodnej i ochronie przed powodzią oraz infrastruktury technicznej. Jako kierunek dopuszczalny określa się: gospodarka hodowlana, rekreacja, wypoczynek.

W miejscowych planach zagospodarowanie terenów związane z dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia powinno być dopuszczane tylko w takim zakresie, w jakim nie koliduje z ich wiodącą funkcją przyrodniczą, w tym potrzebami ochrony wód. Obiekty budowlane nie mogą powodować przegrodzenia dolin, a w szczególności przerywania ciągłości terenów biologicznie czynnych, utrudnienia migracji zwierząt oraz swobodnego spływu wód i powietrza.

KD.. - tereny dróg publicznych klasy G, Z, L, D.

KS - tereny parkingów.

KK - tereny infrastruktury kolejowej, jako kierunki dopuszczalne określa się: funkcje obsługi komunikacji publicznej, zaplecze techniczne, administracyjne i socjalne związane z funkcjonowaniem obszaru kolejowego, drogi publiczne - wyłącznie w zakresie niesprzecznym z właściwym funkcjonowaniem ruchu kolejowego.

Szczegółowe parametry i wskaźniki urbanistyczne dla poszczególnych rodzajów terenów zostały określone w Studium.

OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Projekt Studium uwarunkowań przewiduje ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków usytuowanych na terenie gminy Wiry - zasady ochrony szczegółowo ujęto w tekście Studium.

Studium zachowuje zabytki objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa śląskiego i zabytki objęte Gminną Ewidencją Zabytków, w tym budowle fortyfikacyjne (schrony) oraz stanowiska archeologiczne - wykaz tych obiektów zabytkowych znajduje się w Studium.

Studium wprowadza ochronę elementów struktury przestrzennej gminy wyróżniających się walorami dziedzictwa kulturowego w formie stref ochrony konserwatorskiej.

Studium określa zasady dotyczące ochrony zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków, objętych gminną ewidencją zabytków - szczegółowo ujęte w tekście Studium.

Na terenie Gminy Wiry wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- SK1 ochrony konserwatorskiej obejmującej zespół zabudowań dawnego dworu;
- SK2 ochrony ekspozycji zespołu zabudowań dawnego dworu;
- SK3 Pomnika Pamięci Żołnierzy Września z 1939 r. poświęconego żołnierzom polskim walczącym podczas drugiej wojny światowej w bitwach granicznych, zlokalizowany na zachodnim skraju lasu w Gostyni przy ul. Tęczowej,
- SK4 i SK5 ochrony krajobrazu, obejmujące tereny w bezpośrednim otoczeniu budowli fortyfikacyjnych należących do umocnień „Obszaru Warownego Śląsk” z 1939r.
- OW obserwacji archeologicznej.

Dla poszczególnych stref, Studium wprowadza szereg ustaleń (zawartych w tekście Studium).

Studium wprowadza ochronę dóbr kultury współczesnej, do których zalicza się miejsca pamięci i pomnik, upamiętniające postaci i wydarzenia znaczące dla Narodu i Państwa Polskiego oraz Gminy Wiry - szczegółowo ujęte w tekście Studium, dla których w planach miejscowych należy przyjąć ustalenia mające na celu zachowanie tych miejsc i obiektów, właściwą opiekę, utrzymanie w należytym stanie oraz ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych, historycznych i naukowych.

OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Głównymi elementami podsystemu terenów o wiodącej funkcji przyrodniczo - krajobrazowej wymagającymi zachowania, są:

- lasy **ZL**, w tym Lasy Kobiórskie, będące elementami struktury przyrodniczej o randze regionalnej,
- doliny cieków **ZE**, łączące obszary o wysokim potencjale ekologicznym. Obszary te są chronione przed zabudową, a w szczególności ochronie podlega: dolina rzeki Gostynki wraz z dopływami, dolina potoku Żwakowskiego, dolina potoku Browarnianego, dolina Malinowy Most,
- obszary rolnicze wraz z zadrzewieniami **R**, w tym w części północno-wschodniej gminy stanowiące korytarz ekologiczny dla ssaków kopytnych,
- obszary wód powierzchniowych śródlądowych **W**: Jezioro Wicie i Stary Staw.

Główne elementy podsystemu terenów o wiodącej funkcji rekreacyjnej (tereny **ZP**, **ZP/U**, **ZD**), a także pełniące uzupełniającą rolę tereny zieleni towarzyszące obiektom usług kultury, sportu, oświaty i innym usługom (**U**) oraz tereny zieleni w obrębie cmentarzy (**ZC**) i zieleni wysoka wzdłuż dróg ze względu na pełnione funkcje rekreacyjną i estetyczną oraz klimatyczną i przyrodniczą powinny być zachowane i sukcesywnie wzbogacane. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zieleni powinny zmierzać do wzmocnienia funkcji

istniejących terenów rekreacyjnych oraz zagospodarowania nowych terenów oferujących mieszkańcom zróżnicowane możliwości rekreacji, przede wszystkim wypoczynku aktywnego.

Studium zachowuje status ochrony dla pomnika przyrody znajdującego się na terenie gminy - dąb szypułkowy - drzewo chronione jako pomnik przyrody (uznany decyzją PWRN OP – b/34/63 z dnia 30.08.1963 r.). W sąsiedztwie pomnika przyrody zakazuje się lokalizacji obiektów mogących stanowić zagrożenie dla jego zachowania oraz wykonywania powierzchni utwardzonych i nieprzepuszczalnych dla wody, a roboty ziemne nie mogą naruszać systemu korzeniowego.

Studium wyznacza obszary i obiekty wskazywane do ochrony i zachowania:

- **użytek ekologiczny w rejonie „Starego Stawu”,**
- **użytek ekologiczny w rejonie Stawu „Stępnik”,**
- **pomniki przyrody ożywionej:**
  - grab zlokalizowany przy ul. Dwór w Wyrach,
  - lipa szerokolistna o obwodzie 585cm (drzewo dziuplaste; pozostałość po ogrodzie dworskim z okresu panowania Książąt Pszczyńskich), znajdująca się na terenie dawnego dworu położonego w rejonie ul. Głównej i Dwór,
  - aleja dębów zlokalizowana wzdłuż rzeki Gostynki, miejsce występowania kozioroga dębosza,
- **pomniki przyrody nieożywionej:**
  - pomnik przyrody nieożywionej, tzw. „Dynkmal” porośnięty bluszczem pospolitym, zlokalizowany w lesie na wschód od gajówki,
  - pomnik przyrody nieożywionej - źródło wody pitnej, zlokalizowane w sąsiedztwie pomnika tzw. „Dynkmal”.

Obszary i obiekty cenne pod względem przyrodniczym i kulturowym, dotychczas nie objęte ochroną, powinny być chronione przed zainwestowaniem oraz niekorzystnym wpływem innych czynników związanych z użytkowaniem terenu.

Studium wprowadza szereg ustaleń dotyczących zasad ochrony, bądź zagospodarowania poszczególnych elementów środowiska - zostały szczegółowo ujęte w tekście Studium:

- zasady zagospodarowania dla dolin cieków stanowiących korytarze ekologiczne (**ZE**);
- zasady zagospodarowania terenów wymagających ochrony walorów krajobrazowych i zachowania ciągłości pomiędzy ekosystemami w skali lokalnej;
- zasady ochrony powierzchni ziemi i gleb;
- zasady ochrony wód podziemnych i powierzchniowych;
- zasady ochrony złóż kopalin oraz zasady ochrony środowiska w przypadku podejmowania eksploatacji kopalin;
- zasady ochrony powietrza;
- zasady ochrony przed hałasem i wibracjami;
- zasady ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz poważnymi awariami;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ochrona przeciwpowodziowa.

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Studium określa obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej **R**, obejmujące kompleksy użytków rolnych. Do obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą również tereny w ciągach ekologicznych **ZE**.

W planach miejscowych należy przyjmować ustalenia uwzględniające priorytet kontynuacji produkcji rolniczej oraz wykluczenie nierolniczych sposobów zagospodarowania terenu, w

tym rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Podstawową formą użytkowania rolniczego powinna być produkcja roślinna.

Leśna przestrzeń produkcyjna (lasy) **ZL** - chronione są przed zmianą sposobu użytkowania. Jednym z kierunków polityki przestrzennej w odniesieniu do leśnej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy ma być ograniczenie do niezbędnego minimum przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne.

Lasy istniejące, w obszarach o podstawowym kierunku przeznaczenia innym niż tereny leśne (np. w obszarach **ZE**) z zasady powinny zostać zachowane.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

Studium określa:

- generalne kierunki rozwoju transportowego gminy;
- klasy dróg;
- zasady realizacji parkingów i miejsc postojowych;
- zasady realizacji tras i ścieżek rowerowych, ruchu pieszego;
- zasady funkcjonowania transportu kolejowego;
- zasady funkcjonowania transportu zbiorowego.

Generalnymi zasadami rozwoju transportowego gminy są:

1. utrzymanie hierarchicznego funkcjonalnie układu drogowego;
2. rozwój infrastruktury transportu zbiorowego, w tym budowa centrum przesiadkowego na granicy miejscowości Wiry i Gostyń;
3. zwiększenie roli transportu kolejowego;
4. przestrzenna i funkcjonalna integracja różnych środków transportu;
5. rozbudowa układu tras i ścieżek rowerowych;
6. stosowanie rozwiązań w zakresie modernizacji i rozbudowy urządzeń transportowych zapewniających dostępność dla osób niepełnosprawnych.

Studium wyznacza klasy dróg podstawowego układu drogowego oraz ich hierarchię, jako wytyczne do stosowania w planach miejscowych - szczegółowo ujęte w tekście Studium.

Studium uwzględnia korytarz planowanej autostrady A-4 bis, wyznaczony ideowo w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.

W Studium odstępuje się od utrzymania rezerwy terenu pod nowy przebieg drogowy, planowych odcinków dróg - szczegółowo ujęte w tekście Studium.

Podstawowym kierunkiem w zakresie rozwoju sieci drogowo – ulicznej w pierwszym etapie będzie maksymalne wykorzystanie istniejącego układu poprzez sukcesywną modernizację i przebudowę, co będzie sprowadzało się do poszerzeń jezdni, przebudowy skrzyżowań, likwidacji niebezpiecznych miejsc, budowy chodników, poboczy itp.

Podstawowym elementem systemu parkowania na terenie gminy są parkingi towarzyszące obiektom użyteczności publicznej, w tym parkingi wydzielone.

Istotnym elementem układu transportowego będzie węzeł integrujący transport kolejowy oraz indywidualny, tzw. centrum przesiadkowe na granicy miejscowości Wiry i Gostyń, w rejonie przejazdu kolejowego przy ul. Pszczyńskiej, wykorzystujące planowaną rewitalizację linii kolejowej relacji: Orzesze - Jaśkowice - Tychy - Baraniec - KWK Piast - Nowy Bieruń - Oświęcim, obejmującego w szczególności miejsca parkingowe i małą architekturę.

Studium określa minimalne wskaźniki parkingowe - szczegółowo ujęte w tekście Studium. Zakłada się konieczność rozbudowy systemu tras i ścieżek rowerowych.

W odniesieniu do systemów transportu kolejowego przyjęto zwiększenie udziału komunikacji kolejowej w obsłudze mieszkańców gminy.

Publiczny transport zbiorowy realizowany będzie w decydującym stopniu przez komunikację autobusową, przy możliwym w przyszłości zwiększeniu udziału komunikacji kolejowej.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Studium określa:

- system zaopatrzenia w wodę;
- system odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- gospodarkę odpadami;
- system energetyczny.

Nie przewiduje się zmian w zakresie źródeł i kierunków zaopatrzenia gminy w wodę.

Nie przewiduje się zmian w sposobie funkcjonowania systemu kanalizacyjnego. Przyjmuje się, jako zasadę, objęcie zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo wszystkich wytwórców ścieków - pod warunkiem, że rozbudowa systemu kanalizacji będzie uzasadniona finansowo - i ekonomicznie.

Przyjmuje się dalsze funkcjonowanie wdrożonego systemu gospodarki odpadami w Gminie Wiry, wprowadzonego zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Nie przewiduje się zmian w zasadniczych kierunkach zaopatrzenia gminy w energię elektryczną.

Nie ulegną zmianie kierunki zaopatrzenia gminy w paliwa z systemu sieci gazu ziemnego.

Zakłada się systematyczny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii oraz źródeł niskoemisyjnych.

Zakłada się systematyczny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii oraz źródeł niskoemisyjnych.

Przewiduje się w obszarach **OZE1 - OZE14** możliwość budowy urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w tym wykorzystujących biogaz w obszarze **ITK1** (tj. na terenie oczyszczalni ścieków), z wyjątkiem urządzeń o takiej mocy wykorzystujących siłę wiatru.

OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ZAGOSPODAROWANIA

Studium wyznacza:

- obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²;
- obszary przestrzeni publicznych **PP**;
- obszary zdegradowane, obszary wymagające przekształceń i rekultywacji;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego;
- tereny wyłączone z zabudowy, inne ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów.

Obiekty handlu detalicznego o powierzchni powyżej 2000 m² mogą być lokalizowane i rozbudowywane wyłącznie w obszarach **WOH**.

Szczegółowe ustalenia dotyczące obszarów przestrzeni publicznych **PP** znajdują się w tekście Studium.

Na obszarze Gminy Wiry nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji.

W studium uwzględnia się zadania służące realizacji celów publicznych oraz określa się obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i o ponadlokalnym, które dotyczą tylko tych działań, które zawarto w planie zagospodarowania województwa śląskiego.

Tereny wyłączone spod zabudowy lub o ograniczonej zabudowie obejmują obszary rolnicze, zieleni i wód w ciągach ekologicznych **ZE**, oraz lasy **ZL** (z wyjątkiem terenów, które

uzyskają zgodę odpowiednich organów na przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne oraz z wyjątkiem obiektów budowlanych dopuszczonych ustawą o lasach).

Wokół czynnych cmentarzy należy uwzględnić zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących, bądź przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego w odległości mniejszej niż 50 m od cmentarza - w obszarach wyposażonych w sieć wodociągową, wyposażenie w sieć wodociągową przeznaczonych pod zabudowę terenów położonych w odległości 150 m od cmentarzy lub mniejszej, a w przypadku braku sieci - zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących, bądź przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego.

Na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, przy realizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, należy przestrzegać wymogów odnośnie ustalania warunków posadowienia obiektów budowlanych wynikających z przepisów odrębnych, oraz w planach miejscowych ustalić odpowiednie nakazy (szczegółowo ujęte w tekście Studium).

W zagospodarowaniu terenów sąsiadujących z terenami kolejowymi należy przestrzegać wymogów wynikających z przepisów odrębnych w tym zakresie.

W planach miejscowych należy uwzględnić ograniczenia w lokalizacji zabudowy i zagospodarowaniu terenu, wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej.

Z uwagi na wymogi dotyczące ochrony radaru meteorologicznego w Czerwionce - Leszczynach oraz ze względu na bliskie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy Wyry wykluczona jest lokalizacja farm wiatrowych.

OBSZARY MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium określa:

- obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe, w tym obszary przestrzeni publicznej,
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- ogólne wytyczne do projektów miejscowych planów.

Obszary te oraz szczegółowe wytyczne zostały ujęte w tekście Studium.

1.3 Powiązania projektu Studium uwarunkowań z innymi dokumentami

W odniesieniu do zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyry, podstawowego odniesienia można się doszukiwać w dokumentach rządowych, sporządzonych dla województwa śląskiego oraz w dokumentach lokalnych sporządzonych dla gminy – zwłaszcza w strategii rozwoju gminy czy w programie rewitalizacji.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyry wpisują się w wyznaczone cele polityki przestrzennej województwa śląskiego:

- Nowoczesna gospodarka - promocja gospodarczego wzrostu i innowacji;
- Szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych;
- Przestrzeń - zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego;
- Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu.

Gmina Wiry wchodzi w skład wiejskiego obszaru funkcjonalnego Metropolii Górnośląskiej, charakteryzującego się dużą powierzchnią użytków rolnych oraz znaczną liczbą ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. Obszary rolnicze cechują się znacznym zróżnicowaniem funkcji obejmującym zarówno funkcje rolnicze jak i pozarolnicze, co wynika ze specyfiki sieci osadniczej i profilu gospodarczego regionu. W znacznej części są to obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takie, które tracą swój pierwotny charakter rolniczy w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji.

W procesach harmonijnego rozwoju obszarów wiejskich wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Wyzwaniem jest powstrzymanie podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich.

W Studium uwarunkowań dla gminy Wiry wyznaczone zostały inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, które zawarto w planie zagospodarowania województwa śląskiego. Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zlokalizowanych na obszarze gminy Wiry należy, spośród zadań posiadających zapewnione finansowanie, przebudowa drogi wojewódzkiej nr 928. Realizacja tej inwestycji nie wymaga wprowadzenia zmian w dotychczasowych kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry.

Zgodność ze „Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”

Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry wpisują się w priorytety rozwojowe województwa śląskiego, do których należą:

- Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie
- Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie
- Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej.

Do głównych działań mających swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry należą:

- rozbudowa i poprawa infrastruktury transportowej;
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej;
- rozwijanie i wspieranie zrównoważonego rolnictwa opartego na metodach gospodarowania zgodnych z wymogami ochrony środowiska, w tym rolnictwa ekologicznego;
- promowanie na terenach wiejskich nowych pozarolniczych działalności gospodarczych, a w szczególności turystyki, rekreacji i usług oraz produkcję w zakresie odnawialnych źródeł energii;
- tworzenie, budowę i rozbudowę ścieżek pieszo-rowerowych;
- poprawa jakości i dostępności terenów zielonych;
- wdrażanie zasad zrównoważonego planowania i zagospodarowania przestrzennego dołin rzecznych;
- propagowanie i wdrażanie nietechnicznych form retencji wodnej;
- ochrona naturalnych dołin rzecznych oraz renaturalizacja rzek;
- modernizacja środków transportu w celu ich wyciszenia;
- podniesienie efektywności systemu zbiórki, transportu, przetwarzania i utylizacji odpadów;

- uwzględnianie ochrony krajobrazu w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- utrzymanie i wzmocnienie korytarzy ekologicznych;
- określenie form ochrony przyrody adekwatnych do znaczenia i zagrożenia wartości przyrodniczych oraz struktur ekologicznych;
- utrzymanie i wzmocnienie wielofunkcyjnej roli lasów;
- zrównoważony rozwój terenów podmiejskich dla zachowania zasobów środowiska naturalnego oraz terenów otwartych;
- rozbudowa i modernizacja obiektów i infrastruktury szynowej transportu publicznego.

Wprowadzone przez Studium ustalenia dotyczące poszczególnych kierunków zagospodarowania terenów w gminie Wiry, wpisują się w założenia dotyczące rozwoju województwa śląskiego, zwłaszcza w kontekście wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługi, powiązanych z terenami komunikacji, z zachowaniem najwartościowszych elementów środowiska naturalnego, w tym z zachowaniem areałów terenów rolniczych i leśnych.

Zgodność ze „Strategią rozwoju gminy Wiry na lata 2014 – 2022”

Strategia rozwoju gminy wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina Wiry, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a mieszkańcom zapewnić polepszenie warunków życia. W ramach „Strategii..” wyodrębniono cztery główne cele strategiczne, którym przypisane są cele operacyjne i działania. Cele wpisują się w cztery obszary kluczowe dla rozwoju gminy i zwiększania jej konkurencyjności, tj. przedsiębiorczość i gospodarka, społeczeństwo, sfera przestrzenno-funkcjonalna i środowisko oraz aktywna współpraca z innymi jednostkami.

Poszczególne cele i kierunki działań mają swoje odzwierciedlenie w ustaleniach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry:

- Przedsiębiorczość dopasowana do potrzeb gminy położonej w funkcjonalnym obszarze metropolitalnym - tutaj kierunkiem działań istotnym z punktu widzenia Studium uwarunkowań jest przygotowanie gruntów gminnych do zainwestowania;
- Społeczność gminy wysoce zintegrowana, aktywnie uczestnicząca w rozwoju gminy i korzystająca z wysokiej jakości usług publicznych - kierunkiem działań istotnym z punktu widzenia Studium uwarunkowań jest między innymi odnowienie i rozbudowa publicznie dostępnych obiektów rekreacyjnych oraz budowa nowych;
- Przestrzeń gminy wysokiej jakości, atrakcyjna zarówno dla mieszkańców jak i dla odwiedzających gminę - tutaj wpisują się takie działania jak tworzenie ścieżek i tras rowerowych, kreowanie atrakcyjnych i estetycznych przestrzeni publicznych, wielofunkcyjne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego, modernizacja sieci drogowej w związku z kreowaniem przestrzeni publicznych, poprawa dostępności transportu publicznego, w tym również szynowego, przestrzeganie zasady, że nowa zabudowa mieszkaniowa stanowi uzupełnienie już istniejącej lub jest lokalizowana w jej sąsiedztwie, zachowanie wolnych od zabudowy korytarzy ekologicznych, w tym doliny Gostynki i jej dopływów.

Zgodność z „Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Wiry do 2023 roku”

Lokalny Program Rewitalizacji zawiera szereg działań niezbędnych do podjęcia w celu zapewnienia spójnego i zrównoważonego rozwoju całej gminy, przy szczególnym uwzględnieniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Nadrzędnym celem rewitalizacji jest: *„Wysokiej jakości przestrzeń publiczna wyposażona w niezbędną infrastrukturę i warunki środowiskowe, zapewniające możliwość rozwoju społecznego i gospodarczego lokalnej społeczności”*.

Na terenie gminy Wiry wyznaczono 4 podobszary rewitalizacji, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej w jednej ze sfer, tj. w go-

spodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Obszary te znalazły swoje odzwierciedlenie w Studium uwarunkowań gminy. Obszar zdegradowany - z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, obejmującego 264,94 ha, wyznaczono jako obszar rewitalizacji. Na obszarze Gminy Wiry nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji.

Zgodność z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Wiry”

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wiry zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Celem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wiry jest wdrożenie działań mających na celu polepszenie jakości środowiska. Ustalenia Studium uwarunkowań dla gminy Wiry wpisują się w cele i kierunki działań zmierzające do poprawy poszczególnych elementów środowiska na terenie gminy:

- *w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza* - w odniesieniu do Studium znaczenie mają działania ograniczające tzw. niską emisję i dające możliwość wykorzystania ciepła ze źródeł ekologicznych, niskoemisyjnych, w tym również odnawialnych źródeł energii;
- *w zakresie zagrożenia hałasem* - znaczenie mają zapisy Studium dotyczące wyznaczania terenów pod nowe formy zagospodarowania z uwzględnieniem faktycznego zagospodarowania terenów pod zabudowę podlegającą ochronie przed hałasem, wprowadzenie linii zabudowy zwiększających odległość budynków o funkcjach chronionych przed hałasem od źródeł hałasu, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej, środków ochrony akustycznej, ograniczenie wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz inne budynki chronione przed hałasem oraz nowych terenów na cele rekreacyjno - wypoczynkowe na obszarach narażonych na ponadnormatywny poziom hałasu komunikacyjnego oraz hałasu przemysłowego;
- *w zakresie pól elektromagnetycznych* - Studium nakazuje uwzględnić ograniczoną lub wykluczoną możliwość zabudowy terenów położonych pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi wysokich i średnich napięć oraz w pasach technicznych tych linii, instalacje radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej, należy lokalizować w sposób wykluczający kolizje zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania tych instalacji z istniejącym zagospodarowaniem terenów oraz niestwarzający ograniczeń w zagospodarowaniu terenów przyległych;
- *w zakresie zasobów wodnych* - Studium przyjmuje zasadę prowadzenia zrównoważonej gospodarki wodnej, służącej zwłaszcza profilaktyce zagrożenia powodzią, podtopieniami i suszą, zachowaniu elementów sieci hydrograficznej istotnych dla odwadniania terenów gminy, w tym odtworzeniu i udrożnieniu systemu rowów melioracyjnych, poprawie stanu ekologicznego wód płynących i zbiorników wodnych, w szczególności jeziora Wicie, wody powierzchniowe powinny zostać zachowane w możliwie naturalnej formie, ochrona dolin rzecznych poprzez zakaz zabudowy oraz zakaz dokonywania zmian ukształtowania terenu zwiększających zagrożenie powodzią lub podtopieniami, objęcie zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo wszystkich wytwórców ścieków;
- *w zakresie zasobów geologicznych* - uwzględnienie istniejących złóż surowców, z możliwością ich eksploatacji, wymóg dostosowania planowanych obiektów budowlanych do aktualnych czynników geologiczno-górnictwowych, w tym wynikających z dokonanej eksploatacji. Eksploatacja kopaliny musi umożliwić zagospodarowanie terenów zgodnie z kierunkami ich przeznaczenia określonymi w studium oraz zapewniać ochronę obiektów lub obszarów, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny;
- *w zakresie gleb* - tutaj zasadnicze znaczenie mają zapisy Studium dotyczące wyznaczenia rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, zachowania gruntów rolniczych i leśnych

oraz ich ochrony przez zmianą zagospodarowania, należy uwzględnić skomplikowane warunki gruntowe na obszarach predysponowanych do rozwoju osuwisk oraz na obszarach prowadzonej w przeszłości płytkiej eksploatacji górniczej, nierozpraszać zabudowy w obrębie kompleksów rolnych, nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie miedzi i ich zagospodarowanie w formie zadrzewień i zakrzewień;

- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów - tu wpisują się ustalenia Studium w zakresie zwiększenia udziału odzysku, recyklingu, wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu, wraz z możliwością lokalizacji terenów służących prowadzeniu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, z wykorzystaniem odpowiednio wyposażonych urządzeń technicznych;
- w zakresie zasobów przyrodniczych - jako zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności oraz ochrona przyrody, w tym ochrona terenów otwartych oraz obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem, utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego, wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej, zagospodarowanie terenów dolin, stanowiących korytarze ekologiczne umożliwiającego utrzymanie otwartego charakteru terenów i zachowanie ciągłości przestrzennej ekosystemów w ich obrębie, tereny otwarte - doliny i obniżenia dolinne, stanowiące korytarze ekologiczne należy bezwzględnie chronić przed zainwestowaniem, w tym przed zabudową.

Poszczególne cele wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Wyry są spójne ze celami wyznaczonymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”.

Przyjęty przez Radę Ministrów „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” stanowi pierwszy dokument strategiczny, dotyczący kwestii adaptacji do zachodzących zmian klimatu i jest spójny ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach. Działania te obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami. W dokumencie wskazano na obszary społeczno-gospodarcze, które będą najbardziej narażone na zmiany klimatyczne. Są to m.in. rolnictwo, gospodarka wodna i przestrzenna, transport, budownictwo i zdrowie. Efekty zmian klimatycznych dotkną również aglomeracje miejskie. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu.

Celami szczegółowymi istotnymi z punktu widzenia zapisów Studium z uwzględnieniem obszarów i sektorów wrażliwych, są:

Cel 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.

- 1.1 - *dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, które będzie miało na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody* - Studium wprowadza ustalenia mające na celu ochronę zasobów wodnych i ochronę ich jakości poprzez konieczność zachowania ciągłości cieków, regulacje dotyczące gospodarki wodno – ściekowej;

- 1.3 – *dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu - min. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej* - Studium wprowadza możliwość korzystania z ekologicznych, niskoemisyjnych źródeł energii, w tym również ze źródeł odnawialnych (za wyjątkiem farm wiatrowych);
- 1.4 – *ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu* - Studium wprowadza zapisy dotyczące możliwości kształtowania różnorodnych terenów zieleni w obrębie zabudowy, ochronie różnorodności biologicznej służą również zapisy dotyczące zachowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej czy wyznaczania obszarów podlegających ochronie, zachowanie terenów rolniczych i leśnych, ochrona dolin rzecznych przed zabudową i zainwestowaniem;
- 1.5 – *adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie - działania w tym zakresie powinny zmierzać do objęcia całego terytorium kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów* - nowe formy zagospodarowania zostaną wprowadzone w pierwszej kolejności na terenach bądź już przekształconych działalnością antropogeniczną, bądź też w sąsiedztwie terenów zainwestowanych – jako kontynuacja podobnych funkcji, zostały one wyznaczone poza terenami zagrożonymi powodzią, ruchami masowymi, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, z ograniczeniem rozlewania się nowej zabudowy na terenach otwartych, bez dostępu do infrastruktury drogowej i sieciowej.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

- 4.2 - *miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu - m.in. adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawałnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście* - Studium wprowadza szereg zapisów mających na celu poprawę retencji wodnej i gruntowej, w tym również ochronę przeciwpowodziową - w kontekście możliwości realizacji zbiorników retencyjnych.

Zapisy Studium uwzględniają wytyczne zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, umożliwiając właściwe i zrównoważone wyznaczenie kierunków zagospodarowania dla poszczególnych terenów gminy, z uwzględnieniem prognozowanych zmian klimatycznych w odniesieniu do sektorów i obszarów najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu.

1.4 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Podstawą informacyjną, źródłowymi materiałami tekstowymi i graficznymi dla sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko był przede wszystkim projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Wyry, obejmujący teren całej gminy.

Metodyka przyjęta w niniejszym opracowaniu obejmuje w głównej mierze metody opisowe oraz analizę różnych dokumentów planistycznych, przepisów prawnych oraz materiałów źródłowych, w tym literaturowych. Analizę i ocenę środowiska gminy Wyry przeprowadzono na podstawie dostępnych materiałów, opracowań oraz analiz kartograficznych i zdjęć lotniczych. Dodatkowe informacje o jakości i stanie środowiska naturalnego analizowanego obszaru, uzyskano przeprowadzając wizje terenowe. Oszacowanie oddziaływania na środowisko dokonano

w odniesieniu do stanu istniejącego stwierdzonego w czasie wizji lokalnych, w nawiązaniu do zapisów Studium uwarunkowań.

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji wykorzystano niżej wymienione **akty prawne**:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1405 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku poz. 1073 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 799),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity w Dz. U. z 2017 roku poz. 1289 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku ustawa o odpadach (Dz. U. z 2018 roku, poz. 992),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 142 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 roku, poz. 710),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku poz. 328 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1332 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2187 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 roku, poz. 774).

wraz z odpowiednimi rozporządzeniami wykonawczymi do ww. ustaw.

Podstawę merytoryczną opracowania stanowią materiały literaturowe (publikacje, wytyczne, mapy, itp.), w tym m.in. wymienione poniżej:

- Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry, czerwiec 2018 rok;
- Plan zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego 2020+;
- Strategia rozwoju woj. śląskiego „Śląskie 2020”;
- Strategia rozwoju gminy Wiry na lata 2014 - 2022;
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wiry do 2023 roku;
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wiry;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Geologia regionalna Polski: Ewa Stupnicka, Wydawnictwa Geologiczne, 1989;
- Geologia Polski dla geografów Włodzimierz Mizerski, PWN, Warszawa 2005;
- Geografia fizyczna Polski. Kondracki J. PWN, Warszawa 1978;
- Geografia regionalna Polski: Kondracki J. PWN, Warszawa 2002;
- Geografia fizyczna Polski. Richling A. Ostaszewska K. PWN, Warszawa 2005;
- Gumiński R., 1948: Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce. Przegląd Meteorologiczny i Hydrograficzny;
- Woś A., 1999: Klimat Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
- Atlas klimatu województwa śląskiego, IMiGW – Oddział w Katowicach, 2000;
- Szponar A. Fizjografia urbanistyczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003;
- Baza monitoringowa WIOŚ Katowice;
- Rejestr form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, stan na 2018 rok;
- Rejestr zabytków – Wojewódzki Konserwator Zabytków – stan na 2018 rok;

- Materiały internetowe: mapy Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Państwowego Instytutu Geologicznego, Lasów Państwowych, Państwowej Służby Geologicznej;
- inne materiały własne.

1.5 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Jedną z powszechnie stosowanych metod kontroli skutków realizacji danego projektu jest ocena wskaźnikowa – przez porównanie typowych parametrów środowiska do danych archiwalnych lub bieżących – można tego dokonać dzięki badaniom monitoringowym prowadzonym na bieżąco lub okresowo przez stacje WIOŚ, danym zawartym w bazach statystycznych GUS lub danym gromadzonym przez urzędy administracji. Na podstawie wyników tych badań monitoringowych można oszacować wpływ realizacji danej inwestycji na poszczególne komponenty środowiska (czy nastąpiło ich polepszenie czy pogorszenie) – dzięki tym informacjom można oceniać np. czystość wody, powietrza, gleby, poziom hałasu, ubytek terenów zielonych, ilość wytwarzanych odpadów, itp. W chwili obecnej w granicach obszaru objętego ustaleniami Studium (czyli w granicach gminy Wiry) znajduje się jeden punkt monitoringu środowiska - w zakresie badania jakości wód podziemnych.

Na etapie sporządzania Studium, jako przykładowe wskaźniki oceny wpływu zapisów analizowanego dokumentu w odniesieniu do aspektów środowiskowych można wskazać:

- ustalenie procentu powierzchni objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, przyjmując, jako 100% powierzchnię objętą studium (%);
- powierzchnia zabudowy do całkowitej powierzchni terenu podanej pod inwestycje (%);
- powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne (ha);
- powierzchnia gruntów rolnych przeznaczonych na cele nierolnicze (ha);
- powierzchnia złóż, obszarów górniczych i terenów górniczych (ha);
- powierzchnia zbiorników przeciwpowodziowych (ha);
- długość nowo powstałych dróg, kategoria dróg (km);
- długość tras i ścieżek rowerowych (km);
- obszary i obiekty podlegające ochronie (ilość);
- ilość zrealizowanych miejsc parkingowych dla poszczególnych terenów (szt.);
- rodzaj ogrzewania, w tym ilość pozyskanej energii ze źródeł odnawialnych (% , kW);
- sposób prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej.

Podane poniżej wskaźniki mogą być modyfikowane i zmienione w zależności od osiągniętych rezultatów i możliwości pozyskania danych wynikowych. Bardziej szczegółowe analizy przeprowadzone mogą zostać na etapie miejscowego planu a dalej - faktycznego zagospodarowania obszaru gminy. Wskazana jest również kontrola decyzji, w tym decyzji środowiskowych dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i uzgodnień formalno- prawnych, ocena zgodności wydanych decyzji i pozwoleń na budowę.

1.6 Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W granicach obszaru objętego ustaleniami Studium uwarunkowań dla gminy Wiry nie przewiduje się oddziaływania transgranicznego wykraczającego poza granice kraju – gmina Wiry położona jest w znacznym oddaleniu od granic Polski, a wszelkie oddziaływania mieć będą zasięg lokalny.

2 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

2.1 Istniejący stan środowiska, w tym stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

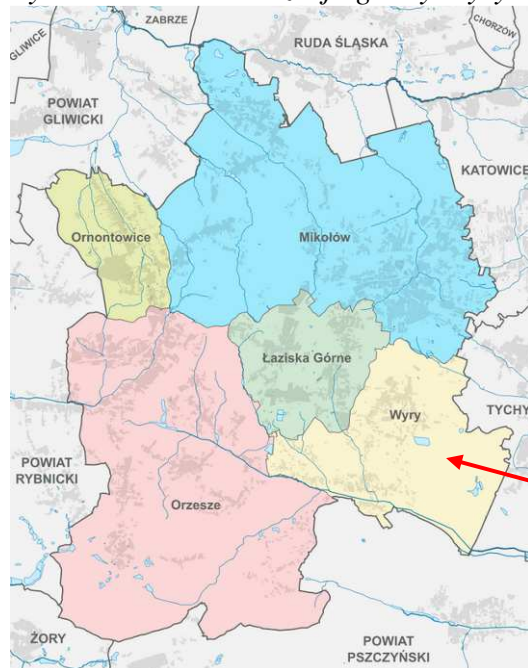
Stan środowiska na terenie gminy Wiry, objętej ustaleniami Studium, opisano odnosząc się do terenu całej gminy, wybierając te elementy, które mają decydujące znaczenie. Informacje poniżej przedstawione oparto na informacjach umieszczonych na stronie internetowej m.in. Urzędu Gminy, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Korzystano również z własnych źródeł bibliograficznych, w tym z informacji mapowych. Opis środowiska uzupełniono o informacje zebrane podczas wizji w terenie.

2.1.1 Lokalizacja terenu objętego ustaleniami Studium uwarunkowań

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania dotyczy terenu całej gminy Wiry w jej granicach administracyjnych.

Gmina wiejska Wiry położona jest w południowej części województwa śląskiego, na terenie powiatu mikołowskiego. Gmina zajmuje obecnie obszar 34,62 km² i obejmuje miejscowości Gostyń i Wiry, główną siedzibą gminy jest miejscowość Wiry. Obecne granice gminy ustalono w 2012 r., kiedy to do wsi Gostyń włączono część Kobióra o pow. 7,60 ha.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wiry na tle powiatu mikołowskiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>, zmodyfikowane

Od północny gmina graniczy z Mikołowem, od północny i północno-zachodu z Łaziskami Górnymi, od zachodu i południowo-zachodu z Orzeszem - miastami w pow. mikołowskim. Od wschodu graniczy z Tychami a od południa z Kobiórem (gmina wiejska w powiecie pszczyńskim).

Gminę Wiry cechują silne powiązania funkcjonalno-przestrzenne z Łaziskami Górnymi, a w niektórych aspektach także z Mikołowem oraz Tychami, z pozostałymi gminami ościennymi (Orzesze i Kobiór) powiązania są niewielkie.

Liczba ludności w gminie wynosi 7972 osób (stan według GUS na 31.XII.2016r.). Gęstość zaludnienia wynosi 230 osób/km².

Zaznaczyć należy, że w ostatnich latach utrzymuje się tendencja rosnąca w zakresie liczby ludności na terenie gminy, wzrasta również gęstość zaludnienia.

W zagospodarowaniu gminy dominują tereny rolnicze oraz grunty leśne. Gmina ma charakter wiejski z dwoma największymi miejscowościami położonymi przy drodze wojewódzkiej DW 928 - w północnej części gminy leżą Wiry, w części południowej - Gostyń. Tereny leśne rozciągają się w głównej mierze w części południowej oraz wschodniej, stanowiąc zwarty kompleks należący do Lasów Kobiórsko-Pszczyńskich. Znacznie mniejsze zbiorowiska leśne zlokalizowane są również w rejonie miejscowości Gostyń, po obu stronach drogi

wojewódzkiej DW 928. Mimo dość dynamicznego rozwoju terenów mieszkaniowych oraz innych terenów inwestycyjnych i odchodzenia od profilu rolniczego (obserwowanego na terenach w otoczeniu gminy Wiry, w mniejszej części również w granicach samej gminy), rolnictwo nadal stanowi dominujący sposób użytkowania terenów w gminie. Poza rolnictwem, duże znaczenie ma również przemysł górniczy - pod terenem gminy znajdują się złoża węgla kamiennego (jednak w granicach gminy nie ma czynnej kopalni), dokonana eksploatacja wywarła wpływ na powierzchnię terenu.

Rysunek 2   Gmina Wiry - ogólne zagospodarowanie

Źródło: google maps

Obszar gminy Wiry objęty ustaleniami Studium to w głównej mierze tereny wiejskie, z tradycjami rolniczymi, w ostatnich czasach dość dynamicznie rozwijające się, gdzie funkcje rolnicze na części tego obszaru tracą już obecnie na znaczeniu. Część terenów zajmowana jest pod nowe inwestycje, zwłaszcza mieszkaniowe i deweloperskie. W ostatnich latach obserwuje się rozwój budownictwa, głównie mieszkaniowego na terenie gminy, która staje się po części „sypialnią” dla osób pracujących poza Wyrami, dojeżdżających do pracy w ościennych miastach, głównie do Tychów, Mikołowa czy Katowic.

Z terenu gminy istnieją dogodne połączenia drogowe z dużymi miastami aglomeracji górnośląskiej, głównie Mikołowem, Tychami oraz Katowicami, co również korzystnie wpływa na rozwój przestrzenny i gospodarczy gminy.

Na strukturę przestrzenną dwóch największych miejscowości gminy - Wyr i Gostyni składają się zarówno tereny zabudowane jak i niezabudowane, w części użytkowane rolniczo. Znaczną powierzchnię gminy zajmują otwarte tereny rolnicze jak również lasy. Na terenie Wyr zabudowa w głównej mierze koncentruje się wzdłuż głównych dróg, miejscami jednak, zwłaszcza w części południowej rozprasa się na okoliczne tereny otwarte, wnikając w głąb pól. Główna oś zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Wiry przebiega wzdłuż ul. Pszczyńskiej, Głównej i Puszkina. W Gostyni zabudowa w głównej mierze koncentruje się wzdłuż głównych dróg, zwłaszcza w rejonie ul. Pszczyńskiej i Rybnickiej, gdzie znajduje się również szereg terenów usługowych. Miejscami obserwuje się wnikanie nowej zabudowy na tereny otwarte, niezagospodarowane.

Na terenie obu miejscowości gminy w ostatnim czasie dość dynamicznie rozwija się nowe budownictwo mieszkaniowe.

2.1.2 Morfologia, rzeźba terenu i krajobraz

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego, większy obszar gminy Wyry znajduje się w granicach Wyżyny Śląskiej (341.1), w mezoregionie Wyżyna Katowicka (341.13) i Płaskowyż Rybnicki (341.15). Niewielka, południowa część gminy, obejmująca w głównej mierze Lasy Kobiórsko-Pszczczyńskie znajduje się w granicach Kotliny Oświęcimskiej, w mezoregionie Równina Pszczyńska (512.21).

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Wyry na tle podziału na regiony fizycznogeograficzne Polski

Źródło: „Geografia regionalna Polski”, Kondracki, zmodyfikowane

Rzeźba obszaru gminy jest dość urozmaicona. Rzędne omawianego obszaru kształtują się w zakresie od 244 m npm do 334 m npm. Najwyżej położone tereny znajdują się przy północno-zachodniej granicy gminy, natomiast najniżej położone są tereny znajdujące się w dolinie rzeki Gostynki, przy południowej granicy gminy.

Północna część gminy, znajdująca się w obrębie Garbu Mikołowskiego ma formę szeregu garbów i rozczłonkowanych wzniesień o kopiających wierzchołkach, sięgających ponad 310 m npm. W obrębie stoków występują resztki neogeńskich powierzchni zrównań.

W obrębie Równiny Gostynki występują dwa poziomy piaszczyste, z których wyższy (260 - 270 m n.p.m.) stanowi równinę denudacji peryglacialnej powstałą z przekształcenia form akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Niższy poziom (245 - 260 m n.p.m.) buduje przemodelowana powierzchnia stożków sandrowych. Nachylenia stoków są niewielkie. Powierzchnie akumulacji plejstoceńskiej rozcina sieć holocenów dolin cieków. Osią systemu jest płaskodenna dolina Gostynki o szerokości 200 – 300 m, biegnąca wzdłuż południowej granicy gminy z zachodu na wschód.

Naturalne formy rzeźby zostały w wielu miejscach gminy zatarte bądź przesłonięte, antropogeniczne formy rzeźby występują głównie w północnej części gminy i związane są przede wszystkim z działalnością górniczą - zarówno eksploatacją węgla kamiennego (hałdy, niecki), jak też wydobywaniem w przeszłości surowców skalnych. Wyrobiska te przeważnie znajdują się w stadium spontanicznej sukcesji ekologicznej. W południowej części gminy przekształcenia rzeźby terenu wskutek działalności człowieka są znacznie mniejsze.

Zgodnie z typologią krajobrazów naturalnych w rejonie gminy Wyry występują krajobrazy węglanowe (zwartych masywów ze skałkami w północnej części gminy), peryglacialne (równinne i faliste oraz wzgórzowe) oraz krajobrazy akumulacyjne zalewowych den dolinnych i obniżen - tarasów nadzalewowych obejmujące południowy fragment gminy w dolinie Gostynki.

Walory krajobrazowe gminy związane są przede wszystkim z urozmaiconą rzeźbą terenu w jej północnej, oraz z szeroką doliną Gostynki w południowej części gminy, bogatą siecią małych cieków wodnych, zbiorników wodnych, kompleksami lasów, mozaiką pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz zadrzewieniami śródpolnymi. Naturalne elementy krajobrazu uzupełniają zabytkowe budynki i budowle, w tym charakterystyczna dla gminy zabudowa siedliskowa, obiekty architektury militarnej (bunkry „Obszaru Warownego „Śląsk” z 1939 r.), przydrożne kapliczki i krzyże. Na obszarze gminy występują również założenia dworskie, przemysłowe i związane z nimi niewielkie osiedla patronackie (zabudowa wielorodzinna w Wyrach).

Obecnie na obszarze całej gminy występują krajobrazy seminaturalne, w oparciu o znaczne powierzchnie otwartych terenów rolniczych, krajobrazy leśne tworzące zwarte kompleksy w południowej i wschodniej części gminy oraz w rejonie miejscowości Gostyń oraz krajobrazy antropogeniczne, związane z zabudową. Takie typy krajobrazów występują również w otoczeniu - w nawiązaniu do terenów leśnych, obejmujących w głównej mierze pozostałości Puszczy Pszczyńskiej, rozciągające się na południe od gminy Wiry, krajobrazów rolniczych oraz miejskich na terenie gmin ościennych, przekształconych pod zabudowę, zarówno mieszkaniową jak i usługową czy przemysłową.

Miejscami krajobraz nabiera cech antropogenicznych, co związane jest z sąsiedztwem zakładów, terenów zdegradowanych, obiektów infrastrukturalnych, dróg. W krajobrazie gminy negatywnie odznacza się elektrownia Łaziska położona w pobliskich Łaziskach Górnych – wysokie kominy, linie wysokiego napięcia i nadziemna infrastruktura techniczna (estakada), a także położona poza granicą gminy wysoka hałda odpadów z elektrowni, dominująca w zachodnim fragmencie gminy.

Pod względem cenności krajobrazu, większa część gminy charakteryzuje się krajobrazem przeciętnym, nie posiadającym znaczących walorów zasługujących na szczególną ochronę. Większe walory krajobrazowe posiada dolina rzeki Gostynki wraz z otoczeniem, oraz lasy Kobiórskie rozciągające się we wschodniej części gminy. Miejscami lokalny krajobraz nosi ślady degradacji antropogenicznej, związanej w głównej mierze ze zjawiskiem suburbanizacji.

2.1.3 Budowa geologiczna

Podłoże skalne gminy Wiry znajduje się w granicach niecki górnośląskiej. Pod względem tektonicznym obszar gminy Wiry znajduje się w centralnej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, w obrębie monokliny śląsko-krakowskiej.

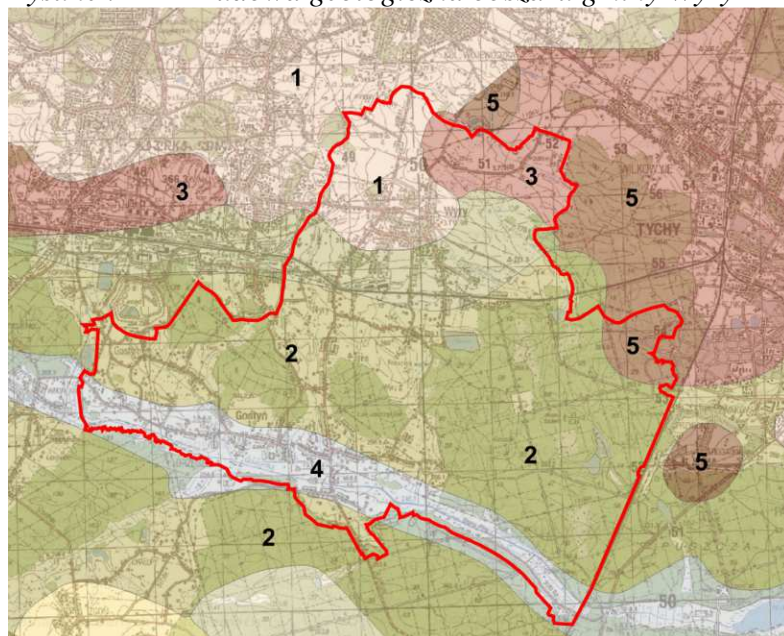
W budowie geologicznej całej gminy biorą udział osady triasu, karbonu, trzeciorzędu i czwartorzędu. Osady karbońskie zostały sfałdowane i poprzecinane licznymi uskokami wskutek późniejszych ruchów górotwórczych. Utwory neogenu nie odsłaniają się na powierzchni terenu. Zalega na nich zwarta pokrywa utworów czwartorzędu.

Miażdżość czwartorzędowych pokryw osadowych nie przekracza kilkunastu metrów w północnej części gminy, natomiast w rejonie Gostyni osiąga ok. 40 – 50 m, a osady wypełniające doliny kopalne osiągają 70 – 80 m. Zlodowacenie odry (środkowopolskie) pozostawiło osady zastoi-skowe (miejscami odsłaniające się na powierzchni) oraz piaski i żwiry pokrywy sandrowej, występujące powszechnie w południowej części gminy. Holocenijskie utwory rzeczne wyścielają dna współczesnych dolin.

Zgodnie z „Mapą geologiczną bez utworów kenozoiku”, najstarsze podłoże geologiczne obszaru gminy stanowią utwory górnego karbonu. Przebiegają tu strefy uskoków. Zgodnie z mapą utworów powierzchniowych, większą część obszaru gminy zajmują czwartorzędowe piaski i żwiry sandrowe zlodowacenia południowopolskiego (2), rozciągające się zwłaszcza w centralnej i południowej części omawianego obszaru (generalnie na południe od miejscowości Wiry). Centralną część Wyr oraz znaczne powierzchnie w północnej części obszaru zajmują

utwory karbonu (1). Karbońskie piaskowce z pokładami węgla kamiennego zajmują znaczne powierzchnie na północ od gminy, na terenie Łazisk i Mikołowa. Niewielki, północno-wschodni fragment obszaru gminy zajmują czwartorzędowe gliny zwałowe (3) a szeroką dolinę rzeki Gostynki wypełniają holocenyjskie piaski, żwiry i mady rzeczne (4). Bezpośrednio przy północnej i wschodniej granicy Wyr, swoje wychodnie mają wapienie, dolomity, margle, wapienie oolitowe, iłowce, lokalnie mułowce, anhydryty i gipsy środkowego triasu (5).

Rysunek 4 Budowa geologiczna obszaru gminy Wiry

- 1 - karbońskie piaskowce, zlepienie, mułowce, iłowce, tufy i węgiel kamienny (baszki)
- 2 - piaski i żwiry sandrowe zlodowacenia południowopolskiego
- 3 - czwartorzędowe gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia południowopolskiego
- 4 - holocenyjskie piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły
- 5 - wapienie, dolomity, margle, wapienie oolitowe, iłowce, lokalnie mułowce, anhydryty i gipsy środkowego triasu

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych, PIG, zmodyfikowane

Surowce mineralne

Z budową geologiczną gminy wiążą się ściśle jej zasoby surowcowe - zwłaszcza pokłady węgla kamiennego. Według informacji Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy Wiry zlokalizowane są następujące fragmenty złóż surowców naturalnych (zgodnie z bazą MIDAS - dane na czerwiec 2018 rok):

- złoża 348 węgla kamiennego „Bolesław Śmiały” - złoża skreślone z bilansu zasobów;
- złoża 372 węgla kamiennego „Chełm Wielki I” - złoża skreślone z bilansu zasobów,
- złoża 373 węgla kamiennego „Kobiór-Pszczyna” - złoża rozpoznane wstępnie,
- złoża 391 węgla kamiennego „Za rowem bełckim” - złoża rozpoznane wstępnie.

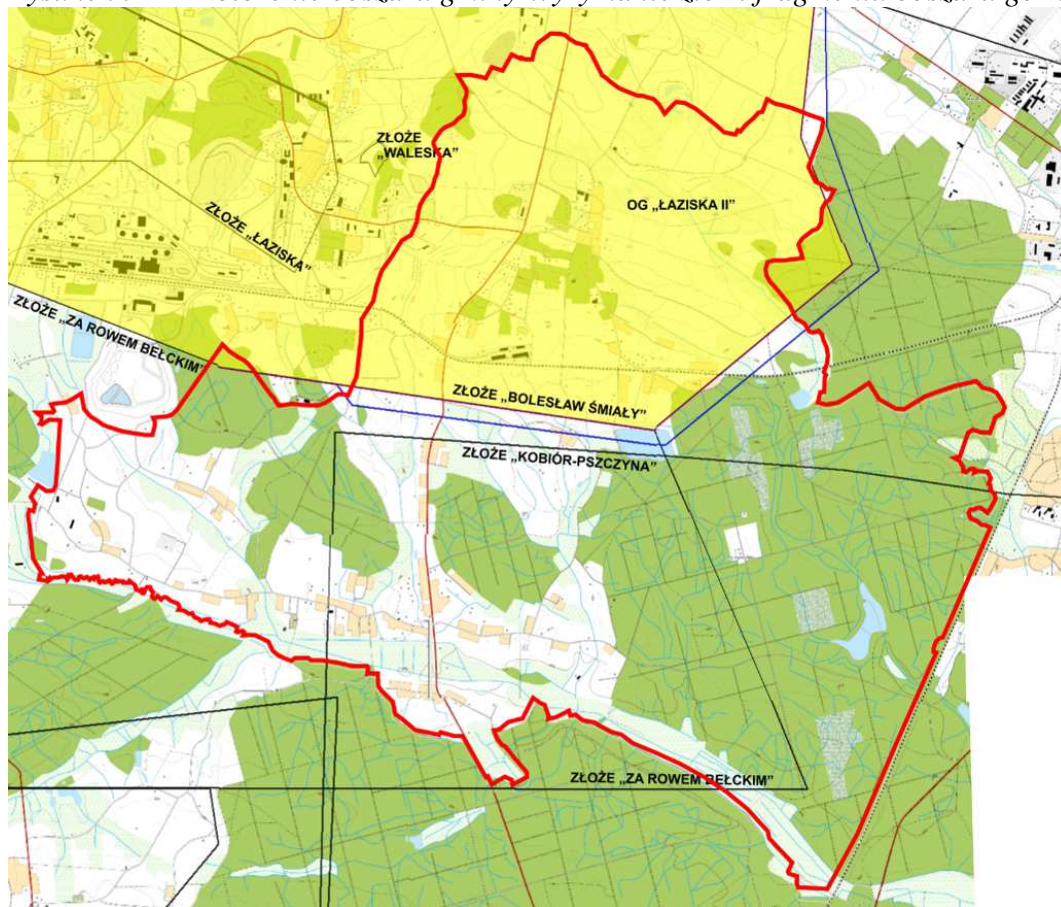
Udokumentowane złoża węgla kamiennego zajmują ponad 92% powierzchni gminy Wiry.

W rejestrze złóż bazy MIDAS dla gminy Wiry znajduje się obecnie jeden obszar górniczy i jeden teren górniczy o statusie aktualnym (według stanu na czerwiec 2018 rok): „Łaziska II”, nr rejestru 1/1/102. Obszar górniczy ma koncesję udzieloną do 2020 roku. Obejmuje północną część gminy. Teren górniczy „Łaziska II”, zajmuje około 31,5% obszaru gminy.

Zgodnie z danymi pozyskanymi od Polskiej Grupy Górniczej Oddział KWK „Bolesław Śmiały” nie przewiduje się eksploatacji kopaliny ze złoża „Bolesław Śmiały”, dla którego wyznaczono OG i TG Polska Grupa Górnicza S.A. zamierza natomiast złożyć wnioski o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Za rowem bełckim” – po jego szczegółowym udokumentowaniu.

Położenie miejscowości Wiry i Gostyn na tle udokumentowanych złóż i obszaru górniczego przedstawia poniższy rysunek (fragment mapy):

Rysunek 5 Położenie obszaru gminy Wiry na tle złóż i fragmentu obszaru górniczego

Źródło: Baza danych MIDAS, zmodyfikowane

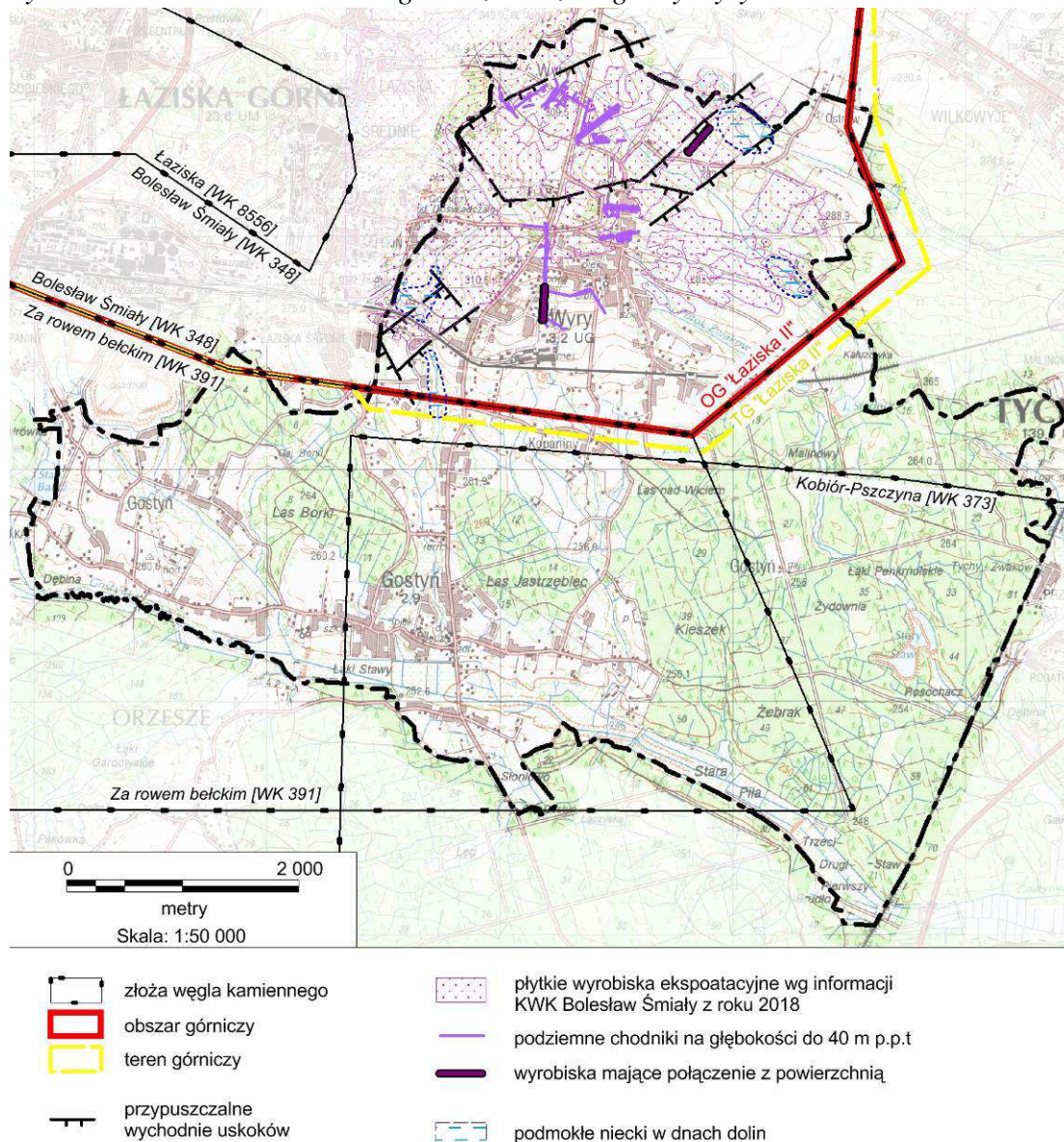
Skutki prowadzonej eksploatacji węgla kamiennego

Złóża węgla kamiennego eksploatowane były przez Kopalnię Węgla kamiennego „Bolesław Śmiały”, eksploatacja została zakończona i od roku 2000 wydobywanie węgla pod terenem gminy Wiry nie jest prowadzone. Zasięgiem oddziaływania szkód górniczych objęty jest północny obszar gminy, występują tutaj również obszary płytkiej eksploatacji, wychodnie uskoków czy płytkie chodniki górnicze o głębokości do 40 m będące pozostałością po płytkiej eksploatacji węgla kamiennego prowadzonej w latach wcześniejszych.

Deformacje powierzchni o charakterze ciągłym, powstałe na skutek podziemnej eksploatacji węgla, nie są czytelne w rzeźbie terenu ze względu na jej naturalne urozmaicenie. Tylko w dolinach cieków rozpoznać można podmokłe obniżenia, które wiązane mogą być z działalnością górniczą. Zlokalizowane są w obszarze źródłiskowym Potoku Nowotyskiego, w dolinie Potoku Żwakowskiego przy wschodniej granicy gminy oraz w dolinie Rowu S-1 (na zachód od ul. Pszczyńskiej).

Rysunek 6 Uwarunkowania górnicze obszaru gminy Wiry

Źródło: rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry (projekt z czerwca 2018 roku)

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

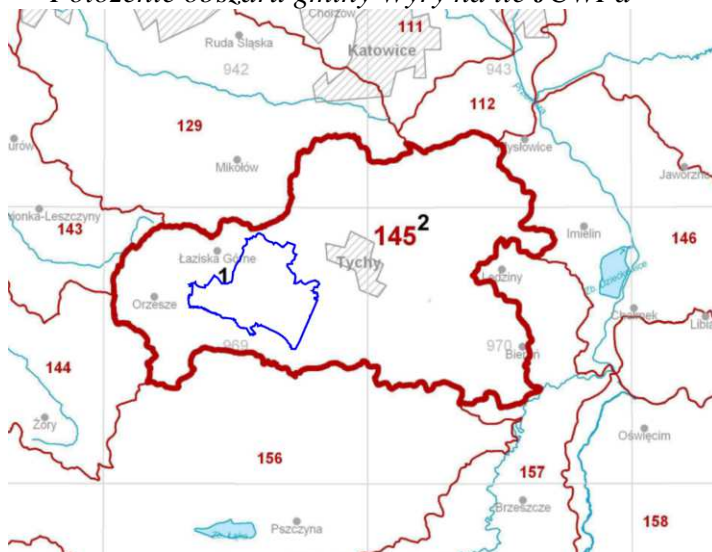
Według „Informacji katastralnej powiatu mikołowskiego”, w północnej części gminy Wiry występują obszary pretendowane do osuwania się, udokumentowane jako obszary zagrożone ruchami masowymi - OZG nr 36 oraz OZG nr 39, OZG nr 91, zgodnie z poniższą mapką:

Zgodnie z nowym podziałem Państwowej Służby Hydrogeologicznej na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), obowiązującym od 2016 roku, teren opracowania znajduje się w obrębie **JCWPd 145**, zgodnie z poniższą mapką:

Rysunek 8 Położenie obszaru gminy Wiry na tle JCWPd

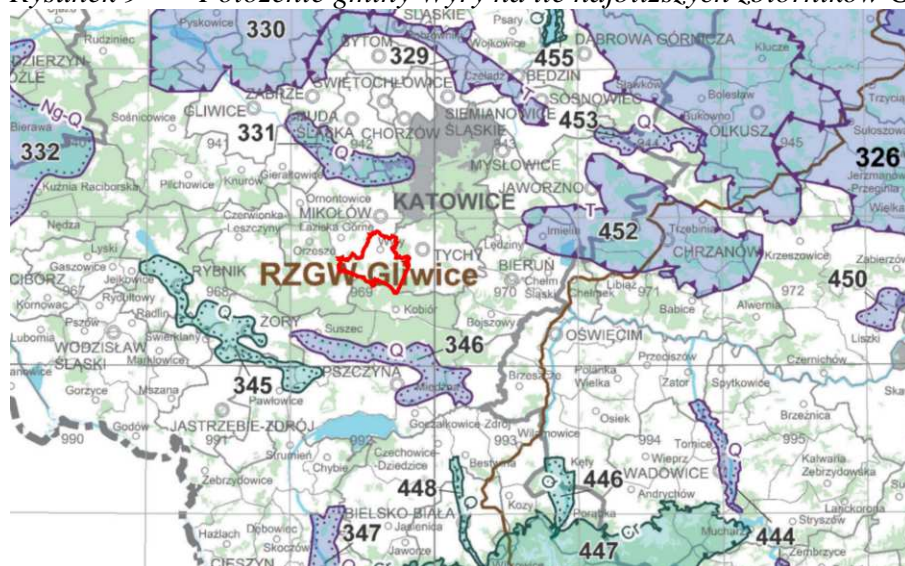

Źródło: PSH

Pierwszy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych, lokalnie w postaci jednej i/lub dwóch warstw, jest zasilany bezpośrednio opadami atmosferycznymi, drugi poziom wodonośny jest związany z utworami karbońskimi, zasilany pośrednio.

Na obszarze gminy Wiry nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, najbliższe zbiorniki GZWP w odniesieniu do obszaru gminy to GZWP 331 Dolina kopalna rzeki górna Kłodnica oraz GZWP 346 Zbiornik Pszczyna rozciągający się na południe od gminy.

Rysunek 9 Położenie gminy Wiry na tle najbliższych zbiorników GZWP i LZWP

Źródło: Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, stan na 1 styczeń 2017 rok, PSH, zmodyfikowane

Główny użytkowy poziom wodonośny stanowią utwory górnokarbońskie (piaskowce, mułowce i iłowce), związane z karbońskim zbiornikiem wód podziemnych Tychy-Siersza obejmującym północne krańce gminy. Wody tego poziomu występują na znacznej niekiedy głębokości dochodzącej do 500 m. Zasilanie tego piętra następuje głównie pośrednio przez przepuszczalne utwory czwartorzędu i niekiedy triasu, natomiast rzadziej bezpośrednio na wychodniach. Podstawą drenażu tego piętra wodonośnego są głównie wyrobiska kopalń węgla kamiennego.

Południowa część gminy znajduje się w zasięgu czwartorzędowego UPWP o typie porowym Q_{II} - Rejonu Małej Wisły. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego poziom wodonośny stanowią piaski czwartorzędowe oraz piaski i żwiry. Poziom ten ujmowany jest studniami gospodarskimi lub drenowany powierzchnią siecią hydrograficzną. Zasilany jest bezpośrednio opadami atmosferycznymi. Ze względu na płytkie zaleganie tego poziomu oraz częściowy lub całkowity brak izolacji, poziom ten narażony jest na migrację zanieczyszczeń z powierzchni.

Głębokość zalegania wód podziemnych na omawianym obszarze jest zróżnicowana, przy czym najgłębiej zalegają wody podziemne w północnej części miejscowości Wyr, na stokach wyniesień, jednocześnie jednak w rejonie tym głębokość wód jest zaburzona na skutek negatywnej działalności górnictwa podziemnego, odwodnienia i drenażu górniczego. Na pozostałych obszarach w przeważającej części gminy zwierciadło wód podziemnych występuje na głębokości większej niż 5 m. Jedynie w dnach dolin potoków głębokość występowania wód podziemnych jest mniejsza, miejscami w dolinie Gostynki obserwuje się zastoiska wód.

Obszar gminy znajduje się w zasięgu karbońskiego użytkowego piętra wodonośnego charakteryzującego się średnią izolacją oraz średnim stopniem zagrożenia antropogenicznego. Zgodnie z danymi KZGW, teren gminy znajduje się w większości w obszarze o średnim stopniu zagrożenia głównego użytkowego poziomu wód podziemnych, jedynie południowa część gminy, głównie w rejonie miejscowości Gostyń charakteryzuje się wysokim stopniem zagrożenia głównego poziomu użytkowego wód podziemnych.

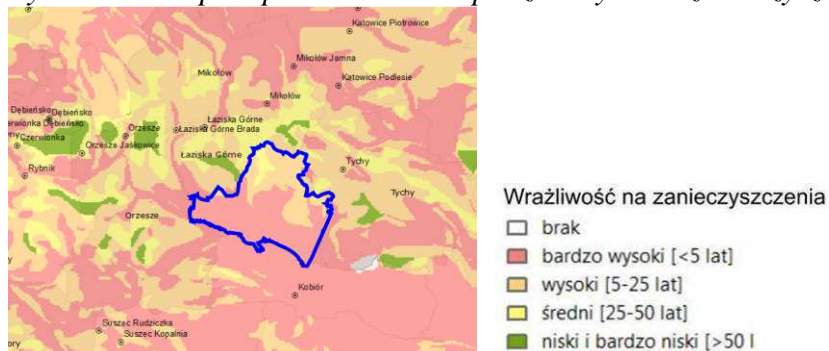
Rysunek 10 Stopień zagrożenia głównego poziomu użytkowego wód podziemnych w rejonie gminy Wyr

Źródło: Dane KZGW na drugi okres planowania wodami, zmodyfikowane

Wrażliwość wód podziemnych na zanieczyszczenia na większości obszaru gminy jest bardzo wysoka i wynosi od 1 do 3 lat (w zakresie wartości <5 lat). Największe zagrożenie dotyczy południowej części Wyr.

Rysunek 11 Stopień podatności wód podziemnych na zanieczyszczenia

Źródło: Dane KZGW na drugi okres planowania wodami, zmodyfikowane

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2016 rok) stan chemiczny Jednolitych Części Wód Podziemnych w granicach gminy Wyry jest dobry, natomiast stan ilościowy jest słaby. Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan chemiczny oraz ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem.

Charakterystykę JCWPd obejmujących teren gminy Wyry przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1   *Charakterystyka JCWPd znajdujących się w granicach gminy Wyry*

<i>Europejski kod JCWPd</i>	PLGW2000145
<i>Nazwa JCWPd</i>	145
<i>Stan ilościowy</i>	słaby
<i>Stan chemiczny</i>	dobry
<i>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych</i>	zagrożona
<i>Cel środowiskowy</i>	dobry stan chemiczny i mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem
<i>Odstępstwo</i>	tak
<i>Termin osiągnięcia dobrego stanu</i>	2021
<i>Typ odstępstwa</i>	ustalenie celów mniej rygorystycznych - brak możliwości technicznych
<i>Uzasadnienie odstępstwa</i>	Ze względu na drenaż górniczy, drenaż wymuszony ujęciami wód komunalnych, potencjalne ogniska zanieczyszczeń; nadmierny pobór wód podziemnych. Perspektywiczne wydobywanie może trwać w niektórych przypadkach nawet do 2020 – 2079 r. Węgiel kamienny w tej perspektywie, będzie głównym z surowców energetycznych kraju. Wydane do tej pory decyzje organu koncesyjnego zezwalające na wydobywanie węgla kamiennego ze złóż obowiązują najkrócej do 20.10.2016 r., a najdłużej do 31.12.2051 r. Brak możliwości zakończenia eksploatacji ze względów gospodarczych.

Źródło: rozporządzenie Rady Ministrów z 28 listopada 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1911)

Zasoby wód podziemnych charakteryzują się złą jakością, do degradacji tych wód w dużej mierze przyczyniło się górnictwo węgla kamiennego. Odwadnianie podziemnych wyrobisk kopalnianych doprowadziło do wykształcenia się rozległego leja depresji obejmującego północną część gminy, zmiany głębokości zalegania zwierciadła wody podziemnej, zubożeniu uległy zasoby płytko zalegających wód podziemnych w wyniku zwiększenia się odpływu wód podziemnych w miejscach osiadań terenu, zwłaszcza w północnej części gminy.

Jednolite części wód podziemnych, obejmujące obszar gminy Wyry zostały zakwalifikowane jako JCWPd przeznaczone do poboru wody na potrzebę zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Tabela 2   *Charakterystyka JCWPd przeznaczonych do poboru wody na potrzebę zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia*

<i>RZGW</i>	<i>Region Wodny</i>	<i>Zlewnia bilansowa</i>	<i>Kod JCWPd</i>	<i>JCWPd dostarczająca średnio powyżej 100m³ wody na dobę</i>
Gliwice	Mała Wisła	Mała Wisła do ujścia Przemszy	GW2000145	tak

Źródło: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1911)

W granicach gminy nie występują ujęcia wód podziemnych. Nie ma tu również wyznaczonych stref ochrony pośredniej i bezpośredniej dla ujęć wód.

Monitoring wód podziemnych

Monitoringiem jakości wód podziemnych na terenie województwa śląskiego zajmuje się WIOŚ w Katowicach. W granicach gminy Wyry znajduje się jeden punkt monitoringowy:

punkt nr 1454, badający jakość wód w granicach JCWPd nr 145. Jakość wód podziemnych w tym punkcie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Zestawienie jakości wód podziemnych w granicach JCWPd obejmujących tereny gminy Wiry, badanych w latach 2014 - 2017

Nr Mon	Miejscowość, gmina,	JCWPd	Stratygrafia	Zwierciadło wody	Typ ośrodka	Rok	Klasa jakości - ocena końcowa*
1454	Wiry	145	C	napięte	porowo-szczelinowy	2014	V
						2015	-
						2016	IV
						2107	IV

Źródło: WIOŚ, Katowice, IV – wody niezadawalającej jakości

* ocena według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 poz. 896) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016 roku poz. 85)

Tabela 4 Zestawienie wskaźników jakości wód decydujących o klasie jakości w 2017 roku

Punkt	Klasa jakości wód		Wskaźniki odpowiadające poszczególnym klasom jakości				Przyczyny zmiany klasy jakości
	surowa	końcowa	II	III	IV	V	
1454 Wiry	V	IV	NH ₄ , temp, SO ₄ , HCO ₃ , Mg	O ₂ , Ca, Ni	Fe	Mn	geogeniczne pochodzenie wskaźnika, tylko Mn w V klasie jakości, głębokość otworu 135 m, poziom nieizolowany

Źródło: WIOŚ, Katowice, IV – wody niezadawalającej jakości, V – wody złej jakości

Zasoby wód podziemnych w rejonie gminy Wiry charakteryzują się niezadawalającą jakością, gdzie podwyższona jest zawartość manganu (klasa V), jednak ze względu na geogeniczne pochodzenie tego wskaźnika, końcowa ocena została podniesiona do klasy IV.

2.1.5 Wody powierzchniowe płynące i stojące

Obszar gminy Wiry położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni II rzędu Wisła do Sanu.

Największym ciekim na terenie gminy Wiry jest rzeka Gostynka przepływająca w południowej części gminy. Rzeka Gostynka stanowi lewostronny dopływ Wisły, do której uchodzi w km 6,4 w miejscowości Bijasowice, w gminie Bieruń. Dolina Gostynki jest szeroka i podmokła. Cieki odwadniające obszar Wyr i Gostyni należą do zlewni rzeki Gostynki, stanowiąc jej lokalne dopływy.

Do lewostronnych dopływów Gostynki należą: Potok Brada, Rów (Rów G), Potok, Rów S-1, Rów W-1, Potok Żwakowski, Potok Tyski, Potok Nowotyski, Dopływ z Przegonu, prawobrzeżne to Potok Zgoński, Dopływ spod Chałup oraz stare koryto Gostyni (Dopływ z jeziora Paprociańskiego). Występują również inne, drobne cieki bez nazwy oraz gęsta sieć rowów melioracyjnych. Cechą charakterystyczną sieci hydrograficznej obszaru gminy Wiry, jest silne zmeliorowanie jej południowej części, gdzie biegnie duża liczna niewielkich cieków, często bez nazwy, odwadniających południową część gminy, ciągnących ku rzece Gostynce. Duża liczba małych cieków znajduje się na terenach leśnych.

Tabela 5 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących tereny gminy Wiry

Europejski kod JCWP	RW2000162118349	RW20006211869	RW200017211851	RW200017211849	RW200017211852	RW200017211829
Nazwa JCWP	Potok	Potok Tyski	Gostynia do starego koryta	Potok Żwakowski	Stare koryto Gostyni i jezioro Paprocańskie	Zgoński Potok
SCWP	MW0105	MW0105	MW0105	MW0105	MW0105	MW0105
Region wodny	Małej Wisły	Małej Wisły	Małej Wisły	Małej Wisły	Małej Wisły	Małej Wisły
Typ	potok nizinny lessowy lub gliniasty (16)	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym (6)	potok nizinny piaszczysty (17)	potok nizinny piaszczysty (17)	potok nizinny piaszczysty (17)	potok nizinny piaszczysty (17)
Status	naturalna część wód	SCZW	SCZW	naturalna część wód	SCZW	SCZW
Zmiany hydromorfologiczne uzasadniające wyznaczenie SCW*, SZCW**	nie dotyczy	przekroczenie wskaźnika m ₄ ***	przekroczenie wskaźnika m ₃ ***	nie dotyczy	przekroczenie wskaźnika m ₄ ***	przekroczenie wskaźnika m ₄ ***
Aktualny stan/potencjał	zły	zły	zły	zły	dobry	dobry
Cel środowiskowy	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	niezagrożona	niezagrożona
Odstępstwo	tak	tak	tak	tak	nie	nie
Typ odstępowania	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych				-	
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2027	2027	2027	2021	2015	2015
Uzasadnienie odstępowania	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna i przemysłowa. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które nie są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Wskazano również działania uzupełniające, obejmujące przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu. Zaplanowano działania obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z Prawem wodnym, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i wyeliminowanie ograniczenia tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.			Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres	nie dotyczy	

		niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.	
--	--	---	--

* SCZW – silnie zmieniona część wód (charakter został znacznie zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka)

** SCW – sztuczna część wód (JCWP powstałe w wyniku działalności człowieka)

*** m_1 – łączna długość obwałowania cieków istotnych w zlewni części wód odniesiona do sumarycznej długości brzegów cieków istotnych (podwójna długość rzeki)

m_3 – łączna długość cieków odciętych przez budowle poprzeczne o spadzie h.0,7m (dla rzek górskich i wyżynnych) lub h.0,4m dla rzek nizinnych) odniesioną do sumarycznej długości cieków istotnych

m_4 – łączna długość odcinków rzek, na których prowadzone były prace regulacyjne (zabudowa podłużna oraz udokumentowana zmiana biegu rzeki) odniesioną do sumarycznej długości cieków istotnych.

Źródło: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z2016 roku poz. 1911)

Na obszarze gminy występują zbiorniki wodne, w części są to zbiorniki powstałe dawniej przez spiętrzenie wód do napędu kół młyńskich. Do dziś zachowało się niewiele zbiorników o takim charakterze. Ich pozostałością są groble, trzcinowiska czy niewielkie oczka wodne.

Wody stojące zajmują łącznie około 33,2 ha powierzchni gminy. Największy ze zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gminy to Jezioro Wicie o powierzchni ok. 13,8 ha. Obecnie Jezioro Wicie pełni funkcję stawu hodowlanego. W rejonie miejscowości Gostyń znajduje się również kilka mniejszych zbiorników wodnych, m.in. Jezioro Sępnik (o powierzchni około 2,5 ha) oraz Stary Staw obejmujący zespół trzech zbiorników położonych na terenie lasu przy granicy z Tychami (o powierzchni około 11,4 ha).

W granicach gminy Wiry ujęcia wód powierzchniowych nie występują, nie wyznaczono tu również stref ochrony pośredniej i bezpośredniej dla ujęć wód.

Monitoring wód powierzchniowych

Monitoringiem jakości wód powierzchniowych na terenie województwa śląskiego zajmuje się WIOŚ w Katowicach. Cieki odwadniające obszar gminy Wiry badane były w kilku punktach monitoringowych w obrębie jcw (poza granicami gminy Wiry).

Wstępną ocenę stanu wód powierzchniowych w latach 2014 - 2017 przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 6 Wyniki wstępnej oceny stanu wód odwadniających teren gminy Wiry

Nazwa JCWP	Rok	Elementy klasyfikacji stanu/ potencjału ekologicznego				Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan w JCWP
		Elementy biologiczne	Elementy hydromorfologiczne	Elementy fizykochemiczne	Subst. szczególnie szkodliwe			
Potok RW2000162118349	2014	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2015	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2016	4	2	>2	2	słaby	poniżej dobrego	zły
Potok Tyski RW20006211869	2014	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2015	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2016	4	2	>2	2	słaby	poniżej dobrego	zły
Gostynia do starego koryta RW200017211851	2014	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2015	4	2	poniżej stanu dobrego	2	słaby	-	zły
	2016	5	2	>2	2	zły	poniżej dobrego	zły
Potok Żwakowski RW200017211849	2014	4	2	2	-	słaby	-	zły
	2015	4	2	2	-	słaby	-	zły
	2016	4	2	2	-	słaby	-	zły

Źródło: WIOŚ, Katowice

I – stan bardzo dobry, II, 2 – stan dobry, III, >2 – stan umiarkowany, IV, 4 – stan słaby, V – stan zły

Jakość wód powierzchniowych badanych w 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7 Wstępna klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w punktach pomiarowo kontrolnych badanych w 2017 roku na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2016, poz. 1187)

Nazwa punktu pomiarowego, nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych						Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny - klasa	Stan chemiczny - wskaźniki przekraczające środowiskowe normy jakości
			grupa 3.1	grupa 3.2	grupa 3.3	grupa 3.4	grupa 3.5	grupa 3.6			
Potok RW2000162118349 ppk. Potok - Rów S ujście do Gostyni	4	>1	>2	>2	>2	2	>2	2	słaby stan ekologiczny	>1	nikiel
Potok Tyski RW20006211869 ppk. Potok Tyski - ujście do Gostyni	4	>1	1	2	>2	1	>2	2	słaby potencjał ekologiczny	>1	nikiel
Gostynia do starego koryta RW200017211851 ppk. Gostynia - m. Paprocany	4	>1	>2	1	>2	1	>2	2	słaby potencjał ekologiczny	>1	nikiel
Potok Żwakowski RW200017211849 ppk. Potok Żwakowski - ujście do Gostyni	2	>1	1	2	1	1	>2	-	umiarkowany stan ekologiczny	-	-
Zgoński Potok RW200017211829 Zgoński Potok - Zgoń, ul. Akacyjowa	2	>1	1	>2	1	>2	2	-	umiarkowany potencjał ekologiczny	-	-

Klasyfikacje:

Elementy biologiczne

1

stan bardzo dobry/maksymalny potencjał

2

stan/potencjał dobry

3

stan/potencjał umiarkowany

4

stan/potencjał słaby

5

stan/potencjał zły

Elementy hydromorfologiczne

1

stan bardzo dobry/maksymalny potencjał

>1

stan poniżej bardzo dobrego

2

dobry potencjał (zbiorniki zaporowe)

Elementy fizykochemiczne 3.1.do.3.6

1

stan/potencjał bardzo dobry

2

stan/potencjał dobry

>2

stan/potencjał poniżej dobrego

Substancje chemiczne

1

stan dobry

>1

stan poniżej dobrego

Źródło: WIOŚ, Katowice

Źródło: WIOŚ, Katowice

Cieki powierzchniowe są zanieczyszczone, ogólna jakość wód jest niska, o czym decydują w głównej mierze zanieczyszczenia bakteriologiczne, związki biogenne, mineralne oraz zawiesiny, co świadczy o zanieczyszczeniu wód ściekami. Ponadto rzeka Gostynka stanowi odbiornik zasolonych wód dołowych z kopalni węgla działających na terenie gmin sąsiednich.

Cieki odwadniające tereny gminy nie były badane pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z opracowaną przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w 2011 roku, „Wstępną oceną ryzyka powodziowego”, na terenie gminy nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, ani tereny, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.

Dla obszaru gminy Wyrzy nie wyznaczono obszarów narażonych na niebezpieczeństwa powodzi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (0,2%) i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (1%) i wynosi raz na 100 lat i obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) i wynosi raz na 10 lat.

Dane KZGW nie wskazują również na możliwość pojawienia się mokradeł i podtopień. Jednak, zagrożenie powodzią i podtopieniami występuje w szerokiej dolinie Gostynki w południowej części gminy, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia deszczy nawalnych.

2.1.6 Gleby i zagospodarowanie powierzchni ziemi

Na obszarze gminy dominują tereny otwarte, wśród których przeważają grunty rolne, istotne znaczenie mają również łąki trwałe. Drugą pod względem zajmowanej powierzchni grupę użytków stanowią grunty leśne, zajmujące około 39% powierzchni gminy. Część powierzchni gminy zajmują grunty zabudowane i zurbanizowane, wśród których przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Północna część gminy, w mniejszej części również centralna i zachodnia to tereny rolne wskazane do produkcji rolnej.

Mimo, iż obszar gminy w dużej mierze nadal użytkowany jest rolniczo, część gruntów jest odłogowana, stanowiąc potencjalne tereny pod nową zabudowę niezwiązaną z profilem rolniczym. Tereny zabudowane, komunikacji i infrastruktury zajmują około 491 ha (14% pow. gminy), z czego około 225 ha w Gostyni i 266 ha w Wyrach. Grunty północnej części Wyr zostały znacząco przekształcone działalnością przemysłu węgla kamiennego. Lasy koncentrują się w głównej mierze we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, w rejonie miejscowości Wyrzy, zajmując około 48% powierzchni tej miejscowości. Mniejsze enklawy leśne pojawiają się również w zachodniej i centralnej części gminy.

Na terenie gminy przeważają gleby lekkie, głównie bielcowe. Na obszarach niżej położonych występują czarne ziemie, a w dolinach rzek gleby napływowe. Spotyka się również gleby pochodzenia organicznego. W dolinach cieków zalegają gleby bagienne, glejowe, torfowe, murszowe. Gleby mułowo-torfowe występują w dolinie Gostynki, w południowej części gminy. Miejscami na terenie Wyr występują również gleby deluwialne powstałe w wyniku spłukiwania materiału glebowego z pól oraz ze stoków.

Największą powierzchnię mają gleby klas IV, mniejszą powierzchnię zajmują gleby klas wyższych. Grunty rolne klasy RIIB, łąki trwałe klasy ŁIII i pastwiska trwałe klasy PsIII zajmują łączną powierzchnię 156,38 ha (co stanowi zaledwie 4,5% powierzchni użytków rolnych). Przeważają wśród nich grunty rolne klasy IIIB. Łąki klasy III zajmują 42 ha, pastwiska klasy III około 8 ha. Grunty klas słabych (klasy V i VI) zajmują 354,8 ha (10% pow. użytków rol-

nych). Ponad połowa gleb wykazuje odczyn kwaśny (wymagają wapnowania). Gleby nie są skażone metalami ciężkimi.

2.1.7 Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne Gumińskiego, rejon gminy leży w południowej części XV *dzielniczy częstochowsko-kieleckiej*.

Klimat charakteryzuje się następującymi parametrami:

- Średnia roczna temperatura powietrza 8°C;
- Średnia temperatura powietrza w styczniu -4 - - 2°C;
- Średnia temperatura powietrza w lipcu +14 - 16°C;
- Największa liczba opadów lipiec (98 - 109 mm);
- Najmniejsza suma opadów luty (35-40 mm);
- Średnia roczna suma opadów około 650 – 750 mm;
- Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną około 50 – 70;

Na obszarze gminy przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Prędkość wiatru jest niewielka i wynosi średnio od 2 do 3 m/s. Dość często występują mgły.

Lokalne uwarunkowania topoklimatyczne w dużej mierze kształtowane są przez obecność znacznej powierzchni terenów leśnych, wyniesień związanych z położeniem w obrębie Garbu Mikołowskiego oraz przebiegu doliny Gostynki. Niekorzystne warunki topoklimatyczne związane są z doliną rzeki Gostynki w południowej części gminy oraz w rejonie większych cieków stanowiących jej dopływy. Centralne rejon miejscowości Wiry i Gostyń to obszary z przewagą topoklimatów charakterystycznych dla powierzchni zabudowanych, gdzie zwłaszcza w okresie grzewczym obserwuje się pogorszenie warunków aerosanitarnych powietrza na skutek wzmożonej emisji zanieczyszczeń z palenisk domowych (tzw. niska emisja). Dla terenów niezabudowanych, zwłaszcza w północnej części miejscowości Wiry charakterystyczne są topoklimaty otwartych terenów rolniczych, o dobrym nasłonecznieniu i dobrym przewietrzaniu. Rejon zwartych zadrzewień, zwłaszcza we wschodniej części gminy to topoklimaty terenów zadrzewionych o znacznie gorszych warunkach usłonecznienia i specyficznym mikroklimacie. Specyficzne uwarunkowania topoklimatycznie, mało korzystne dla stałego pobytu ludzi to przede wszystkim rejon dolin rzecznych, zwłaszcza obszarów den dolinnych związanych z doliną Gostynki. Relatywnie najbardziej korzystne warunki topoklimatyczne panują w północnym fragmencie Wyr, niezabudowanym, o dobrym nasłonecznieniu i przewietrzaniu.

2.1.8 Powietrze atmosferyczne

Na terenie gminy głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są przede wszystkim niska emisja, źródła energetyczne i przemysłowe oraz komunikacja. Duże znaczenie ma również emisja niezorganizowana oraz napływowa z rejonów sąsiednich, zwłaszcza z rejonu Łazisk.

Monitoring powietrza dla obszaru gminy prowadzi WIOŚ w Katowicach – całą gminę Wiry zakwalifikowano do strefy śląskiej. Na terenie gminy nie ma stacji monitoringowych badania jakości powietrza, najbliższa stacja badania jakości powietrza znajduje się w Tychach, w rejonie ul. Tołstoja. Klasyfikację strefy śląskiej ze względu na poszczególne zanieczyszczenia w latach 2012 -2017 przedstawiono poniżej.

Tabela 8 Wynikowa klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia na przestrzeni lat 2012 - 2017

Obszar strefy	Rok	Klasa strefy												
		SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ *	O ₃ **
strefa śląska	2012	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C	D2
	2013	A	A	A	A	C	C2*	A	A	A	A	C	C	D2
	2014	A	A	A	A	C	C2*	A	A	A	A	C	C	D2
	2015	A	A	A	A	C	C, C1	A	A	A	A	C	C	D2
	2016	A	A	A	A	C	C, C1	A	A	A	A	C	C	D2
	2017	C	A	A	A	C	C, C1	A	A	A	A	C	C	D2

* poziom docelowy, **poziom długoterminowy

Tabela 9 Wyniki oceny jakości powietrza w latach 2012 - 2017 na terenie strefy sklasyfikowane pod kątem ochrony roślin

Obszar strefy	rok	Klasa strefy			
		NO _x	SO ₂	O ₃ *	O ₃ **
strefa śląska	2012	A	A	C	D2
	2013	A	A	A	D2
	2014	A	A	A	D2
	2015	A	A	C	D2
	2016	A	A	C	D2
	2017	A	A	C	D2

Źródło: WIOŚ, Katowice

* poziom docelowy, **poziom długoterminowy

Jak wynika z powyższej tabeli, na przestrzeni ostatnich lat stan sanitarny powietrza utrzymuje się na porównywalnym poziomie. W obrębie strefy śląskiej, do której należy przedmiotowy obszar doszło do przekroczeń pyłu zawieszonego, benzo(α)pirenu, oraz ozonu, co zadecydowało o klasyfikacji wynikowej **C** i **D2** tego zanieczyszczenia. W 2017 roku dodatkowo pogorszył się poziom dwutlenku siarki SO₂, który znalazł się w klasie **C**. W klasyfikacji rocznej pod względem ochrony roślin zanotowano jedynie przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń ozonu, co dało klasę **C** i **D2** dla tego zanieczyszczenia.

Klasa strefy **C** oznacza przekroczenie dopuszczalnego poziomu stężeń i determinuje do określenia obszarów przekroczeń wartości kryterialnych, działania na rzecz poprawy jakości powietrza i wdrożenia programu ochrony powietrza (POP).

Tło substancji, dla których są określone dopuszczalne poziomy w powietrzu, stanowi aktualny stan jakości powietrza określony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, jako stężenie uśrednione dla roku. Poniżej zamieszczono aktualne tło zanieczyszczeń dla gminy Wyry za rok 2017 (dane WIOŚ)

Tabela 10 Średnioroczne stężenie substancji w powietrzu na terenie gminy Wyry

Średnie stężenie w 2017 roku [µg/m ³]					
PM10	PM2,5	benzen	SO ₂	NO ₂	Pb
38	26	1,7	9	20	0,02

Źródło: dane WIOŚ

W chwili obecnej źródłem zanieczyszczeń do powietrza w granicach gminy jest indywidualny system grzewczy występującej tu zabudowy. Wielkość emisji z tych źródeł wykazuje na zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. Ze względu na brak sieci ciepłowniczej w obszarze gminy, duży problem, zwłaszcza w sezonie grzewczym stanowi tzw. niska emisja pochodząca z ogrzewania domów. Emisje te powodują odczuwalne pogorszenie jakości powietrza a co za tym idzie, również komfortu zamieszkania. Pozytywnym zjawiskiem, jest fakt, że nowo powstająca zabudowa w coraz mniejszym zakresie korzysta z tradycyjnych, konwencjonalnych źródeł ciepła, jakim jest węgiel kamienny na rzecz bardziej ekologicznych źródeł, w tym ogrzewania gazowego czy baterii słonecznych montowanych na dachach bu-

dyneków. Jest to bardzo pozytywny trend, który w przyszłości powinien być utrzymany, dzięki czemu nowo wprowadzana zabudowa nie będzie generować dodatkowych źródeł zanieczyszczeń.

Swój wpływ w kształtowaniu powietrza ma również emisja z dróg przebiegających w granicach gminy, zwłaszcza w rejonie głównych dróg o największym natężeniu ruchu. Emisje komunikacji charakteryzują się stałością w ciągu roku.

Tereny gminy narażone są również na emisje związane z pracą maszyn i urządzeń rolniczych, pylenie z pól rolnych.

2.1.9 Klimat akustyczny

Klimat akustyczny obszaru gminy Wiry kształtowany jest przede wszystkim przez istniejący układ drogowy, kolejowy, hałas związany jest również z terenami usług i handlu oraz hałas bytowy związany z istniejącą zabudową i pracami polowymi.

Hałas drogowy koncentruje się przede wszystkim w rejonie głównych dróg o największym natężeniu ruchu, zwłaszcza w rejonie drogi wojewódzkiej DW 928 (ul. Pszczyńska), w nieco mniejszym zakresie również w rejonie ul. Rybnickiej.

Duże natężenie ruchu lokalnego, przy nakładaniu się ruchu tranzytowego na kierunku Bielsko-Biała - Katowice stwarza uciążliwości akustyczne na terenach wzdłuż głównych ciągów drogowych.

Hałas generowany przez linię kolejową i zakłady przemysłowe jest z reguły sporadyczny, krótkotrwały i ograniczony do bezpośredniego sąsiedztwa tych obiektów. Linia kolejowa przebiega wzdłuż wschodniej granicy gminy przez tereny leśne i nie ma znaczenia dla klimatu akustycznego terenów mieszkaniowych.

Tereny związane ze stałym pobytem ludzi podlegają ochronie akustycznej w myśl obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie.

2.1.10 Promieniowanie elektromagnetyczne

Na obszarze gminy do źródeł promieniowania elektromagnetycznego należą przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV oraz stacje bazowe telefonii komórkowej, a także w pewnym stopniu – linie elektroenergetyczne średniego napięcia (20 kV) i stacje transformatorowe.

Na obszarze gminy Wiry WIOŚ w Katowicach nie prowadził badań monitoringowych w zakresie pomiarów promieniowania elektromagnetycznego. Nie mniej jednak, jak wynika z badań monitoringowych prowadzonych przez WIOŚ, na terenie żadnej z sąsiadujących gmin i miast nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 roku Nr 192, poz. 1883).

2.1.11 Środowisko biologiczne obszaru gminy Wiry

Obszar objęty analizą obejmuje mozaikę zbiorowisk o różnym stopniu naturalności, przy czym dominują siedliska półnaturalne, rolnicze oraz synantropijne, związane z zabudową. Znaczny jest również zasięg lasów, przy czym większość lasów koncentruje się w południowej i częściowo wschodniej części gminy, natomiast część północna to w przeważającej części tereny rolnicze.

Obszary leśne zajmują około 39% powierzchni gminy Wiry. W większości są to lasy publiczne własności Skarbu Państwa, bardzo niewielki odsetek stanowią lasy prywatne. W południowej części gminy, w rejonie miejscowości Gostyń znajduje się kilka kompleksów leśnych, przy czym największy kompleks leśny rozciąga się w południowo-wschodniej i wschodniej części gminy, przy granicy z Tychami. Lasami zarządza Nadleśnictwo Kobiór,

obręby: Tychy, Kobiór, Orzesze. Spośród siedlisk leśnych, w rejonie gminy Wyry dominują zasadniczo dwa rodzaje lasów - las mieszany wilgotny i bór mieszany wilgotny. Gatunkowo dominuje sosna, stanowiąca prawie 84% składu gatunkowego drzewostanów oraz dąb szypułkowy i brzoza. Pozostałe gatunki mają znacznie mniejszy udział w strukturze lasów. Obecnie na znacznych obszarach występują zbliżone do naturalnych oraz ewidentnie wtórne zbiorowiska borowe z dominującą w drzewostanie sosną (*Dicrano-Pinion*).

Lasy nadleśnictwa Kobiór zostały uznane za ochronne, pozostające w II strefie uszkodzeń od emisji przemysłowych, wodochronne, a także lasy w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących powyżej 50 tys. ludności. Lasy wodochronne rozciągające się wzdłuż rzek, potoków, kanałów, jezior i innych zbiorników wodnych, tworzą wyraźne ciągi i pełnią przez to funkcje korytarzy ekologicznych.

Pozostała zieleń wysoka to w przeważającej mierze zakrzewienia i zadrzewienia zlokalizowane głównie w obrębie zieleni dolin cieków wodnych, zwłaszcza w rejonie rzeki Gostynki, Potoku Żwakowskiego i ich mniejszych dopływów. Miejscami występują zadrzewienia łąkowe, należące do siedlisk chronionych, tworzące obudowę biologiczną wód płynących, zbiorników wodnych oraz towarzyszące terenom zieleni łąkowej.

Spośród cennych zbiorowisk roślinnych występujących na analizowanym obszarze wyróżnić należy zbiorowiska związane z wodami:

- zbiorowiska drobnych roślin pływających po powierzchni zbiorników wód stojących, zwłaszcza zbiorowiska zespołu salwinii pływającej (*Salvinietum natantis*), stwierdzone w rejonie Starego Stawu, potencjalnie mogących występować na terenie innych ekstensywnie użytkowanych stawów;
- zbiorowiska zakorzenionych w podłożu roślin wodnych (makrofitów), w szczególności zbiorowiska zespołów grążela żółtego i grzybieni białych (*Nuphar-Nymphaeaetum albae*) oraz okrzężnicy bagiennej (*Hottonietum palustris*), rozwijające się na obrzeżach żyznych, płytkich zbiorników wodnych;
- szuwały rozwijające się na brzegach zbiorników wód stojących, w szczególności często spotykane zbiorowiska zespołów trzciny pospolitej (*Phragmitetum australis*) i pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*), ze względu na rzeczywiste i potencjalne miejsca bytowania rzadkich i zagrożonych elementów awifauny.

Istniejące zbiorniki wodne, zastoiska wód to cenne miejsca rozrodu płazów, wartościowe siedliska dla ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych.

Na terenie gminy zinwentaryzowano stanowiska kilku gatunków roślin objętych w Polsce ochroną prawną zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1409): kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), salwinia pływająca (*Salvinia natans*), grzybienie białe (*Nymphaea alba*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*).

Gatunki te w większości stwierdzone zostały w rejonie zbiornika wodnego „Stary Staw” oraz stawu „Stępnik”. Ponadto na terenie gminy występują gatunki zagrożone na terenie Górnego Śląska, między innymi okrzężnica bagienna (*Hottonia palustris*) i pięciornik błotny (*Potentilla palustris*).

Najwięcej wartościowych siedlisk przyrodniczych, siedlisk i gatunków związanych jest z wodami, zarówno z doliną rzeki Gostynki (w mniejszej części również jej mniejszych dopływów) oraz z terenami zbiorników wodnych - Jeziora Wicie, Jeziora Stępnik oraz Starego Stawu. Miejsca te stanowią szczególnie cenne siedliska dla ptaków i płazów, w tym zarówno jako miejsca ich stałego występowania jak i rozrodu. Istotne jest więc zachowanie priorytetowej funkcji przyrodniczej i ekologicznej tych terenów jako obszaru znacznego zróżnicowania zbiorowisk roślinnych i gatunków. W pobliżu Starego Stawu znajduje się pomnikowy dąb

szypułkowy o obwodzie 550 cm w pierśnicy. Jest on najgrubszym i prawdopodobnie najstarszym, bo liczącym około 350 lat, chronionym okazem dębu na terenie powiatu mikołowskiego.

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni przyzagrodowej, towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, lokalnych zadrzewień przydrożnych oraz fragmentów zieleńców, boisk trawiastych, elementów zieleni ogólnodostępnej o funkcjach rekreacyjnych i estetycznych. Dodatkowo te formy zieleni uzupełniane są przez obiekty zieleni cmentarnej i przykościelnej. W perspektywie nowego zagospodarowania, w zakresie kształtowania terenów zieleni urządzonej, należy wprowadzić tereny zieleni izolacyjnej o charakterze krajobrazowym oraz ochronno-estetycznym – wokół istniejącej i planowanej zabudowy usługowo-przemysłowej oraz odcinków istniejących i planowanych dróg ponadlokalnych.

Duże powierzchnie terenów rolniczych występujące na obszarze gminy oraz duża liczba lasów powoduje, że obszar gminy stanowi dość atrakcyjne siedliska dla zwierząt związanych zarówno z terenami otwartymi jak i lasami. W strefie ekotonowej na styku biocenozy leśnych i agrocenozy, znajdują dobre warunki bytowania gatunki terenów otwartych. W obszarach leśnych i przy granicy z lasami występują dość liczne populacje saren, jeleni, dzików, lisów. Spośród innych gatunków zwierząt łownych częste są na tym terenie bażant, zając, kuna. Z uwagi na obecność dużych i zwartych kompleksów leśnych i związane z tym istnienie licznych ostoi zwierzyny łownej w obrębie Lasów Kobiórskich, ogólna liczebność głównych gatunków łownych (jeleń, sarna, dzik) oceniana jest jako znaczna. Na terenie gminy spotkać można liczne ptaki – związane zarówno z terenami rolniczymi, leśnymi, zabudowanymi jak również ptaki wodno-błotne. Pośród otwartych terenów łąkowych spotyka się liczne bezkręgowce (owady, pajęczaki), płazy, ptaki – m. in. bociana, bażanty, ssaki owadożerne – jeże, krety.

Na obszarze objętym analizą, zarówno w rejonie otwartych terenów rolniczych, łąkowych, w rejonie lasów i zadrzewień, w rejonie dolin cieków i zbiorników wodnych występuje duża liczba ptaków, z których zdecydowana większość podlega ochronie prawnej. Jezioro Wicie, Stary Staw oraz Staw Stępnik stanowią miejsca rozrodu ptaków wodnych, min. mewy śmieszki i perkoza rdzawego. Tereny łąk stanowią miejsce występowania jaszczurki zwinki i jaszczurki żyworodnej. Siedliska wodne stanowią również miejsca rozrodu płazów, tereny łąkowe są miejscem występowania gadów - wszystkie płazy i gady występujące w Polsce objęte są ochroną gatunkową, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2183).

2.1.12 Środowisko kulturowe – zabytki

Według rejestru zabytków województwa śląskiego (stan 2018 rok) na terenie gminy Wyry znajdują się następujące obiekty zabytkowe:

Tabela 11   *Obiekty zabytkowe znajdujące się w granicach gminy Wyry*

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Nr rej. zabytków
1.	Wyry, ulica Dwór 1	Dwór z XVIII/XIX wieku, później rozbudowany	A/730/66
2.	Wyry, ulica Pszczyńska	Krzyż przydrożny obok rozwidlenia drogi do Łazisk Średnich, wykonany w kamieniu, ludowy, z XIX wieku	B/486/74
3.	Wyry, ulica Dąbrowszczaków	Krzyż przydrożny, wykonany w kamieniu, ludowy, z 1865 r.	B/487/74
4.	Wyry, przy drodze cmentarnej	Kapliczka przydrożna, murowana z cegły, ludowa, z XIX w.	B/488/74

Źródło: Rejestr zabytków woj. śląskiego, 2018r.

Studium zachowuje zabytki objęte ochroną prawną wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zabytkach i opiece nad zabytkami. Studium wprowadza również ochronę zabytków objętych Gminną Ewidencją Zabytków,

w tym budowli fortyfikacyjnych (schronów) oraz stanowisk archeologicznych, których wykaz zawarty jest w Studium. Studium wyznacza również strefy ochrony konserwatorskiej:

- Strefa SK1 ochrony konserwatorskiej, obejmująca zespół zabudowań dawnego dworu w rejonie ul. Głównej i ul. Dworskiej,
- Strefy SK2 i SK3 ochrony ekspozycji obejmujące zespół zabudowań dawnego dworu w rejonie ul. Pszczyńskiej i ul. Głównej, Pomnik Pamięci Żołnierzy Września z 1939 r. zlokalizowany na zachodnim skraju lasu w Gostyni przy ul. Tęczowej,
- Strefy SK4 i SK5 ochrony krajobrazu, obejmujące tereny w bezpośrednim otoczeniu budowli fortyfikacyjnych należących do umocnień „Obszaru Warownego Śląsk” z 1939r.,
- Strefy OW obserwacji archeologicznej.

Dla wyznaczonych stref Studium podejmuje szereg ustaleń mających znaleźć się w miejscowych planach, mających na celu ochronę i zachowanie elementów kulturowych w gminie, w tym min. zakaz zabudowy. Szczegółowo ustalenia te zawarto w tekście Studium.

2.1.13 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Obszar objęty oddziaływaniem ogranicza się swoim zasięgiem wyłącznie do granic gminy Wyry. Istniejący stan środowiska i poszczególnych jego komponentów na terenie gminy Wyry objętej ustaleniami Studium uwarunkowań został opisany w punktach powyżej. W niniejszym rozdziale skupiono się wyłącznie na podsumowaniu dotychczasowych zmian w środowisku przyrodniczym i istniejących zagrożeniach środowiska jakie można zaobserwować na obszarze gminy.

Gmina od lat utrzymuje rolniczy charakter, znaczną część obszaru zajmują nadal użytkowane grunty rolne, w ostatnich latach obserwuje się jednak stopniowe odchodzenie od profilu rolniczego w kierunku rozwoju nowej zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej. Realnym zagrożeniem dla stanu lokalnego środowiska może być niekontrolowany rozwój nowej zabudowy na terenach do tego niepredysponowanych, z dala od infrastruktury sieciowej, na terenach zagrożeń środowiskowych bądź w rejonie terenów o funkcjach uciążliwych (np. w bezpośrednim sąsiedztwie funkcji produkcyjnych, czy dróg o dużym natężeniu ruchu), rodzący konflikty zarówno przyrodnicze jak i społeczne. Ustalenia Studium wychodzą naprzeciw tym problemom ograniczając możliwość rozwoju nowej zabudowy w rejonach do tej funkcji niewskazywanych, np. w rejonie dolin rzecznych, zachowując najwartościowsze elementy lokalnego środowiska. Poszczególne ustalenia Studium uwzględniają istniejące uwarunkowania środowiskowe, kulturowe i społeczne, wyznaczając nowe formy zagospodarowania jedynie tam, gdzie wynika to z rzeczywistych potrzeb gminy, dzięki czemu wiodąca funkcja rolnicza, jaką gmina pełni obecnie zostanie zachowana. Zachowane zostaną tereny rolne, leśne, dolinne, którym nadaje się priorytet funkcji ekologicznych, co jest całkowicie zgodne z naturalnymi predyspozycjami tych terenów i nie rodzi nowych konfliktów czy barier, nie stanowi również nowego zagrożenia dla lokalnego środowiska, którego poszczególne elementy są obecnie w dość poprawnym stanie.

Mimo, iż na obszarze gminy doszło do przekształceń sieci hydrograficznej, a badania monitoringowe wskazują na zły stan wód odwadniających obszar gminy (punkty monitoringowe znajdują się poza granicami gminy Wyry), to nie widzi się nowych zagrożeń dla wód wynikających ze wskazań Studium uwarunkowań, które zachowuje teren dolin rzecznych w ich naturalnej funkcji biocenotycznej i retencyjnej bez możliwości zabudowy.

Nie wszystkie zabudowania zlokalizowane w granicach gminy są podłączone do sieci kanalizacyjnej, wciąż stosuje się tu indywidualne systemy gromadzenia i odprowadzania ścieków, dlatego też wody narażone są na niekontrolowane zanieczyszczenia ściekami bytowymi. Nie-

legalne zrzuty ścieków bytowo- gospodarczych stanowią bardzo duże zagrożenie dla gleb i zasobów wodnych, jednocześnie jednak środowisko wodne ma naturalne tendencje do odnawiania się i samooczyszczania - pod warunkiem zaprzestania dopływu zanieczyszczeń, tak więc ma szansę na regenerację i poprawę stanu, tym bardziej, że nie przewiduje się znaczących oddziaływań w zakresie wód a gmina ma zostać objęta systemem zbiorowego odprowadzania ścieków.

Stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy nie jest zadowalający, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest niska emisja, pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. Mniejsze znaczenia ma emisja komunikacyjna z głównych dróg przecinających teren gminy, zwłaszcza z drogą DW 928, na której ruch samochodowy jest intensywny, emisja spalin jest wysoka. Z dużym ruchem komunikacyjnym związana jest również emisja hałasu, stanowiąca znaczną uciążliwość akustyczną dla mieszkających wzdłuż drogi ludności. Wpływ na klimat akustyczny ma również przebiegająca linia kolejowa, choć ten wpływ dotyczy wyłącznie terenów znajdujących się w bliskim sąsiedztwie torów.

Zapisy Studium podejmują szereg ustaleń mających na celu zmniejszenie niskiej emisji oraz zapobieganie przekroczeniom norm akustycznych, dzięki czemu stan środowiska w zakresie emisji do powietrza oraz emisji hałasu nie powinien się pogorszyć, biorąc pod uwagę prognozowany rozwój gminy.

W związku z rolniczym charakterem znacznej części gminy, gleby, wody podziemne i wody powierzchniowe odwadniające obszar gminy narażone są na specyficzne zanieczyszczenia rolnicze. Źle prowadzona gospodarka rolna wiąże się z możliwością pogorszenia właściwości gleb, wzrostu zakwaszenia, zanieczyszczenia substancjami pochodzenia rolniczego, a grunty orne narażone są na zjawisko wyjąłowania i erozji. Zanieczyszczenia rolnicze poprzez spływ powierzchniowy mogą trafiać do wód powierzchniowych i wnikać do wód podziemnych. Jest to jednak typowe oddziaływanie charakterystyczne dla terenów rolniczych.

2.2 Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu

Projekt Studium uwarunkowań utrzymuje obecny sposób zagospodarowania i użytkowania obszaru gminy, zachowując rolniczą i leśną przestrzeń produkcyjną stanowiącą o obecnym charakterze gminy. Poszczególne ustalenia dotyczące nowych kierunków zagospodarowania gminy wpisują się w uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców i potencjalnym inwestorom, umożliwiając dalszy rozwój gminy z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju z zachowaniem najwartościowszych elementów środowiska.

Brak czytelnie wyznaczonych i wskazanych kierunków nowego zagospodarowania powodować będzie pogarszanie się obecnego stanu środowiska zarówno w odniesieniu do jego jakości (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, jakość powietrza, emisje hałasu) jak również w odniesieniu do jego funkcji - celem ustaleń Studium było sprecyzowanie zasad przyszłego zagospodarowania, wyeliminowania funkcji nieodpowiednich, w tym między innymi ograniczenie rozlewania się nowej zabudowy wśród terenów otwartych, zakaz zabudowy dolin rzecznych, wyznaczenie obszarów najwartościowszych pod względem przyrodniczym i kulturowym, wskazanych do ochrony. Tak więc swoimi ustaleniami Studium nadaje wytyczne, co do kierunków zagospodarowania poszczególnych terenów w gminie z uwzględnieniem ich naturalnych uwarunkowań i predyspozycji, powierzchni biologicznie czynnej, gospodarki wodno – ściekowej czy też sposobu zaopatrzenia w ciepło.

Brak celowych działań zmierzających do przekształcenia lokalnych siedlisk czy zabudowy terenu i wytycznych, co do nowych kierunków zagospodarowania, pozwoliłby zachować obecną strukturę przyrodniczą obszaru, istniejące szlaki migracji, siedliska, jednocześnie jednak ograniczy w znaczny sposób dalszy rozwój gospodarczy i przestrzenny gminy

Biorąc jednak pod uwagę postępującą antropogenizację środowiska, która wywiera znaczący wpływ na środowisko gminy Wyry, narzucając kierunek zmian, jak również obserwowane obecnie tendencje do rozwoju nowych inwestycji, stopniowego odchodzenia od funkcji rolniczych, w przyszłości można spodziewać się dalszej presji pod zabudowę poszczególnych terenów gminy, w tym również rozwoju nieoptymalnych form zagospodarowania. Przy braku precyzyjnych wytycznych, co do kierunków zagospodarowania dojść może do znaczącego pogorszenia jakości lokalnego środowiska, w tym do jego degradacji, działań ingerujących w koryta cieków, zagrażające ich jakości, a także zagrażające jakości wód podziemnych, powietrza, jakości gleb oraz całkowitej zabudowy technicznej terenu, tworzenia się barier przestrzennych i ekologicznych, również konfliktów społecznych wynikających z rozwoju funkcji mieszkaniowych w sąsiedztwie innych uciążliwych dla środowiska np. ze względu na hałas. Mogłoby dojść do niewłaściwego zagospodarowania terenów, bez uwzględnienia uwarunkowań środowiskowych bądź bez nawiązania do terenów już zagospodarowanych w bezpośrednim jego sąsiedztwie, co z punktu widzenia planowania przestrzennego jest niewskazane.

Biorąc pod uwagę powyższe, uważa się, że przedmiotowy projekt Studium wyznacza najbardziej optymalne kierunki dla dalszego rozwoju ekonomicznego i gospodarczego gminy, respektując przy tym troskę o lokalne środowisko.

2.3 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Obszar gminy nie jest położony w obrębie lub w bliskim sąsiedztwie obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000, na których stan mógłby wpływać sposób zagospodarowania terenów gminy.

Jedyną formą ochrony przyrody w granicach gminy Wyry jest pomnik przyrody - dąb szypułkowy, rosnący w Lasach Pszczyńskich w rejonie Starego Stawu (Staw III), chroniony decyzją nr RL-OP-b.34/63 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z dnia 30 sierpnia 1963 r., dla którego Studium wprowadza ustalenia, że w sąsiedztwie drzewa uznanego za pomnik przyrody zakazuje się lokalizacji obiektów mogących stanowić zagrożenie dla jego zachowania oraz wykonywania powierzchni utwardzonych i nieprzepuszczalnych dla wody, a roboty ziemne nie mogą naruszać systemu korzeniowego.

W sąsiedztwie południowej części obszaru gminy (Gostyń) położone są rezerwat Babczyna Dolina – w odległości 3,1 – 3,25 km od granic gminy oraz Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich – 2,75 – 4,75 km od granic gminy. Blisko granicy gminy (110 – 140 m) usytuowane są pomniki przyrody (dęby szypułkowe) przy ul. Wyrskiej w Łaziskach Górnych (Małpi Gaj). Sposób użytkowania i zagospodarowania terenu na obszarze gminy nie będzie miał wpływu na stan pomników przyrody.

Obszar gminy Wyry znajduje się w obrębie następujących korytarzy ekologicznych, wyznaczonych m.in. w planie zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego „Plan 2020+”:

- teriologiczny: dla ssaków drapieżnych i kopytnych – obszar węzłowy Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, dla ssaków kopytnych: korytarze K/LPK-LM/1 i K/LPK-KATW, w tym we

fragmentcie zachodnim – odcinek węzłowy;
- ichtiologiczny (korytarz rzeki Gostynia ciągły, obszar rdzeniowy) oraz nietoperzy;
Przy południowej granicy gminy, częściowo w obszarze opracowania przebiega korytarz ekologiczny związany z doliną rzeki Gostynki oraz z terenami leśnymi rozciągającymi się poza terenem gminy Wyry. To korytarz K/LPK-KATW wyznaczony dla ssaków kopytnych.
W północno-wschodniej części gminy, w rejonie Ostrowa przebiega fragment kolejnego korytarza wyznaczonego dla ssaków kopytnych K/LPK-LM/1 ciągnący się dalej ku Lasom Murckowskim. Korytarz wyznaczony dla migracji ssaków drapieżnych obejmuje lasy przy granicy z Tychami, stanowiące fragment Lasów Kobiórsko-Pszczczyńskich jako obszar węzłowy.

Rysunek 13 Lokalizacja obszaru gminy Wyry na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: <http://www.geoportal.rdos.katowice.pl/geoportal/>

Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego wschodnia i południowa część gminy stanowi regionalne ostoje przyrody - florystyczno-mykologiczną „Lasy Kobiórskie” i faunistyczną „Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie”.

Zgodnie z opracowaniem „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”, (Jędrzejewski i inni, 2005 rok, aktualizacja w 2012 roku), południowo-wschodni obszar gminy znajduje się w zasięgu Południowego Korytarza Ekologicznego (KPd) - Lasy Pszczyńskie KPd-15B, zgodnie z poniższym rysunkiem:

Rysunek 14 Położenie obszaru gminy na tle Mapy korytarzy ekologicznych z 2012 roku

Źródło: Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

Z punktu widzenia obszarów chronionych nie widzi się problemów ochrony środowiska wynikających z ustaleń Studium, co do kierunków zagospodarowania obszaru gminy Wyry. Znaczne odległości dzielące gminę od obszarów Natura 2000 wykluczają wpływ zagospodarowania terenów w gminie Wyry na stan tych obszarów.

Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pozytywnie wpisują się w uwarunkowania przyrodnicze gminy i zachowanie jej najcenniejszych elementów - służy temu ochrona dolin rzecznych przed zabudową, ograniczenie rozlewania się nowej zabudowy na tereny otwarte, zachowanie leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ciągów ekologicznych, korytarzy ekologicznych. Tereny pełniące funkcje korytarzy ekologicznych - zwłaszcza dolina rzeki Gostynki oraz tereny lasów zostaną zachowane w obecnej, przyrodniczej funkcji a ich użytkowanie zapewni możliwości migracji gatunków i trwałość biocenoz.

Podstawową zasadą polityki przestrzennej w odniesieniu do środowiska przyrodniczego jest ukształtowanie ciągłego przestrzennie systemu obszarów o funkcji przyrodniczo - krajobrazowej i rekreacyjnej, które pozwolą na zachowanie równowagi przyrodniczej na obszarze gminy. Do obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo - krajobrazowej należą tereny zieleni leśnej **ZL**, doliny cieków **ZE**, tereny rolnicze **R** oraz wodne **W**, dla których Studium określa zasady zagospodarowania mające mieć swoje odzwierciedlenie w miejscowych planach.

Do terenów cennych przyrodniczo, w tym zasługujących na ochronę prawną należą większe zbiorniki wodne i ich otoczenie. Ochroną zostaną objęte dwa najbogatsze pod względem przyrodniczym obszary gminy obfitujące w szereg gatunków roślin i zwierząt, w tym gatunków prawnie chronionych, miejsca występowania i gniazdowania ptactwa wodno-błotnego, płazów i gadów. Studium wprowadza ochronę tych obszarów jako użytek ekologiczny w rejonie „Starego Stawu”, oraz użytek ekologiczny w rejonie stawu „Stępnik”, wyznacza również pomniki przyrody (zarówno drzewa jak i pomniki przyrody nieożywionej - „Dynkmal” i źródło wody), dla których obowiązywać mają szczególne zasady zagospodarowania określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Obszary i obiekty cenne pod względem przyrodniczym i kulturowym, dotychczas nie objęte ochroną, powinny być chronione przed zainwestowaniem oraz niekorzystnym wpływem innych czynników związanych z użytkowaniem terenu.

Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania przestrzennego ustalone w Studium mogą prowadzić zarówno do polepszenia jak i pogorszenia obecnego stanu środowiska. Nowa za-

budowa przyczyni się bez wątpienia do utraty bądź fragmentacji siedlisk przyrodniczych, przekształceń terenu, zabudowy technicznej gruntu, ubytku gleb czynnych biologicznie, zmian w lokalnym krajobrazie - tutaj korzystne są zapisy Studium ograniczające rozlewanie się nowej zabudowy na tereny otwarte, oraz zakaz zabudowy dolin rzecznych czy ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo bądź w obszarach zagrożeń środowiskowych. Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania wiązać się będą również z powstaniem nowych emisji do środowiska (ścieki, zanieczyszczenia powietrza, odpady, hałas), jednocześnie jednak podkreślić należy, że nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania nawiązują do funkcji istniejących już obecnie na terenie gminy, w szczególności nie przewiduje się realizacji funkcji szczególnie uciążliwych dla środowiska. Ubytek terenów zieleni na terenach, gdzie wprowadzona zostanie nowa zabudowa kubaturowa zostanie zrekomensowany przez ustalenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz możliwości kształtowania różnorodnych form zieleni w obrębie zabudowy, które zostaną wprowadzone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Analiza projektowanego dokumentu w nawiązaniu do istniejącego stanu środowiska nie wskazuje, aby wystąpiły znaczące negatywne oddziaływania czy problemy środowiska.

Wyznaczenie nowych kierunków zagospodarowania, w odniesieniu do możliwości rozwoju nowej zabudowy spowoduje niewielkie uszczuplenie zasobów przyrodniczych obszaru gminy, pojawią się nowe emisje do środowiska, zmiany krajobrazowe, jednocześnie jednak Studium zachowuje najcenniejsze i najbardziej wartościowe elementy lokalnego środowiska a nowe formy zagospodarowania wyznaczane są w sposób nie powodujący konfliktów. Uwzględnianie zasad zrównoważonego rozwoju i zasad ochrony środowiska nie powinny w żaden sposób zagrozić środowisku przyrodniczemu gminy Wiry.

Wprowadzone w studium nowe formy zagospodarowania dają możliwość rozwoju gminy, z poszanowaniem lokalnych zasobów środowiska oraz z zagwarantowaniem bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców.

Obecnie obszar gminy wykazuje powiązania z terenami Lasów Kobiórsko-Pszczyńskich rozciągających się na znacznych powierzchniach poza granicami gminy, powiązania terenów rolniczych jako nawiązanie do terenów w otoczeniu. Powiązania ekologiczne rzeki Gostynki realizowane są bezpośrednio przy granicy południowej granicy gminy, istotne jest zachowanie ekosystemów towarzyszących dolinie rzecznej, w tym przypadku zachowanie terenów otwartych, realizacja obiektów kubaturowych z dala od koryta rzeki (takie ustalenia powinny znaleźć się w miejscowych planach).

Nie przewiduje się, by nowa zabudowa stanowiła o degradacji powiązań terenów otwartych, tym bardziej, że Studium utrzymuje obecny, rolniczy charakter gminy.

Na etapie sporządzania miejscowych planów konieczne jest wyznaczenie powierzchni biologicznie czynnej oraz zagwarantowanie odległości nowo wprowadzonej zabudowy zarówno od granic lasu jak i dolin rzecznych oraz innych struktur ekologicznych, w tym zachowanie ciągłości korytarzy migracji i nie wprowadzanie nowych barier przestrzennych czy ekologicznych.

Przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych, przestrzeganie zaleceń studium oraz wprowadzenie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ograniczy możliwy potencjalny wpływ realizacji ustaleń studium na wszystkie komponenty środowiska gminy Wiry.

2.4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Polskie prawo uwzględnia szereg międzynarodowych dyrektyw i konwencji – cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym, pośrednio, znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Poszczególne zapisy Studium uwarunkowań nie naruszają w żaden sposób celów ochrony środowiska ujętych w obowiązujących w Polsce konwencjach i dyrektywach.

Analizowany projekt Studium uwzględnia obowiązujące **przepisy prawne** (m.in. Prawo ochrony środowiska w odniesieniu do ogólnych zasad ochrony środowiska w zakresie ochrony wód, gleby i powietrza, ochrony przed hałasem, Prawo wodne w zakresie rozwiązań gospodarki ściekowej oraz odprowadzania wód opadowych i roztopowych, ochrony przeciwpowodziowej, ustawę o ochronie przyrody w zakresie form ochrony przyrody, Prawo budowlane). Przy przestrzeganiu ustaleń Studium a dalej zapisów projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przestrzeganiu przepisów prawnych oraz przyszłych decyzji o środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (np. inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej), negatywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska powinien być ograniczony do minimum.

Tabela 12 Najważniejsze cele ochrony środowiska wyznaczone na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym uwzględnione w Studium uwarunkowań

Podstawa prawna	Odniesienie do ustaleń Studium
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna)	Studium ustala kierunki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej poprzez zapisy dotyczące sposobu odprowadzania ścieków komunalnych, określenia sposobu powstępowania z wodami opadowymi, dzięki czemu nie powinno dojść do pogorszenia stanu jakości wód oraz negatywnie wpłynąć na stan ekologiczny cieków na terenie gminy, w szczególności nie przewiduje się możliwości powstania nowego zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych w obrębie JCWP i JCWPd. Studium podejmuje również ochronę przeciwpowodziową oraz ogólną poprawę retencji gruntowo-wodnej. Uwzględnienie tych wytycznych na etapie sporządzania mpzp pozwoli zachować dobry stan wód.
Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG)	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy	Studium określa kierunki działań w zakresie poprawy jakości powietrza i zmniejszenia tzw. niskiej emisji, czemu służyć mają min. zapisy o stosowaniu ekologicznych, niskoemisyjnych źródeł energii, w tym energii odnawialnej (za wyjątkiem lokalizacji turbin wiatrowych).
Dyrektywa 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory	Obszar gminy Wyry znajduje się całkowicie poza obszarami ochrony siedlisk i dzikich ptaków, poszczególne ustalenia Studium w żadnej mierze nie naruszają Dyrektywy ptasiej i siedliskowej. Realizacja zapisów studium nie zagraża w żaden sposób obszarom Natura 2000 (wszystkie obszary Natura 2000 znajdują się całkowicie poza obszarem gminy Wyry).
Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków	
Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 r. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska	Studium wyznacza kierunki zagospodarowania gminy z uwzględnieniem jej uwarunkowań środowiskowych, ustala minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnych, rozwiązania z zakresu gospodarki wodnej, ściekowej, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, rozwiązania z zakresu komunikacji.

	<p>Wprowadza zakaz zabudowy dolin rzecznych, uwzględnia utrudnienia w zagospodarowaniu wynikające z położenia części obszaru gminy w obszarach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, uwzględnia obecność złóż surowców mineralnych i uwarunkowania z tym związane jak też skutki wynikające z dokonanej już eksploatacji.</p> <p>Rozwiązania dotyczące zasad zagospodarowania i wyznaczenia nowych kierunków zagospodarowania stanowiąc będą nawiązanie do już istniejących, bez nadmiernego wnikania w tereny otwarte, leśne, doliny rzeczne czy obszary cenne przyrodniczo.</p> <p>Studium wprowadza również zapisy dotyczące ochrony środowiska i krajobrazu, służące ochronie i kształtowaniu ładu przestrzennego oraz wartości kulturowych.</p>
<i>Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody</i>	<p>Teren gminy znajduje się poza obszarami chronionymi, Studium wyznacza obszary i obiekty predysponowane do ochrony na mocy ustawy o ochronie przyrody, dzięki czemu najwartościowsze elementy środowiska przyrodniczego gminy zostaną zachowane.</p> <p>Zapisy Studium nie naruszają zasad gospodarowania zasobami przyrody i krajobrazu.</p>
<i>Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne</i>	<p>Studium wprowadza ustalenia mające na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami. Obszar gminy znajduje się poza zasięgiem stref zagrożenia powodzią.</p>
<i>Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze</i>	<p>W granicach gminy występują złoża surowców, które zgodnie z prawem podlegają ochronie.</p>
<i>Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>	<p>Na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, w studium ustala się ich rozmieszczenie.</p>
<i>Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami</i>	<p>Obszary w gminie Wyry znajdują się w strefie ochrony środowiska kulturowego, występują tu zabytki i stanowiska archeologiczne, Studium wyznacza zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.</p>

Podsumowując można stwierdzić, że poszczególne ustalenia zapisów studium nie stwarzają zagrożeń dla środowiska, zgodnie z przepisami prawa, uwzględniają cele ochrony środowiska.

3 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO

3.1. Oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska

Ustalenia Studium będą wpływać na poszczególne elementy środowiska naturalnego, społecznego i kulturowego. Wpływ zaznaczy się w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych, terenów rolniczych, środowiska gruntowo-wodnego, krajobrazu, przy czym może to być wpływ mniej lub bardziej znaczący, a przede wszystkim będzie to wpływ najbardziej zauważalny w granicach terenów przeznaczonych pod nowe elementy zagospodarowania, bądź też w ich najbliższym otoczeniu.

Wpływ na różnorodność biologiczną, siedliska przyrodnicze, rośliny i zwierzęta

Nowe kierunki zagospodarowania związane z wprowadzeniem nowej zabudowy wiązać się będą z niewielkim uszczupleniem otwartych terenów rolniczych, nieużytków zielonych, ingerencją w lokalne siedliska i ekosystemy. Zabudowa terenów otwartych, obecnie niezagospodarowanych będzie trwała zmianą w odniesieniu do siedlisk i gatunków obecnie tam występujących. Znaczna część obecnych terenów rolniczych zostanie jednak zachowana w swojej obecnej funkcji.

Studium uwarunkowań podejmuje szereg ustaleń dotyczących środowiska przyrodniczego, w tym zachowania najcenniejszych elementów środowiska - rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, dolin rzecznych, wód powierzchniowych, w tym również wyznacza nowe obiekty i obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody - stawy stanowiące najcenniejsze siedliska na terenie gminy Wyry, miejsce występowania szeregu gatunków roślin i zwierząt.

Powiązania przestrzenne i ekologiczne ekosystemów rolnych i leśnych zostaną zachowane.

Zapisy odnośnie ograniczania rozpraszania nowej zabudowy na tereny otwarte, z dala od infrastruktury technicznej i drogowej służą zachowaniu różnorodności przyrodniczej. Wyznaczanie terenów wskazywanych pod nową zabudowę w bezpośrednim sąsiedztwie i nawiązaniu do już istniejącej, nie będą powodować konfliktów przestrzennych i barier ekologicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe, nie widzi się zagrożenia dla lokalnego środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności, największe zmiany obserwowane będą na terenach obecnie niezagospodarowanych, dla których Studium wyznacza nowe kierunki zagospodarowania, głównie pod zabudowę mieszkaniową, co spowoduje ubytek gruntów czynnych biologicznie z porastającą je roślinnością, zmniejszenie różnorodności biologicznej, zwiększenie presji antropogenicznej a co za tym idzie pogorszenie warunków bytowania zwierząt.

W odniesieniu do nowo wyznaczonych form zagospodarowania terenu, korzystnym zapisem jest to, że nie dojdzie do całkowitej zabudowy terenu, czemu służą zapisy dotyczące zachowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, czy zasady dotyczące zakazu zabudowy dolin rzecznych, które mają się znaleźć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Studium podejmuje szereg ustaleń mających znaleźć się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, mających na celu ochronę lokalnego środowiska przyrodniczego, między innymi zakaz lokalizacji nowej zabudowy w dolinach cieków, stanowiących korytarze ekologiczne i w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, ograniczanie rozlewania się nowej zabudowy w głąb terenów otwartych. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zieleni powinny zmierzać do wzmocnienia funkcji przyrodniczych i rekreacyjnych oferujących mieszkańcom zróżnicowane możliwości rekreacji.

Ustalenia Studium nie wpłyną na zubożenie środowiska przyrodniczego w skali gminy czy regionu.

Wpływ realizacji ustaleń Studium na korytarze ekologiczne

Przez obszar gminy przebiegają fragmenty korytarzy ekologicznych związanych z terenem lasów Kobiórsko-Pszczyńskich oraz dolin rzecznych - ciągłość tych korytarzy nie zostanie przerwana w wyniku realizacji ustaleń zapisów Studium.

Studium zachowuje obecne zagospodarowanie dolin rzecznych wraz zieleńią towarzyszącą, stanowiących lokalne szlaki migracji, będących miejscem występowania ptactwa. Tereny w bezpośrednim otoczeniu korytarzy rzecznych pozostaną niezagospodarowane, z priorytetem zachowania funkcji ekologicznych jako **ZE**, w dolinie Gostynki wprowadzono możliwość realizacji suchych polderów przeciwpowodziowych, co również chroni dolinę cieku przed rozwojem zabudowy.

Brak możliwości rozwoju nowej zabudowy w rejonie dolin rzecznych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie lasów pozwoli na zachowanie ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych, dzięki czemu nie pogorszą się warunki bytowania i migracji organizmów żywych bezpośrednio związanych z tymi siedliskami.

Wpływ na środowisko gruntowo-wodne (wody powierzchniowe, podziemne, gleby, zasoby naturalne), w tym na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych

W związku z prowadzeniem nowych kierunków zagospodarowania, w tym przeznaczenie części terenów rolniczych na cele nierolnicze stanowić będzie ingerencję w istniejące zasoby glebowe, spowoduje ubytek gleb czynnych biologicznie na rzecz gruntów zabudowanych, antropogenicznie przekształconych. Nowa zabudowa terenu przyczyni się do trwałych przekształceń powierzchni ziemi. Zwiększy się również presja antropogeniczna – w kontekście nowych emisji – ścieków socjalno- bytowych, wód opadowych i roztopowych, powstawania odpadów. Nowa zabudowa techniczna terenu spowoduje ograniczenie infiltracji wody opadowej do gruntu, jednocześnie jednak Studium daje możliwość zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w granicach własnej działki, co z punktu widzenia poprawy retencji wodno-gruntowej jest rozwiązaniem najbardziej korzystnym. Ustalenia Studium wyznaczające zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej, mają na celu ochronę środowiska wodnego i gruntowego przez potencjalnymi zanieczyszczeniami mogącymi się przedostać przez spływ powierzchniowy do wód powierzchniowych lub przenikać do gruntu a dalej do wód podziemnych.

Projekt Studium wskazuje na konieczność zachowania ciągłości cieków, wyznacza tereny wód powierzchniowych wolnych od zabudowy, co ochroni cieki powierzchniowe przed degradacją i pozwoli na zachowanie obecnego stanu siedlisk wodnych i z wodą związanych.

Zachowana zostaje rolnicza funkcja części obszaru gminy, z ograniczeniem przeznaczania gruntów rolnych, zwłaszcza gruntów chronionych (grunty orne klasy IIIb, trwałe użytki zielone – łąki i pastwiska klasy III) oraz gleb organicznych na cele nierolnicze, poprzez wykorzystywanie w pierwszej kolejności rezerw terenów w obrębie istniejących obszarów zwartej zabudowy oraz nierozpraszanie zabudowy w obrębie kompleksów rolnych. W celu ograniczenia erozji na terenach rolnych należy ustalać nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie miedz i ich zagospodarowanie w formie zadrzewień i zakrzewień. Tereny dolin rzecznych zostaną w swojej dotychczasowej funkcji, jako tereny rolnicze bądź tereny zieleni, dzięki czemu zachowane zostaną właściwe warunki retencji wodno-gruntowej.

Właściwie prowadzona gospodarka rolna, właściwe nawożenie w oparciu o aktualne zagospodarowanie, wykonane w odpowiednim terminie, może ograniczyć wpływ na środowisko gruntowo-wodne do minimum.

Dla wyznaczonego obszaru górniczego i terenu górniczego Łaziska II, Studium podejmuje ustalenia mające na celu prowadzenie eksploatacji w sposób nieprowadzący do konfliktów ze środowiskiem przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku.

W Studium znajduje się szereg zapisów dotyczących ochrony powierzchni ziemi, w tym również eksploatacji górniczej, która powinna być prowadzona w sposób zapewniający minimalizację ewentualnych niekorzystnych wpływów na środowisko. Przyszła eksploatacja nie może ograniczać możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja ustaleń Studium nie wpłynie negatywnie na stan jednolitych części wód powierzchniowych, jak i podziemnych, w szczególności nie przewiduje się ich skażenia, pogorszenia stanu chemicznego czy też zmian ilościowych mogących mieć wpływ na ogólny stan JCWP oraz JCWPd oraz na osiągnięcie celów środowiskowych im przypisanych, czemu służy szereg zapisów odnoszących się do środowiska gruntowo-wodnego.

Przed całkowitą zabudową i degradacją gleb na terenie gminy Wiry chronią zapisy Studium dotyczące minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz samo zachowanie części obszarów w swoim dotychczasowym użytkowaniu przyrodniczym, zwłaszcza rolniczym i leśnym.

Studium uwarunkowań podejmuje szereg ustaleń dotyczących zasad ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, w tym również ochrony przed powodzią, które znaleźć się mają w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, służące zwłaszcza profilaktyce zagrożenia powodzią, podtopieniami i suszą, zachowaniu elementów sieci hydrograficznej istotnych dla odwadniania terenów gminy, w tym odtworzeniu i udrożnieniu systemu rowów melioracyjnych, poprawie stanu ekologicznego wód płynących i zbiorników wodnych, w szczególności Jeziora Wicie. Ochronie zasobów wodnych i glebowych gminy służą zapisy Studium dotyczące wykluczenia z możliwości zabudowy terenów położonych w dolinach cieków, w szczególności w sposób blokujący ciągłość terenów otwartych, ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy w strefach zagrożeń środowiskowych (obszary narażone na ruchy masowe ziemi).

Uważa się, że prawidłowe rozwiązania dotyczące uregulowania gospodarki ściekowej, przestrzeganiu przepisów prawnych w zakresie gospodarki odpadami na terenach gminy, nie spowodują negatywnego oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne, w szczególności nie przyczynią się do skażenia środowiska.

Wpływ na stan sanitarny powietrza oraz klimat - również klimatu akustyczny

W związku z realizacją ustaleń Studium wzrośnie presja antropogeniczna. Istniejąca i nowa zabudowa oraz wyznaczone nowe kierunki zagospodarowania będą źródłem hałasu bytowego, hałasu związanego z prosperowaniem usług, a infrastruktura drogowa i kolejowa z hałasem poruszających się samochodów i pociągów - przy czym podkreślić należy, że hałas ten występuje już obecnie. Hałas z tych terenów nie może przekraczać standardów na terenach objętych ochroną akustyczną, zwłaszcza dla zabudowy mieszkaniowej czy innej związanej ze stałym pobytem ludzi. Jest to warunek niezbędny i konieczny, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo - usługowej z terenami dróg o największym natężeniu ruchu w granicach gminy Wiry, zwłaszcza droga wojewódzka DW 928, ulica Rybnicka. Pojawią się również nowe emisje zanieczyszczeń do powietrza, głównie jako emisje grzewcze i komunikacyjne.

Zapisy Studium dotyczące zasad ochrony przed hałasem przyczynią się do poprawy stanu istniejącego a modernizacja linii kolejowej powinna spowodować poprawę warunków podróżowania mieszkańców gminy (jako zwiększenie dostępu do transportu publicznego) i tym samym zmniejszyć zagrożenie hałasem na drogach.

Emisje hałasu pochodzące z nowych funkcji wyznaczonych w projekcie Studium, biorąc pod uwagę obecne przekształcenie obszaru, jego częściową zabudowę oraz pełnione funkcje, nie powinny być odczuwalne bardziej niż ma to miejsce obecnie. Może dojść wzrostu emisji hałasu komunikacyjnego, wynikającego ze zwiększonego ruchu samochodowego do nowych

terenów mieszkaniowych, mieszkaniowo – usługowych, usługowych, dlatego też niezmiennie ważne jest zapewnienie właściwej ochrony akustycznej zlokalizowanej przy drogach zabudowie mieszkaniowej, a w razie przekroczeń zastosowanie odpowiednich środków zaradczych, co projekt Studium uwzględnia.

Uważa się, że przestrzeganie wytycznych Studium dotyczących zaopatrzenia obiektów w ciepło z wykorzystaniem niskoemisyjnych i ekologicznych źródeł ciepła, nie spowoduje znaczącego zwiększenia oddziaływania obszaru na stan sanitarny powietrza w porównaniu do stanu istniejącego, tym bardziej, że Studium dopuszcza możliwość korzystania z energii odnawialnej, kładąc nacisk na niskoemisyjne i ekologiczne źródła ciepła (przy braku możliwości korzystania z ciepła zdalaczynnego). Podkreślić należy, że problem niskiej emisji na obszarze gminy występuje już obecnie, w gminie nie ma sieci ciepłowniczej, budynki ogrzewane są indywidualnie, co w sezonie grzewczym wpływa negatywnie na warunki aerosanitarne obszaru. W chwili obecnej dokumentem regulującym wymagania odnośnie instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych, rodzaju wykorzystywanych paliw na terenie województwa śląskiego jest Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. Uchwała antysmogowa) - mieszkańcy gminy Wiry są zobligowani do przestrzegania jej wytycznych.

Negatywny wpływ ujawniać się może przy nieprzestrzeganiu standardów emisyjnych na etapie planowania, wykonywania i eksploatacji nowych inwestycji, co w konsekwencji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Konieczne jest więc uwzględnienie ochrony powietrza i ograniczenie emisji z indywidualnych źródeł ciepła na etapie sporządzania miejscowego planu.

Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania nie wpłyną na kształtowanie lokalnych warunków klimatycznych, znacząco innych niż obecnie występujące. Niewielkie zmiany można rozpatrywać jedynie w skali mikroklimatu, w najbliższym sąsiedztwie zabudowy i dużych powierzchni wyasfaltowanych należy oczekiwać wzrostu średnich temperatur i spadku wilgotności powietrza. Jednak w skali całej gminy będą to zmiany słabo odczuwalne, tym bardziej, że zachowane zostaną najważniejsze strefy przewietrzania jako tereny otwarte oraz tereny leśne charakteryzujące się dużymi zdolnościami oczyszczania powietrza.

W zakresie uwarunkowań związanych z wpływem na uwarunkowania topoklimatyczne zasadnicze znaczenie mają zapisy Studium odnoszące się do ochrony powietrza, wód, ochrony przeciwpowodziowej, w tym zakaz realizacji zabudowy w dnach dolin. Nowa zabudowa nie powinna być lokowana na obszarach o utrudnionym przewietrzaniu bądź w rejonach stanowiących swoiste „ciągi wentylacyjne”, zachowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej bez zabudowy. Dla poprawy lokalnych mikroklimatów duże znaczenie będzie mieć ograniczenie tzw. niskiej emisji, min. przez zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej, stosowanie niskoemisyjnych paliw w gospodarstwach domowych i gospodarce komunalnej.

Wpływ na rzeźbę terenu i krajobraz

Nowa zabudowa wyznaczona przez Studium stanowić będzie znaczący i trwały element krajobrazu, jednocześnie jednak nie przyczyni się do jego degradacji, tym bardziej, że projekt Studium nie wprowadza żadnych wielkoskalowych inwestycji a jedynie porządkuje istniejące zagospodarowanie z dopuszczeniem rozwoju nowej zabudowy, ale z poszanowaniem zasad ochrony środowiska i lokalnego krajobrazu. Studium utrzymuje aktualne zagospodarowanie gminy, wprowadzając nowe formy zagospodarowania w lukach budowlanych czy w ich otoczeniu jako nawiązanie do istniejących funkcji w otoczeniu. W związku z czym, nie będą to elementy wyróżniające się w krajobrazie, wpływającym na obniżenie jego walorów.

Zakładać można wpływ zarówno pozytywny jak i negatywny – w zależności od przyjętych rozwiązań architektonicznych. Pozytywny wpływ na krajobraz będą miały zapisy odnośnie zachowania terenów rolniczych, leśnych, dolin rzecznych czy też możliwości kształtowania nowych form zieleni na terenach zabudowanych, wyznaczenia powierzchni biologicznej czynnej, czyli elementów wzbogacających krajobraz, poprawiających jego walory estetyczne. Bardzo korzystnym zapisem w odniesieniu do walorów krajobrazowych mają ustalenia dotyczące ograniczenia możliwości rozwoju nowej zabudowy w głębi terenów rolniczych, z dala od infrastruktury technicznej i drogowej. Pojedyncze domy czy inne obiekty kubaturowe sytuowane w głębi pól czy na skraju lasy zwykle znacząco obniżają walory widokowe.

Wyznaczone w omawianym projekcie zasady zagospodarowania dotyczące obiektów kulturowych, zabytków korzystnie wpłyną na stan ich zachowania, skutecznie zabezpieczając obszar przed powstaniem obiektów odbiegających od obecnego charakteru zabudowy występującej w bezpośrednim otoczeniu. W odniesieniu do zachowania i ochrony walorów krajobrazowych, Studium wprowadza strefy ochrony konserwatorskiej, w tym strefy ochrony krajobrazu **SK**, obejmujące tereny w bezpośrednim otoczeniu budowli fortyfikacyjnych należących do umocnień „Obszaru Warownego Śląsk” z 1939r., dla których ustalono zakaz zabudowy oraz prace pielęgnacyjne drzewostanu. Studium wyznacza również system obszarów o funkcji przyrodniczo- krajobrazowej, do których należą przede wszystkim tereny zielone - lasy **ZL** i doliny cieków **ZE**, tereny rolnicze **R**, oraz wody powierzchniowe **W**.

Ze względu na wymogi dotyczące ochrony radaru meteorologicznego Ramża w Czerwionce - Leszczynach oraz ze względu na bliskie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy Wyry wykluczona jest lokalizacja farm wiatrowych.

Studium podejmuje szereg ustaleń mających znaleźć swoje odzwierciedlenie w miejscowych planach dotyczących uporządkowania form zabudowy, wyeliminowania zabudowy konfliktowej z punktu widzenia ochrony środowiska, powiązań architektonicznych i urbanistycznych, by nie dochodziło do dysonansu architektoniczno-krajobrazowego. Działania te w znacznej mierze przyczynią się do zachowania i ochrony najwartościowszych elementów lokalnego krajobrazu, umożliwiając rozwój gminy bez degradacji krajobrazu.

Poszczególne zapisy odnośnie kierunków zagospodarowania mają na celu uporządkowanie istniejącej zabudowy, wyeliminowanie form nieodpowiednich, dając możliwość stworzenia zabudowy spójnej wizualnie i funkcjonalnie oraz uporządkowania dostępnej przestrzeni.

Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania nie będą stanowiły uciążliwości widokowo-estetycznej.

Wpływ na środowisko społeczne (w tym zdrowie i życie ludzi oraz dobra materialne)

Realizacja ustaleń Studium zaznaczy się w dużej mierze jako oddziaływanie pozytywne w kontekście dalszego rozwoju gospodarczego gminy, poprawy warunków zamieszkania i zainwestowania, wykorzystania potencjału gminy wynikającego z jego naturalnych uwarunkowań (utrzymanie funkcji rolnictwa). Rozwój nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, usług nieuciążliwych, obsługi komunikacji, przyczynią się do zaspokojenia potrzeb mieszkańców, możliwości ich aktywizacji zawodowej na terenie gminy, stworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu dochodów gminy.

Jednocześnie jednak wraz z rozwojem nowych funkcji terenu pojawią się również oddziaływania odbierane jako negatywne, zwłaszcza jako wzrost ruchu komunikacyjnego i emisji z tym związanych, zwłaszcza emisji hałasu. Dlatego też bardzo ważna jest właściwa ochrona akustyczna terenów zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanej wzdłuż dróg, zwłaszcza wzdłuż drogi DW928, charakteryzującej się już w chwili obecnej dużym ruchem.

Studium uwzględnia prawa własności, podział na działki ewidencyjne, czy sugestie potencjalnych inwestorów. Szanując wartości przyrodnicze, wprowadza granice możliwej zajętości

terenu pod zabudowę, wskazuje, które obszary powinny zostać w biologicznym użytkowaniu, jako tereny rolnicze, tereny towarzyszące ciekowi powierzchniowym, wolne od zainwestowania.

W zakresie eliminowania funkcji konfliktowych, Studium wprowadza szereg ustaleń, których uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pozwoli na zapewnienie komfortu życia dla mieszkańców gminy.

Studium określa również obszary wymagające zmian kierunków polityki przestrzennej polegające na zmianie kierunku przeznaczenia obszaru z przemysłowo-usługowego w rejonie ul. Wróbla na zabudowę mieszkaniową oraz zmianę kierunku przeznaczenia obszaru w sąsiedztwie stawów „Kaśka” z ośrodka sportowo-rekreacyjnego na obszar wód powierzchniowych śródlądowych, zgodnie ze stanem istniejącym. W pierwszym przypadku zmiany te mają na celu wyeliminowanie konfliktów, jakie mogą wynikać z bezpośredniego sąsiedztwa tych terenów z terenami zabudowy mieszkaniowej, w tym z uwagi na brak obsługi komunikacyjnej. W drugim przypadku rezygnacja z realizacji ośrodka sportowo-rekreacyjnego znajduje uzasadnienie w braku ich atrakcyjności i predyspozycji dla rozwoju ośrodka sportowo - rekreacyjnego, znaczne oddalenie od zabudowy gminy i brak odpowiedniej infrastruktury technicznej.

Swoimi ustaleniami odnośnie gospodarki wodno – ściekowej, odpadowej, zaopatrzenia w ciepło, projekt Studium chroni poszczególne komponenty środowiska przed zanieczyszczeniem, przyczyniając się tym samym do ochrony zdrowia i komfortu życia mieszkańców. Określenie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej zakłada ograniczony rozwój na zasadzie wykorzystania łatwo dostępnych terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów dotychczas zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zdecydowanej przewadze dostępnych komunikacyjnie i w zasięgu istniejącego systemu zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz przy założeniu, iż ich zasięg nie naruszy wartościowych terenów zaliczanych do obszarów lasów, terenów dolin i obniżeń dolinnych oraz nie wkroczy w sposób konfliktowy na tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zarówno dla środowiska społecznego jak również przyrodniczego, taka lokalizacja jest optymalna.

Realizacja zapisów projektu Studium nie wprowadza zagrożenia dla zdrowia bądź życia ludzi.

Wpływ na środowisko kulturowe, zabytki

Studium zachowuje obecny status ochrony dla zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zabytkach i opiece nad zabytkami. Wprowadza również ochronę zabytków objętych Gminną Ewidencją Zabytków, w tym budowli fortyfikacyjnych (schronów) oraz stanowisk archeologicznych. Wyznacza również strefy ochrony konserwatorskiej. Studium określa obszar dziedzictwa kulturowego, na którym zlokalizowany jest zabytek poprzemysłowy, sztolnia odwadniająca z 1905 roku.

Dla wyznaczonych stref Studium podejmuje szereg ustaleń mających znaleźć się w miejscowych planach, mających na celu ochronę i zachowanie elementów kulturowych w gminie, w tym min. zakaz zabudowy. Szczegółowo ustalenia te zawarto w tekście Studium.

Studium przyjmuje również ochronę dóbr kultury współczesnej, do której należą miejsca pamięci i pomnik, jako ważne "punkty" ogniskujące zbiorową pamięć i tożsamość, upamiętniające postaci i wydarzenia znaczące dla Narodu i Państwa Polskiego oraz gminy, dla których w planach miejscowych należy przyjąć ustalenia mające na celu zachowanie miejsc i obiektów, właściwą opiekę, utrzymanie w należytym stanie oraz ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych, historycznych i naukowych.

Realizacja ustaleń Studium nie przyczyni się w żaden sposób do degradacji obiektów zabytkowych czy kulturowych (w tym dóbr kultury współczesnej), wręcz przeciwnie - Studium ustala zasady ochrony obiektów kulturowych, zabytków i obszarów podlegających ochronie konserwatorskiej, co gwarantuje zachowanie ich właściwej ochrony.

3.1.1 Zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Zależności i oddziaływania pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska, a wynikającymi z wprowadzenia wytycznych Studium przedstawiono poniżej.

Tabela 13 Ocena wpływu zapisów Studium na poszczególne elementy środowiska

Ustalenia Studium dotyczące kierunków zagospodarowania terenów gminy Wyry	Elementy środowiska				
	Środowisko społeczne, warunki życia mieszkańców	Siedliska przyrodnicze	Środowisko gruntowo-wodne	Krajobraz	Środowisko kulturowe, zabytki
obszary zabudowy mieszkaniowej MN , MW i mieszkaniowo-usługowej MU , usługowo-mieszkaniowej UM	+++	-	±	±	+
obszary usługowe U i produkcyjno-usługowe PU	+++	-	±	±	+
obszary rolnicze R	+	+	±	+++	0
obszary produkcji w gospodarstwach ogrodniczych RO , obszary zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych RM	±	-	±	-	+
obszary lasów ZL , obszary zieleni i rolnicze w ciągach ekologicznych ZE , obszary wód powierzchniowych śródlądowych W	+	+++	+++	+++	+
obszary zieleni urządzonej ZP , obszary zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług ZP/U , obszary ogrodów działkowych ZD , obszary cmentarzy ZC	+	+	+	+	+
Tereny komunikacyjne - dróg publicznych KD , parkingów KS , tereny kolejowe KK , obszary infrastruktury technicznej i komunalnej ITK	±	---	-	---	0

Objaśnienia:

+++	silny pozytywny wpływ
+	słaby pozytywny wpływ
0	brak znaczącego wpływu/ wpływ pomijalny
±	możliwy wpływ zarówno pozytywny jak i negatywny
-	możliwy słaby negatywny wpływ
---	wpływ negatywny

Jak wynika z powyższego zestawienia, wpływ realizacji ustaleń Studium na poszczególne komponenty środowiska zaznaczyć się może w większości jako oddziaływanie pozytywne – zwłaszcza w odniesieniu do środowiska społecznego i warunków życia mieszkańców, przez zapewnienie terenów pod nowe funkcje mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługowe, poprawę warunków skomunikowania i zainwestowania gminy. Właściwie rozwiązany system komunikacji samochodowej i kolejowej korzystny dla mieszkańców, umożliwiając im swobodny dostęp do terenów, warunkiem koniecznym jest jednak zapewnienie właściwego klimatu akustycznego na terenach w ich sąsiedztwie. Zachowanie części terenów rolniczych, leśnych, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, wyznaczenie terenów zieleni chronionej towarzyszącej ciekom, wyznaczenie nowych terenów podlegających ochronie na mocy ustawy o ochronie przyrody, będzie miało wymiar zdecydowanie pozytywny w odniesieniu do

krajobrazu, lokalnych ekosystemów, występujących tu gatunków roślin i zwierząt. Obszary te są ostoją lokalnej flory i fauny, zwiększając różnorodność biologiczną.

Jednocześnie jednak zwiększy się presja antropogeniczna w odniesieniu do lokalnego środowiska, zwiększą się emisje do środowiska - przede wszystkim odpady, ścieki, hałas, emisje komunikacyjne. To czy powyższe oddziaływania będą wywierać negatywny wpływ na środowisko, przyczyniający się do pogorszenia jakości jego poszczególnych komponentów, będzie uzależnione od przyjętych szczegółowych rozwiązań na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących teren gminy.

Przewidywany (szacowany) wpływ realizacji ustaleń Studium na środowisko przyrodnicze i społeczne przedstawia poniższa tabela:

Tabela 14 Zbiorcze zestawienie wpływu ustaleń Studium na lokalne środowisko przyrodnicze i społeczne

Komponenty środowiska i warunki równoważenia rozwoju sprzyjające ochronie środowiska	Konsekwencje dla środowiska - pozytywne/ negatywne	Skutki dla społeczeństwa - pozytywne/ negatywne
Rzeźba terenu	Przekształcenia terenu w związku z realizacją nowej zabudowy, nowych obiektów kubaturowych, infrastruktury technicznej.	
Zasoby surowców mineralnych	Studium uwzględnia obecność złoża węgla kamiennego pod obszarem gminy oraz obszaru górniczego i terenu górniczego „Łaziska II” - ochrona złoża polega na racjonalnym gospodarowaniu jego zasobami oraz na kompleksowym wykorzystaniu kopaliny, z wymogiem dostosowania planowanych obiektów budowlanych do aktualnych czynników geologiczno-górniczych, w tym wynikających z dokonanej eksploatacji, z możliwością wyznaczenia filara ochronnego. Obecnie złoża pod terenem gminy nie są eksploatowane, jest jednak możliwość ujawnienia się w przyszłości negatywnych oddziaływań na powierzchni terenu wynikających z rozpoczęcia eksploatacji.	
Powietrze i klimat; jakość lokalnego powietrza; warunki lokalnego klimatu	Pojawić się mogą nowe emisje do powietrza - grzewcze i komunikacyjne, jednak Studium uwzględnia możliwość korzystania z niskoemisyjnych, ekologicznych źródeł ciepła, również z energii odnawialnej. Realizacja ustaleń Studium nie powinna wpłynąć negatywnie na stan sanitarny powietrza, w szczególności nie wpłynie w sposób zauważalny na warunki klimatyczne.	
Wody powierzchniowe i podziemne, zmiany w stosunkach wodnych, jakość wód	Zabudowa terenu spowoduje przekształcenie stosunków wodno-gruntowych i wzrost współczynnika odpływu na skutek utwardzenia powierzchni, ograniczenie infiltracji wód opadowych do gruntu. Prawidłowe rozwiązania techniczne, rygorystyczne przestrzeganie zapisów prawa i właściwie prowadzona gospodarka ściekowa nie powinna w istotny sposób wpłynąć na wody powierzchniowe i podziemne. Zachowanie ciągłości cieków, dolin rzecznych bez możliwości ich zabudowy, poprawa warunków retencji i ochrony przeciwpowodziowej oraz prawidłowe rozwiązana gospodarki wodno-ściekowej ustalone na etapie Studium, ograniczą negatywny wpływ na środowisko wodne i jakość wód do minimum.	
Zagrożenie powodziowe	Brak wyznaczonych stref zagrożenia powodzią. Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania przestrzennego nie spowodują wzrostu zagrożenia powodzią. Dla poprawy warunków retencji Studium ustala zakaz zabudowy doliny rzecznych oraz daje możliwość realizacji suchych zbiorników retencyjnych lub polderów w dolinie rzeki Gostynki.	
Gleby (jakość bonitacyjna, zanieczyszczenie, degradacja, narażenie na erozję, denudację, itp.)	Zachowanie funkcji rolniczej gminy, wprowadzenie ustaleń dla rolniczej i leśnej powierzchni produkcyjnej, powierzchnia biologicznie czynna, zachowanie zieleni towarzyszącej dolinom cieków przyczyni się do ochrony zasobów glebowych gminy. Usunięcie pokrywy glebowej i zajęcie powierzchni biologicznie czynnej w związku z realizacją nowych obiektów kubaturowych, elementów sieci drogowej i technicznej.	Zwiększenie powierzchni bezglebowej, zabudowanej. Pojawią się większe ilości odpadów związanych z prosperowaniem poszczególnych funkcji - wpływ odpadów na środowisko będzie znikomy przy przestrzeganiu obowiązujących przepisów prawnych.

<i>Różnorodność biologiczna, flora i fauna, siedliska naturalne, ekosystemy (fragmentacja, utrata siedlisk przyrodniczych, zubożenie, udział gatunków obcych, itp.)</i>	Zajęcie terenów użytkowanych przyrodniczo w związku z realizacją nowych obiektów kubaturowych, elementów sieci drogowej i technicznej, zabudowy technicznej terenu. Ochrona zieleni poprzez zachowanie terenów rolniczych i leśnych, dolin rzecznych, wyznaczenie powierzchni biologicznie czynnej. Najcenniejsze siedliska zostaną zachowane - tereny leśne, doliny rzeczne, strefy ekotonowe, tereny wód i zbiorników wodnych. Nie dojdzie do fragmentacji siedlisk, utrzymana zostanie ciągłość korytarzy ekologicznych, migracyjnych związanych z terenami lasów, pól i wód powierzchniowych. Nie przewiduje się spadku bioróżnorodności gminy i degradacji siedlisk przyrodniczych.
<i>Rolnictwo</i>	Uszczuplenie części terenów rolniczych pod zabudowę techniczną i kubaturową. Pozytywnym aspektem jest zachowanie funkcji rolniczych jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej i utrzymanie rolnictwa jako wiodącej funkcji gminy. Ochronie gruntów rolnych sprzyjają zapisy dotyczące ograniczenia możliwości rozlewania się nowej zabudowy w głąb terenów rolniczych, otwartych.
<i>Leśnictwo</i>	Siedliska leśne zostaną zachowane, niewielki odsetek gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne, nie przewiduje się degradacji drzewostanów czy innych działań mogących przyczynić się do utraty siedlisk czy przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych związanych z terenami lasów.
<i>Krajobraz, walory estetyczne i uciążliwość wizualna</i>	Zmiany krajobrazowe związane z wprowadzeniem nowych form zagospodarowania, nie będą znaczące i nie wpłyną na pogorszenie walorów krajobrazowych. Ochronie krajobrazu służy min. wyznaczenie strefy ochrony ekspozycji i krajobrazu czy zakaz realizacji elektrowni wiatrowych. Właściwe rozwiązania kompozycyjno – architektoniczne, zieleń osłona zniwelują negatywny wpływ na krajobraz.
<i>Obszarowe i indywidualne formy ochrony przyrody</i>	Brak obszarów chronionych - brak wpływu. Studium ustala zasady zagospodarowania w odniesieniu do istniejącego pomnika przyrody.
<i>Dziedzictwo kulturowe – zabytki, strefy konserwatorskie</i>	Studium zachowuje ochronę istniejących obiektów zabytkowych, wprowadza ochronę kolejnych obiektów, dla których ustala zasady ochrony. Nie przewiduje się negatywnego wpływu na dziedzictwo kulturowe gminy.
<i>Klimat akustyczny</i>	Zwiększona emisja hałasu związana z rozwojem nowej zabudowy, możliwy zwiększony ruch komunikacyjny. Konieczne jest zapewnienie właściwej ochrony akustycznej na terenach podlegających ochronie akustycznej.
<i>Obszary położone poza granicą województwa</i>	Brak oddziaływań poza granicami województwa, zwłaszcza brak oddziaływań o charakterze transgranicznym.
<i>Obszary proponowane do ochrony z mocy ustawy o ochronie przyrody</i>	Studium wyznacza nowe obszary i obiekty chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody - użytki ekologiczne obejmujące stawy znajdujące się na terenie gminy, charakteryzujące się bogactwem przyrodniczym oraz pomniki przyrody.

Realizacja ustaleń Studium bez wątpienia wpłynie pozytywnie na środowisko społeczne i rozwój gospodarczy gminy. Powstanie nowych terenów pod zabudowę służy zaspokojeniu potrzeb lokalnych mieszkańców. Poprzez wyznaczenie nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego, realizacja ustaleń Studium przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, promocji gminy, czy też zwiększonego wpływu do budżetu.

Pojawienie się nowej zabudowy kubaturowej wpłynie na zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, jednak nie będzie stanowiło to znaczącej straty w gminie i przebiegających tu korytarzy ekologicznych.

Istniejące i nowe obiekty są i będą źródłem emisji do środowiska (ścieki, zanieczyszczenia emitowane do powietrza, odpady, hałas), co również jednak nie będzie znacząco odznaczać się w środowisku gminy biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie obszaru gminy i jej najbliższego otoczenia. Studium wprowadza szereg rozwiązań mających na celu całkowite bądź znaczne ich ograniczenie, min. rozwiązania dotyczące gospodarki wodno – ściekowej, odpadowej, czy też zalecenia dotyczące zaopatrzenia w ciepło. Przestrzeganie norm akustycznych na terenach chronionych akustycznie ochroni stan sanitarny powietrza i klimat akustyczny przed negatywnym wpływem, a prawidłowa gospodarka odpadowa zgodna z przepisami prawa ochroni gleby i wody przed zanieczyszczeniami. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że wszystkie prognozowane zanieczyszczenia powstające w związku z realizacją nowych kierunków zagospodarowania, występują już obecnie w granicach gminy Wiry.

3.2. Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Wpływ realizacji zapisów projektu Studium na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i społecznego fragmentu gminy zaznaczyć się może zarówno pozytywnie jak i negatywnie, co w dużej mierze zależy od szczegółowych rozwiązań planistycznych przyjętych na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie zapisów projektu Studium oszacowano potencjalne oddziaływanie zapisów analizowanego dokumentu na środowisko, jego poszczególne komponenty, z uwzględnieniem ich przypuszczalnego czasu trwania i rodzaju oddziaływania.

Tabela 15 Potencjalne możliwe oddziaływanie ustaleń Studium na poszczególne elementy środowiska i obszary NATURA 2000

Przewidywane oddziaływania*	Na cele i przedmiot ochrony												
	obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	środowiska											
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
– Rodzaj													
Bezpośrednie	-		+			+			-			+	+
Pośrednie	+	+		-	+	-	-		+			+	
Wtórne													
Skumulowane													
– Czas													
Krótkoterminowe			-	-									
Średnioterminowe												+	
Długoterminowe	+		+					-				+	+
Stałe													
Chwilowe	-	-	-	-			-	-	-				

* - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Objaśnienia:

+	pozytywne
-	negatywne
	oddziaływanie pozytywne bądź negatywne – w zależności od przyjętych rozwiązań
	oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne
	brak oddziaływań – oddziaływanie znikome

Jak wynika z powyższej tabeli, realizacja poszczególnych ustaleń Studium będzie mieć bezpośredni wpływ na różnorodność biologiczną, rośliny, wodę, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne oraz środowisko społeczne, zabytki i dobra materialne – będą to w większości oddziaływania długotrwałe. Część oddziaływań będzie mieć charakter pośredni zarówno pozytywny jak i negatywny. Krótkotrwałe i chwilowe oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska związane są z etapem budowy i realizacji nowych kierunków zagospodarowania gminy.

Oddziaływania bezpośrednie

Najważniejszym bezpośrednim oddziaływaniem wynikającym z realizacji ustaleń Studium, jest pozytywne oddziaływanie na lokalne środowisko społeczne, dobra materialne i zabytki, w kontekście zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności, wyznaczenia obszarów pod nową zabudowę mieszkaniową, usługową, powstania nowych miejsc pracy, rozwoju gospodarczego gminy, nowych wpływów do budżetu.

W odniesieniu do środowiska społecznego wpływ realizacji ustaleń Studium będzie miał charakter bezpośredni (przy czym część oddziaływań zaznaczy się również pośrednio), w większości pozytywny i trwały, stanowiąc poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

Pozytywny bezpośredni wpływ związany jest również z pozostawieniem w granicach gminy Wyry najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym, zachowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, dolin rzecznych oraz zieleni pełniącej funkcje ekologiczne. Zapisy dotyczące zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych pozwolą zachować lokalne szlaki migracji. Z drugiej jednak strony, Studium na obecnych użytkach rolnych wyznacza nowe funkcje, związane z zabudową terenu, co przyczyni się do ubytku szaty roślinnej, zmian zasięgów występowania zwierząt, w związku z czym nie da się jednoznacznie określić wpływu ustaleń Studium na różnorodność biologiczną i szatę roślinną – jednocześnie jest to oddziaływanie pozytywne jak i negatywne.

Nowe pozarolnicze funkcje związane będą również z przekształceniem powierzchni ziemi i zmian w lokalnym krajobrazie, jednocześnie jednak właściwe rozwiązania architektoniczno – kompozycyjne mogą zniwelować i ograniczyć ten wpływ do minimum. Wpływ na krajobraz oraz powierzchnię terenu będzie mieć wymiar trwały, w kontekście wprowadzenia nowej zabudowy i gruntów pozbawionych czynnej warstwy gleb.

W związku z realizacją ustaleń Studium pojawią się nowe emisje do powietrza - bytowe, grzewcze oraz emisje hałasu związane z wprowadzeniem nowej zabudowy, również komunikacyjne. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, zarówno długotrwałe jak i chwilowe.

Etap związany z nowym zagospodarowaniem, zabudowa terenów otwartych spowoduje bezpośredni, chwilowy negatywny wpływ na środowisko naturalne, lokalne siedliska, co wiązać się będzie przede wszystkim z ograniczeniem powierzchni terenów zielonych, niszczenia roślin, wycinką zadrzewień, płoszenia zwierzyny, zwiększenia ogólnej antropopresji, zwiększenia terenów utwardzonych i trwałych zmian w krajobrazie.

Oddziaływania pośrednie

Analizowane ustalenia Studium wiążą również z oddziaływaniem pośrednim - zarówno pozytywnym jak i negatywnym. Pozytywne oddziaływanie pośrednie odnosi się przede wszystkim do różnorodności biologicznej i flory przez możliwość kształtowania nowych terenów zielonych, powierzchni biologicznie czynnej w obrębie zabudowy, zachowania dolin rzecznych w ich przyrodniczej funkcji. Powstanie nowych form zieleni, zakomponowanej w zabudowie, wpłyną pozytywnie również na krajobraz gminy.

Z drugiej jednak strony, zabudowanie części terenów rolniczych zmusi występujące tu zwierzęta do opuszczenia swoich dotychczasowych stanowisk, wycofania się z terenu przeznaczonego pod zmianę zagospodarowania. Dojdzie również do wypłoszenia zwierząt z ich najbliższego otoczenia. Wpływ ten będzie negatywny, jednocześnie jednak nie będzie znaczący, biorąc pod uwagę, że nowe kierunki zagospodarowania stanowić będą jedynie kontynuację obecnych bez konieczności wnikania w głąb terenów rolniczych czy przerwania szlaków migracji i fragmentacji ekosystemów.

Powstanie nowych funkcji wiąże się również z powstaniem emisji do powietrza – zanieczyszczenia komunikacyjne, zanieczyszczenia pochodzące z ogrzewania obiektów kubaturowych. Będzie to wpływ negatywny, ale przy przestrzeganiu zapisów odnośnie zaopatrzenia w ciepło, nie przyczyni się do znacznego pogorszenia stanu powietrza.

Nowe funkcje będą również źródłem ścieków komunalnych, wód opadowych i roztopowych, jednak przestrzeganie zapisów odnośnie gospodarki wodno – ściekowej spowoduje, że nie dojdzie do degradacji wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy. Wszelkie oddziaływania w odniesieniu do wód będą miały charakter lokalny i nie przyczynią się do ponadnormatywnego skażenia wód powierzchniowych i podziemnych. Bez wątpienia jednak pogorszą się warunki retencji obszaru - jako oddziaływanie długotrwałe, pośrednie.

Inwestycja może wywrzeć pośredni wpływ na klimat akustyczny i środowisko społeczne w kontekście emisji hałasu. Dlatego też warunkiem koniecznym jest zapewnienie właściwego klimatu akustycznego na terenach chronionych akustycznie, a w razie konieczności zastosowanie zieleni izolacyjnej lub ekranów akustycznych.

Oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe związane będą z etapem prac budowlanych – pracy maszyn i urządzeń budowlanych wykorzystywanych przy realizacji wykopów pod fundamenty, budowie samych obiektów i zabudowań, budowie dróg czy sieci technicznych. Dojdzie wtedy do niszczenia roślinności i płoszenia organizmów żywych, generowania zanieczyszczeń powietrza, odpadów, ścieków oraz generowania hałasu. Będą to jednocześnie oddziaływania bezpośrednie. Należy jednak zaznaczyć, że uciążliwości te są krótkoterminowe, ograniczone będą do czasu prowadzenia prac budowlanych.

Pozostałe oddziaływania miały charakter długotrwały. W odniesieniu do środowiska przyrodniczego, zmiana zagospodarowania i ubytek gruntów czynnych biologicznie zajętych pod nową zabudowę będzie mieć wymiar trwały.

Analiza Studium w zakresie ustalonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyry pozwala na wniosek, że nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji poszczególnych ustaleń Studium, mogących wpływać w negatywny sposób na poszczególne komponenty środowiska, przyczyniając się do ich degradacji.

Wprowadzenie odpowiednich rozwiązań planistycznych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło, w tym możliwości korzystania ze źródeł ekologicznych, możliwości realizacji zieleni izolacyjnej, parametrów i gabarytów zabudowy, przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych ograniczy negatywny wpływ do minimum. Właściwe rozwiązania planistyczne (na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), przestrzeganie zapisów prawa i ograniczeń wynikających z uwarunkowań społeczno-środowiskowych i kulturowych powinny zminimalizować możliwość negatywnego wpływu ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszar gminy Wyry.

3.3. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000 oraz integralność tych obszarów

Jak już wspomniano w podrozdziale 2.3. *Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody*, obszar gminy Wyry znajduje się całkowicie poza zasięgiem obszarów Natura 2000 i nie wykazuje z nimi żadnych powiązań.

Najbliższy Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000, wymieniony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 roku, poz. 133 z późniejszymi zmianami) to Stawy w Brzeszczach PLB120009 - w odległości około **14,6 km** od granic gminy Wyry. Pozostałe obszary Natura

2000 (zarówno ostoje ptasie jak i siedliskowe) znajdują się w znacznie większej odległości od granic gminy Wiry.

Obszar gminy Wiry nie wykazuje żadnych powiązań przestrzennych ani funkcjonalnych z obszarami chronionymi sieci Natura 2000, a uwzględniając kryterium odległości nie przewidyje się zarówno bezpośredniego jak i pośredniego oddziaływania ustaleń Studium na obszary sieci Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

4 PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZMINIMALIZOWANIE WPŁYWU NA ŚRODOWISKO

4.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru

Ochronie lokalnego środowiska gminy Wiry służą w głównej mierze zapisy ujęte w tekście Studium, które wprowadza ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, wyznaczając nowe kierunki zagospodarowania zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 nie widzi się konieczności podejmowania rozwiązań kompensacyjnych - gmina Wiry znajduje się całkowicie poza zasięgiem obszarów Natura 2000 a nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania w żaden sposób nie wpływają na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 bądź ich integralność.

Dla zapobiegania, eliminowania i ograniczenia negatywnych oddziaływań Studium podejmuje szereg ustaleń mających na celu zminimalizowanie ich negatywnego wpływu na środowisko, jako wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy:

Tabela 16 Ocena szacunkowa negatywnych oddziaływań na środowisko mogących wynikać z nowych kierunków zagospodarowania obszaru gminy oraz sposoby przeciwdziałania, ograniczenia i kompensacji - wskazania do mpzp

<i>Identyfikacja oddziaływań</i>	<i>Minimalizacja przewidywanych skutków na środowisko przyrodnicze i krajobraz - jako wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</i>
Wpływ na powierzchnię biologicznie czynną i różnorodność biologiczną	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie terenów rolniczych R i leśnych ZL - jako rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej; – wyznaczenie terenów zieleni towarzyszącej dolinom cieków, terenom rolniczym, ciągom ekologicznym ZE z zakazem zabudowy; – zagospodarowanie terenów dolin, stanowiących korytarze ekologiczne powinno zapewnić utrzymanie otwartego charakteru terenów i zachowanie ciągłości przestrzennej ekosystemów w ich obrębie, dając możliwość migracji gatunków, trwałość biocenoz i ochronę bioróżnorodności, zachowanie ciągłości cieków z zakazem zabudowy dolin rzecznych; – wyznaczenie terenów zieleni urządzonej ZP i ZP/U; – ustalenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów zabudowanych i zainwestowanych; – zakaz zmian ukształtowania i użytkowania terenów w obrębie dolin cieków prowadzących do fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, istotnego zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej lub utrudniających migrację fauny; – zachowanie ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych; – ograniczenie do niezbędnego minimum przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne, ograniczenie rozpraszania się nowej zabudowy kubaturowej w głębi terenów otwartych; – ukształtowanie ciągłego przestrzennie systemu obszarów o funkcji przyrodniczo - krajobrazowej, który warunkuje utrzymanie równowagi przyrodniczej w skali gminy - obszary ZL, ZE, R, W; – wyznaczenie terenów o wiodącej funkcji rekreacyjnej, pełniących jednocześnie funkcje przyrodnicze, klimatyczne i estetyczne - tereny zieleni urządzonej ZP i ZP/U i ogrodów działkowych ZD; – określenie zasad ochrony dla istniejącego pomnika przyrody - dębu szypułkowego; – wprowadzenie obszarów i obiektów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody - użytek ekologiczny „Stary Staw”, użytek ekologiczny „Staw Stępnik”, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej, które powinny być chronione przed zainwestowaniem oraz niekorzystnym wpływem innych czynników związanych z użytkowaniem terenu; – wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub

	potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej.
Wpływ na środowisko gruntowe i wodne, emisje ścieków, zagrożenie powodzią	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksowe rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej, w tym możliwość retencjonowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych; – minimalizacja zagrożeń wodnych, w tym podtopień i powodzi; – zachowanie elementów sieci hydrograficznej istotnych dla odwadniania terenów gminy, w tym odtworzenie i udrożnienie systemu rowów melioracyjnych, poprawie stanu ekologicznego wód płynących i zbiorników wodnych, w szczególności Jeziora Wicie; – wody powierzchniowe powinny być zachowane w możliwie naturalnej formie; – ochrona dolin rzecznych przez zakaz zabudowy oraz zakaz dokonywania zmian ukształtowania terenu zwiększających zagrożenie powodzią lub podtopieniami, zakaz zmian ukształtowania i użytkowania terenów w obrębie dolin cieków pogarszających zdolności retencyjne dolin i koryt, w tym regulacji koryt a także obwałowania koryt; – dopuszcza się zmiany ukształtowania i użytkowania dolin służące zwiększeniu retencji pod warunkiem zastosowania rozwiązań zapewniających ciągłość ekologiczną cieków i dolin, ograniczających likwidację zieleni przywodnej do niezbędnego minimum, wykorzystujących w maksymalnym stopniu do budowy urządzeń wodnych materiały naturalne; – ochrona terenów otwartych oraz obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem; utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego; – ochrona rolniczego krajobrazu kulturowego terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; – wyznaczenie obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej R, obejmującej kompleksy użytków rolnych oraz tereny w ciągach ekologicznych ZE, gdzie podstawową formą użytkowania rolniczego powinna być produkcja roślinna; – grunty rolne mogą być przeznaczane na cele leśne pod warunkiem, że zalesienie gruntów nie będzie pogarszać warunków gospodarowania na przyległych gruntach rolnych, warunków spływu wód opadowych w dolinach i przewietrzania ciągów dolinnych; – tereny wyłączone spod zabudowy lub o ograniczonej zabudowie obejmują: obszary rolnicze, zieleni i wód w ciągach ekologicznych ZE, obszary lasów ZL; – na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, przy realizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, należy przestrzegać wymogów odnośnie ustalania warunków posadowienia obiektów budowlanych wynikających z przepisów odrębnych, oraz w planach miejscowych ustalić nakazy stosowania rozwiązań technicznych i technologicznych wzmacniających wznoszoną konstrukcję budynków i budowli oraz stabilizujących podłoże, zastosowania odpowiedniego odwodnienia obszaru, ochronę powierzchni ziemi, poprzez zastosowanie roślinności hamującej rozwój procesów osuwiskowych; – w obszarach korytarzy ekologicznych dopuszcza się realizację zbiorników wodnych i stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym realizację w dolinie Gostynki suchych zbiorników lub polderów przeciwpowodziowych w obszarze ZE; – Studium uwzględnia obszary utrudnień lub ograniczeń w zagospodarowaniu i zabudowie do których należą obszary predysponowane do rozwoju osuwisk, obszary o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego - naturalne lub wynikające z działalności człowieka, w szczególności związane z dawną eksploatacją węgla kamiennego (m. in. tereny płytkiej eksploatacji, występowania deformacji nieciągłych); – w celu ograniczenia erozji na terenach rolnych należy ustalać nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie miedzi i ich zagospodarowanie w formie zadrzewień i zakrzewień; – zakaz stosowania rozwiązań technicznych, które mogłyby powodować przedostawanie się nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi, nakaz podczyszczania do wymaganych parametrów wód opadowych i roztopowych z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni oraz rozbudowę systemu kanalizacji służącego do zbiorowego odprowadzania ścieków; – na obszarach predysponowanych do rozwoju osuwisk, na których jednocześnie występują płytko położone wyrobiska po eksploatacji węgla kamiennego w przypadku zabudowy tych terenów należy wykluczyć możliwość wprowadzania do gruntu ścieków oraz wód opadowych i roztopowych.
Dostęp do złóż	<ul style="list-style-type: none"> – określa się granice istniejącego obszaru górniczego i terenu górniczego „Łaziska II”, które należy uwzględniać w planach miejscowych, odpowiednio do zasięgu przestrzennego i aktualnego statusu obszaru i terenu górniczego;

	<ul style="list-style-type: none"> – w planach miejscowych należy zapewnić możliwość wydobycia kopaliny, zgodnie z udzielonymi koncesjami, poprzez racjonalne ustalenia w zakresie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów, w szczególności zapewniać możliwość racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny; – w planach miejscowych należy ustalać wymóg dostosowania planowanych obiektów budowlanych do aktualnych czynników geologiczno-górnictwowych, w tym wynikających z dokonanej eksploatacji; – gospodarcze korzystanie z zasobów złóż kopaliny nie może prowadzić do istotnego ograniczenia przestrzeni produkcyjnej gospodarstw rolnych, pogorszenia stanu lub potencjału ekologicznego wód, zmniejszenia, zablokowania lub przerwania ciągłości ekologicznej cieków i dolin tych cieków lub innych zmian prowadzących do pogorszenia ich potencjału ekologicznego, zwiększenia zagrożenia powodzią lub zalewaniem wodami opadowymi i gruntowymi oraz utraty funkcjonalności systemów melioracji gruntów rolnych; – eksploatacja kopaliny musi umożliwić zagospodarowanie terenów zgodnie z kierunkami ich przeznaczenia określonymi w studium oraz zapewniać ochronę obiektów lub obszarów, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny uwzględniając walory społeczno-ekonomiczne przestrzeni oraz odporność obiektów na wpływy eksploatacji wraz z wymaganym poziomem ochrony terenu, a także obszary, na których zabudowa może być realizowana tylko po spełnieniu określonych wymagań.
Zanieczyszczenie środowiska – wytwarzanie odpadów, emisja zanieczyszczeń do powietrza, hałas, wpływ na klimat	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczenie sposobu zaopatrzenia w media, w tym zaopatrzenia w ciepło ze źródeł indywidualnych, z możliwością wykorzystania niskoemisyjnych, ekologicznych źródeł energii, zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej; – w planach miejscowych należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w szczególności poprzez odpowiednie wyznaczanie linii zabudowy i ustalanie relacji terenów zabudowanych i niezabudowanych, sprzyjających lokalnej cyrkulacji mas powietrza i ochronie przed silnymi wiatrami, przy uwzględnieniu miejscowych warunków fizjograficznych oraz zachowanie ciągłości przestrzennej dolin, stanowiących korytarze wentylacyjne, w tym nieprzegradzanie dolin obiektami kubaturowymi lub nasypami, a także zachowanie i powiększanie terenów lasów, zadrzewień i innych terenów zieleni, w tym poprzez ustalanie wysokiego udziału terenów biologicznie czynnych na terenach zabudowy; – ograniczanie lub wykluczenie stosowania materiałów pyłących (żużli energetycznych i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów oraz innych działań w zakresie redukcji emisji powierzchniowej; – w planach miejscowych przy ustalaniu przeznaczenia terenu należy uwzględniać tereny faktycznie zagospodarowane pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową, pod domy pomocy społecznej, pod budynki związane ze stałym lub z czasowym pobytem dzieci i młodzieży i na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów terenów w rozumieniu przepisów dotyczących ochrony przed hałasem; – dla terenów położonych w sąsiedztwie różnych źródeł hałasu należy ustalać linie zabudowy zwiększające odległość budynków o funkcjach chronionych przed hałasem od źródeł hałasu, nakazywać tworzenie pasów zieleni izolacyjnej lub stosowanie innych środków ochrony akustycznej (w tym ekranów akustycznych); – w planach miejscowych należy ograniczać wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową oraz pod inne budynki chronione przed hałasem oraz nowych terenów na cele rekreacyjno - wypoczynkowe na obszarach faktycznie lub potencjalnie narażonych na ponadnormatywny poziom hałasu komunikacyjnego, szczególnie wzdłuż drogi DW 928 i linii kolejowej nr 169 oraz hałasu przemysłowego; – w planach miejscowych należy uwzględnić ograniczoną lub wykluczoną możliwość zabudowy terenów położonych pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi wysokich i średnich napięć oraz w pasach technicznych tych linii z uwagi na ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym i zagrożenie wynikające z zerwania przewodów w razie awarii; – należy unikać przeznaczenia terenów w pasach technicznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia pod zabudowę mieszkaniową i usług publicznych oraz urządzenie terenów sportowych i rekreacyjnych; – instalacje radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej, należy lokalizować w sposób wykluczający kolizje zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania tych in-

	stacji z istniejącym zagospodarowaniem terenów oraz niestwarzający ograniczeń w zagospodarowaniu terenów przyległych terenów, niebędących we władaniu operatora instalacji, na których mogą być wznoszone obiekty przeznaczone na pobyt ludzi.
Wpływ na walory krajobrazowe	<ul style="list-style-type: none"> ustalenie wytycznych, co do kierunków zagospodarowania terenów oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, kształtowanie atrakcyjnego krajobrazu gminy; wprowadzanie form zabudowy tworzących harmonijną kompozycję krajobrazową, w tym utrzymanie tradycyjnej skali i formy zabudowy; wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego; elementy układu drogowego oraz infrastruktury technicznej należy lokalizować z uwzględnieniem ochrony krajobrazu; z uwagi na wymogi dotyczące ochrony radaru meteorologicznego w Czerwionce - Leszczynach oraz ze względu na bliskie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej wykluczona jest lokalizacji farm wiatrowych; ustalenie stref ochrony konserwatorskich, w tym ochrony ekspozycji i krajobrazu.
Wpływ na dobrą materialną i kulturową, warunki życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> rozwój nowych funkcji terenów w bezpośrednim nawiązaniu do otoczenia; ustalenie minimalnych parametrów dla miejsc parkingowych oraz powierzchni biologicznie czynnej przy zabudowie, kierunku rozwoju terenów komunikacji; zagospodarowanie terenów dolin, stanowiących korytarze ekologiczne powinno zapewnić właściwe przewietrzanie obszaru gminy - stanowiąc jeden z ważnych czynników jakości środowiska zamieszkania; w planach miejscowych należy wykluczać lokalizację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; wokół czynnych cmentarzy należy uwzględniać strefy sanitarne 50 i 150 m; ustalenie zasad zagospodarowania w rejonie i otoczeniu terenów chronionych akustycznie; w zagospodarowaniu terenów sąsiadujących z terenami kolejowymi należy przestrzegać wymogów wynikających z przepisów odrębnych, a na terenach przyległych do terenów kolejowych wykluczyć usługi wymagające dotrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu oraz usług i funkcji związanych z produkcją i obrotem substancjami łatwopalnymi, wybuchowymi, żrącymi i pyłącymi; w planach miejscowych należy uwzględnić ograniczenia w lokalizacji zabudowy i zagospodarowaniu terenu, wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej; ustalenie precyzyjnych zasad zaopatrzenia w wodę, rozwiązań z zakresu gospodarki ściekowej, zaopatrzenia w ciepło; zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych, ochrona elementów struktury przestrzennej gminy wyróżniających się walorami dziedzictwa kulturowego w formie stref ochrony konserwatorskiej - szczegółowe wytyczne do ustalenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Poszczególne zapisy Studium wydają się być wystarczające dla zabezpieczenia lokalnego środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zagwarantowania bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania. Dodatkowo, jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazać można realizację ogrodzeń w nowej zabudowie umożliwiających migrację drobnych zwierząt (zwłaszcza dla zabudowy lokowanej w sąsiedztwie lasów i dolin rzecznych), oraz wykorzystanie mas ziemnych, przemieszczanych w związku z realizacją inwestycji do niwelacji terenu - jako zakaz nadsypywania terenu prowadzącego do zmiany rzędnej terenu, co wpływa degradująco na naturalną rzeźbę obszaru.

Uwzględnienie powyższych zapisów projektu Studium, oraz ich uszczegółowienie na etapie sporządzania miejscowych planów, ograniczy potencjalnie negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze i społeczne obszaru gminy, uchroni środowisko przyrodnicze przed degradacją i nie będzie stanowiło uciążliwości dla mieszkańców gminy.

4.2 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Jednym z wariantów, który może być rozważany jest tzw. **wariant „zerowy”** polegający na niepodjęciu realizacji ustaleń projektu Studium - w takim przypadku sądzić można, że stan lokalnego środowiska pozostanie w większości bez zmian bądź też może ulec pogorszeniu w przypadku wprowadzenia nowych nieodpowiednich form zagospodarowania, nienawigujących do zagospodarowania terenów sąsiednich i warunków środowiskowych. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu zostały opisane szczegółowo w punkcie 2.2.

Inny wariant, to tzw. **wariant lokalizacyjny** polegający na wybraniu najbardziej optymalnej lokalizacji dla wyznaczanych kierunków zagospodarowania. Analizując szczegółowo zarówno tekst studium jak i załącznik graficzny uznaje się, że wskazana lokalizacja dla nowo wyznaczonych kierunków zagospodarowania jest optymalna, mimo iż wiązać się będzie z koniecznością zabudowy części terenów otwartych, przeznaczenia części gruntów rolnych na cele nierolnicze. Ustalenia Studium utrzymują jednak aktualne zagospodarowanie na większości obszaru gminy, z zachowaniem obecnej funkcji rolniczej, zachowaniem najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, a wyznaczone nowe kierunki zagospodarowania stanowić będą kontynuację zagospodarowania już istniejącego w chwili obecnej.

Nowe kierunki zagospodarowania związane z zabudową mieszkaniową, działalnością usługową zostały wyznaczone w rejonie istniejących zabudowań, w sąsiedztwie istniejących dróg, co jest rozwiązaniem korzystnym, gdyż nie wymusza prowadzenia infrastruktury drogowej i technicznej na duże odległości, przyczyniając się do jeszcze większych przekształceń środowiska i fragmentacji kompleksów rolnych bądź leśnych. Lokalizacja obiektów usługowych i produkcyjno-usługowych, w tym również wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w bezpośrednim powiązaniu z układem komunikacyjnym, czy lokalizacja centrum przesiadkowego wpisuje się w potrzeby gminy. Lokalizacja taka zapewni swobodny dostęp do infrastruktury sieciowej i komunikacyjnej, minimalizując również potencjalne konflikty zarówno środowiskowe jak i społeczne.

Z punktu widzenia ochrony zasobów lokalnego środowiska i spełnienia zasady oszczędnego gospodarowania dostępną przestrzenią, wyznaczone kierunki zagospodarowania, jako nawiązanie do już istniejących są zdecydowanie korzystne, tym bardziej, że nowe formy zagospodarowania wyznaczone zostały poza najwartościowszymi elementami środowiska przyrodniczego gminy. Nie wskazuje się konieczność wyznaczenia innych wariantów lokalizacyjnych – uważa się, że dopuszczone formy zagospodarowania umożliwią dalszy rozwój obszaru gminy w ścisłym nawiązaniu do istniejącego już zagospodarowania, z wykorzystaniem potencjału gminy jakim są bez wątpienia tereny rolnicze i leśne.

Na etapie prognozy do Studium, nie można rozpatrzyć **wariantu technologicznego**, można jedynie wskazać wytyczne dotyczące ochrony lokalnego środowiska, konieczności przestrzegania przepisów prawnych i norm, pełnego uregulowania gospodarki odpadowej, pełnego uregulowania sposobu odprowadzania ścieków na analizowanym obszarze, czy sposobu zaopatrzenia w ciepło. Wskazuje się również na konieczność spełniania standardów emisyjnych, standardów jakości środowiska, stosowania nowoczesnych rozwiązań uwzględniających energochłonność i energooszczędność, co w konsekwencji ogranicza zużycie surowców naturalnych i powoduje mniejszą emisję zanieczyszczeń do środowiska. Korzystnym zapisem studium jest możliwość korzystania z energii odnawialnej. Wszystkie te zapisy powinny znaleźć się w projekcie miejscowego planu dla obszaru gminy.

Uznaje się, że wybrana lokalizacja poszczególnych funkcji w terenie jest na ogół optymalna dla tego rodzaju zagospodarowania, jaką studium wyznacza.

Poszczególne zapisy analizowanego dokumentu odnośnie ustalonych kierunków zagospodarowania są **wariantem optymalnym dla lokalnego środowiska**, dając możliwość zaspokajania potrzeb mieszkańców oraz dalszego rozwoju gospodarczego gminy z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i kulturowego. Poszczególne ustalenia Studium powinny zostać uszczegółowione na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów gminy Wyry.

5 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu ustalenie wpływu na środowisko realizacji ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiry.

Studium uwarunkowań ustala:

- cele polityki przestrzennej gminy;
- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów;
- obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji;
- kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
- obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania;
- obszary miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszary te oraz szczegółowe wytyczne zostały ujęte w tekście Studium.

W zakresie kierunków zmian w przeznaczeniu terenów Studium określa następujący podział gminy na obszary o różnych funkcjach:

- **MN** - obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- **MW** - obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- **UM** - obszary zabudowy usługowo - mieszkaniowej o randze centrów lokalnych;
- **MU** - obszary zabudowy mieszkaniowo - usługowej;
- **U** - obszary zabudowy usługowej;
- **PU** - obszary zabudowy produkcyjno - usługowej;
- **ITK** - obszary infrastruktury technicznej i komunalnej;
- **ZL** - obszary lasów;
- **ZP** - obszary zieleni urządzonej;
- **ZP/U** - obszary zieleni urządzonej z dopuszczeniem usług;
- **ZD** - obszary ogrodów działkowych;
- **ZC** - obszary cmentarzy;
- **ZE** - obszary zieleni i rolnicze w ciągach ekologicznych;
- **R** - obszary rolnicze;
- **RO** - obszary produkcji w gospodarstwach ogrodniczych;
- **RM** - obszary zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych;
- **W** - obszary wód powierzchniowych śródlądowych;
- **KD..** - obszary dróg publicznych;
- **KS** - obszary parkingów;
- **KK** - obszary kolejowe

Szczegółowe parametry i wskaźniki urbanistyczne dla poszczególnych rodzajów terenów zostały określone w Studium.

W ramach niniejszej prognozy, analizowano szereg dokumentów strategicznych i programowych, gdzie odniesienia doszukano się zarówno w dokumentach rangi lokalnej, odnoszących się do gminy Wiry, jak i w dokumentach rangi wyższej. Na podstawie analizy tych dokumentów stwierdzono, że zapisy Studium zgodne są z ustaleniami Planu Zagospodarowania Prze-

strzennego województwa śląskiego, zgodne ze Strategią rozwoju województwa śląskiego, ze Strategią rozwoju gminy Wyry, z Lokalnym Programem rewitalizacji dla Gminy Wyry, oraz z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Wyry.

Dla potrzeb ustalenia wpływu na środowisko ustaleń Studium analizie poddano stan środowiska naturalnego w granicach gminy Wyry. Obecnie gmina ma charakter rolniczy, w zagospodarowaniu obu miejscowości gminy dominują użytki rolne, znaczną powierzchnię gminy zajmują również lasy. Ustalenia Studium zachowują obecne wiodące funkcje gminy, nowe kierunki zagospodarowania uwzględniają obecny sposób zagospodarowania obszaru gminy jak również naturalne predyspozycje gminy do rozwoju czy kontynuacji obecnych funkcji. Komponentami środowiska powiązanymi z realizacją ustaleń Studium są wody powierzchniowe i podziemne, powierzchnia ziemi, zasoby surowcowe, stan sanitarny powietrza, klimat akustyczny, wartości przyrodnicze oraz krajobraz. Poszczególne ustalenia Studium umożliwiają dalszy rozwój gospodarczy i przestrzenny gminy z poszanowaniem najwartościowszych elementów środowiska i krajobrazu, z wyeliminowaniem funkcji konfliktowych oraz z zachowaniem zasad ochrony poszczególnych elementów środowiska, czemu służą ustalenia dotyczące ochrony wód, kopalin, powierzchni ziemi, powietrza, ochrony przed hałasem, promieniowaniem elektromagnetycznym oraz gospodarka odpadami.

Obszar gminy znajduje się całkowicie poza zasięgiem obszarów chronionych, w tym poza obszarami Natura 2000, a realizacja ustaleń Studium nie będzie miała żadnego wpływu na obszary chronione. Obecnie w granicach gminy powołano jeden pomnik przyrody, Studium wyznacza ochronę kolejnych pomników przyrody ożywionej i nieożywionej jak również ochronę stawów w postaci użytków ekologicznych. Zapisy dotyczące zasad gospodarowania złożami węgla kamiennego występującymi pod terenem gminy umożliwią ich eksploatację zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, z zabezpieczeniem lokalnego środowiska.

Studium podejmuje szereg ustaleń zmierzających do wyeliminowania negatywnych trendów obserwowanych obecnie w zagospodarowaniu gminy, mających również korzystny wpływ na lokalne uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe terenu gminy. Zapisy Studium dotyczą między innymi ograniczenia rozlewania się nowej zabudowy na tereny obecnie niezagospodarowane i niezabudowane, bez dostępu do infrastruktury drogowej i sieciowej, zakazu zabudowy dolin rzecznych oraz terenów o wiodących funkcjach ekologicznych.

W wyniku analizy projektowanego dokumentu oraz stanu istniejącego środowiska zwrócono uwagę na szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mających swoje odzwierciedlenie w Studium a stanowiących wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Wyry, z których najistotniejsze to:

- zachowanie najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego, terenów zieleni, wyznaczenie jak największej powierzchni biologicznie czynnej, gdzie preferowane są gatunki rodzime;
- zachowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- wyznaczenie terenów zieleni towarzyszącej dolinom cieków, terenom rolniczym, ciągom ekologicznym **ZE** z zakazem zabudowy;
- zagospodarowanie terenów dolin powinno zapewnić utrzymanie otwartego charakteru terenów i zachowanie ciągłości przestrzennej ekosystemów w ich obrębie;
- ograniczenie możliwości rozwoju nowej zabudowy w głębi terenów rolniczych, z dala od dróg oraz infrastruktury;
- oddalenie zabudowy kubaturowej od cieków, z zakazem zabudowy dolin rzecznych;
- ograniczenie do niezbędnego minimum przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne,

- ukształtowanie ciągłego przestrzennie systemu obszarów o funkcji przyrodniczo - krajobrazowej - obszary **ZL, ZE, R, W**;
- wyznaczenie terenów o wiodącej funkcji rekreacyjnej, pełniących jednocześnie funkcje przyrodnicze, klimatyczne i estetyczne - tereny zieleni urządzonej **ZP** i **ZP/U** i ogrodów działkowych **ZD**;
- wprowadzenie obszarów i obiektów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody - użytk ekologiczny „Stary Staw”, użytk ekologiczny „Staw Stępnik”, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej, które powinny być chronione przed zainwestowaniem oraz niekorzystnym wpływem innych czynników związanych z użytkowaniem terenu;
- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej;
- kompleksowe rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej, w tym możliwość retencjonowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych;
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gruntu;
- nakaz podczyszczania do wymaganych parametrów wód opadowych i roztopowych z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni oraz rozbudowę systemu kanalizacji służącego do zbiorowego oprowadzania ścieków;
- wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej, w tym możliwość realizacji suchych zbiorników przeciwpowodziowych (polderów) w dolinie Gostynki;
- zapewnienie dostępu do powierzchniowych wód publicznych i swobodny ich przepływ, w tym nakaz utrzymania istniejących rowów melioracyjnych, poprawie stanu ekologicznego wód płynących i zbiorników wodnych;
- zakaz zmian ukształtowania i użytkowania terenów w obrębie dolin cieków prowadzących do fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, istotnego zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej lub utrudniających migrację fauny, zachowanie ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych;
- ochrona rolniczego krajobrazu kulturowego terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- grunty rolne mogą być przeznaczane na cele leśne pod warunkiem, że zalesienie gruntów nie będzie pogarszać warunków gospodarowania na przyległych gruntach rolnych, warunków spływu wód opadowych w dolinach i przewietrzania ciągów dolinnych;
- tereny wyłączone spod zabudowy lub o ograniczonej zabudowie obejmują obszary rolne, zieleni i wód w ciągach ekologicznych **ZE**, obszary lasów **ZL**;
- ustalenie szczególnych zasad zagospodarowania na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, na terenach dawnej eksploatacji węgla kamiennego (m. in. tereny płytkiej eksploatacji, występowanie deformacji nieciągłych);
- w celu ograniczenia erozji na terenach rolnych należy ustalać nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie miedz i ich zagospodarowanie w formie zadrzewień i zakrzewień;
- ustalenie zasad ochrony złóż węgla kamiennego i zagospodarowania w granicach istniejącego obszaru górniczego i terenu górniczego „Łaziska II”, które należy uwzględniać w planach miejscowych, w szczególności zapewnić możliwość racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny;
- przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji – stosowanie ekologicznych, niskoemisyjnych źródeł energii, źródeł nieuciążliwych dla otoczenia, w tym energii odnawialnej;
- w planach miejscowych należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę;

- ograniczanie lub wykluczenie stosowania materiałów pyłących (żużli energetycznych i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów oraz innych działań w zakresie redukcji emisji powierzchniowej;
- w planach miejscowych należy uwzględnić ograniczoną lub wykluczoną możliwość zabudowy terenów położonych pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi wysokich i średnich napięć oraz w pasach technicznych tych linii z uwagi na ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym i zagrożenie wynikające z zerwania przewodów w razie awarii;
- instalacje radiokomunikacyjne, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej, należy lokalizować w sposób wykluczający kolizje zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania tych instalacji z istniejącym zagospodarowaniem terenów oraz niestwarzający ograniczeń w zagospodarowaniu terenów przyległych terenów, niebędących we władaniu operatora instalacji, na których mogą być wznoszone obiekty przeznaczone na pobyt ludzi;
- wprowadzanie form zabudowy tworzących harmonijną kompozycję krajobrazową, w tym utrzymanie tradycyjnej skali i formy zabudowy;
- wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego;
- elementy układu drogowego oraz infrastruktury technicznej należy lokalizować z uwzględnieniem ochrony krajobrazu;
- zakaz lokalizacji farm wiatrowych;
- w planach miejscowych należy wykluczać lokalizację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- wokół czynnych cmentarzy należy uwzględniać strefy sanitarne 50 i 150 m;
- ustalenie zasad zagospodarowania w rejonie i otoczeniu terenów chronionych akustycznie;
- dla terenów położonych w sąsiedztwie różnych źródeł hałasu należy ustalać linie zabudowy zwiększające odległość budynków o funkcjach chronionych przed hałasem od źródeł hałasu, nakazywać tworzenie pasów zieleni izolacyjnej lub stosowanie innych środków ochrony akustycznej (w tym ekranów akustycznych);
- w planach miejscowych należy uwzględnić ograniczenia w lokalizacji zabudowy i zagospodarowaniu terenu, wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej;
- zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych, ochrona elementów struktury przestrzennej gminy wyróżniających się walorami dziedzictwa kulturowego w formie stref ochrony konserwatorskiej - szczegółowe wytyczne do ustalenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Skutki dla środowiska, które mogą wynikać z docelowego przeznaczenia terenu

Realizacja ustaleń studium wpłynie pozytywnie na środowisko społeczne gminy, umożliwiając jej dalszy rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, gwarantując jednocześnie bezpieczeństwo ekologiczne dla mieszkańców. Studium utrzymuje istniejące obecnie zagospodarowanie na części obszaru gminy, zachowana zostanie rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna, jednocześnie daje możliwość dalszego rozwoju przestrzennego w oparciu o nowe funkcje, realizowane jako bezpośrednie nawiązanie do już istniejących. Studium ustala szereg wytycznych mających na celu określenie precyzyjnych zasad użytkowania i zagospodarowania terenów – dotyczących sposobu odprowadzania ścieków, zaopatrzenia w ciepło czy prowadzenia gospodarki odpadami. Wyznacza również powierzchnię biologicznie czynną, daje możliwość kształtowania różnorodnej zieleni i zachowania funkcji ekologicznych.

Jednocześnie jednak w związku z realizacją ustaleń Studium i możliwością realizacji nowej zabudowy, dojdzie przede wszystkim do przekształcenia powierzchni, ubytku terenów zielo-

nych. Nie powinno to jednak obciążyć środowiska przyrodniczego gminy, w szczególności, że przekształceniu ulegną użytki rolne nie prezentujące ponadprzeciętnych wartości przyrodniczych a najwartościowsze elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego podlegać będą ochronie. Nowo wyznaczone kierunki zagospodarowania wyznaczone w Studium nie wpłyną degradująco na obszar, nie przyczynią się również do przerwania ciągłości biegnących tu korytarzy ekologicznych.

W związku z zabudową nowych terenów nastąpią trwałe zmiany w lokalnym krajobrazie, które w zależności od przyjętych rozwiązań (na etapie miejscowego planu, a dalej na etapie rzeczywistego użytkowania terenu) mogą się zaznaczyć zarówno jako oddziaływania pozytywne jak i negatywne. Na obecnym etapie nie przewiduje się uciążliwości wizualnej czy estetycznej wynikającej z docelowego przeznaczenia poszczególnych terenów gminy. Pojawią się również nowe emisje do środowiska (przede wszystkim odpady, hałas, ścieki, zanieczyszczenia do powietrza) – przy wprowadzeniu odpowiednich rozwiązań w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, zaopatrzenia w ciepło, gospodarki odpadami już na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będą to jednak emisje znaczące i nie będą miały uciążliwego charakteru. Ograniczeniu negatywnego wpływu na stan sanitarny powietrza służy możliwość korzystania z ekologicznych źródeł energii, w tym energii odnawialnej.

Poszczególne zapisy dotyczące ochrony lokalnego środowiska w kontekście nowo pojawiających się emisji powinny zostać unormowane w miejscowym planie zagospodarowania dla terenów w granicach gminy Wyry.

Realizacja ustaleń Studium nie wiąże się z oddziaływaniem transgranicznym o szerokim zasięgu (wykraczającym poza granice kraju).

Proponuje się przyjąć, że wyznaczone w Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego a dalej przyjęte w miejscowym planie, nie będą miały negatywnego wpływu na lokalne środowisko, a stosowanie się do wytycznych zawartych w analizowanym dokumencie i przy uwzględnieniu przepisów prawnych (w tym m.in.: Prawa ochrony środowiska, Prawa wodnego, ustawy o odpadach, ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków), jak również przestrzeganie zasad wynikających z lokalizacji poszczególnych funkcji będą wystarczające dla zachowania i ochrony środowiska w granicach obszaru gminy, zagwarantują równocześnie bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańcom. Realizacja ustaleń Studium wpłynie pozytywnie na jakość przestrzeni, w szczególności przyczyniając się do poprawy warunków życia w tym rejonie, dalszego rozwoju i promocji gminy, powstania nowych miejsc pracy, zachowania wartości przyrodniczych.

Wskazuje się na przyjęcie ustaleń Studium w zakresie, jaki obejmuje analizowany projekt.